

KAZALO:

Županova stran	3
Županov sklad	4
OBČINSKE STRANI	
Gospa Julka Zakrajšek praznovala 100. rojstni dan	5
Investicije na komunalnem področju	6
Začasni zbirni center Turjak	8
Iz 14. redne seje Občinskega sveta	10
Obisk vodstva stranke NSi v naši občini	10
Obisk ministra za obrambo Aleša Hojsa	11
Nick Vuicic v naši občini	12
ŠOLA IN VRTEC	13
Obisk Nicka Vuicica	
Tradicionalni slovenski zajtrk	
Pevski tabor v Bosljivi Loki	
Aktivnosti drugošolcev	
Veselje na podružnični šoli Rob	
Oktober – mesec požarne varnosti	
Prispevki literarnega kluba	
Osnovnošolci uspešni na atletskem mnogoboju	
Ljubljanski maraton	
Iz skupine metuljčkov	
Teden otroka v vrtcu na Karloviči	
KULTURA	22
Film o Franu Levstiku	
Obisk predstavnikov občine Kanal ob Soči	
120. obletnica rojstva Marija Kogoja	
Knjižnica Frana Levstika	
Ob 80. Obletnici rojstva Janeza Debeljaka	
Učenje vse življenje	
NAŠA DEDIŠČINA	30
Bučno-marmeladni dan	
Praznik suhega sadja na Gradežu	
Geološka pot Kobilji Curek	
V Robu je dišalo po piškotih	
Jesenske razstave pred knjižnico Frana Levstika	
S Trubarjevimi krovaškimi malarji v Zagrebu	
ZGODOVINA	35
1700-letnica verske svobode kristjanov	
DRUŠTVA	38
Ekскурzija na Dolenjsko	
Razstava jasic na Gradežu	
Posvet predsednic komisij za članice gasilke	
Društvo upokojencev	
Komemoracije	
Prešernovci na obisku v Velikih Laščah	
Jaga brez meja	
Lovska Hubertova maša na Lužarjih	
Predavanje – ekološko kmetovanje	
Javorjev rak	
ŠPORT IN REKREACIJA	46
KMN Velike Lašče	
Občinsko prvenstvo dvojic v balinanju	
Občinska liga v malem nogometu	
Državno veteransko prvenstvo v namiznem tenisu	
NK Velike Lašče	
David Šavli	
Uspehi turjaških lokostrelcev	
Energijska vadba	

ZDRAVSTVO	52
Fizioterapija	
Ob svetovnem dnevu luskavice	
PISMA	54
V Brinju se vedno nekaj dogaja	
S kolesom na Krim	
Nova tehnologija v pomoč invalidom	
Zahvala za elektronske proteze	
Obnovljeno vaško korito v Srnjaku	
PODJETNIKI	58
V SPOMIN/ZAHVALE	38
OGLASI	62

5. DECEMBER – MEDNARODNI DAN PROSTOVOLJSTVA

5. december, mednarodni dan prostovoljstva, je posvečen vsem prostovoljcem, ki namenjajo svoj prosti čas, znanje, sposobnosti in sredstva za to, da bi prispevali k izboljšanju kakovosti življenja in so v težkih trenutkih v vsakem času in v vsakih razmerah pripravljeni pomagati.

Med nami so to v prvi vrsti prav gotovo prostovoljni gasilci, nato pa prostovoljci, ki soustvarjajo našo kulturo, šport, turizem ali so dejavni na področju humanitarnih ter invalidskih organizacij. Seveda pa ne pozabljamo tistih, ki svojega prostovoljstva ne opravljajo preko prostovoljskih organizacij, pa kljub temu veliko prispevajo, da bi bilo nekomu breme, ki mu je naloženo, vsaj malo lažje.

Ob tej priložnosti čestitam vsem prostovoljkam in prostovoljcem v naši občini in se jim hkrati ob koncu leta zahvaljujem za njihovo požrtvovalno delo.

Anton Zakrajšek, župan

Spoštovane občanke in občani!

Iskreno vam čestitam ob
DNEVU SAMOSTOJNOSTI IN ENOTNOSTI,
želim vam prijetno praznovanje
BOŽIČNIH PRAZNIKOV
in vse dobro v NOVEM LETU 2013.

Anton Zakrajšek, župan

TROBLA

glasilo

Občine Velike Lašče

ISSN 1408-5852

Letnik 18, številka 5, 11. julij 2012. Izhaja sedemkrat letno, gospodinjstva v občini prejmejo glasilo brezplačno. **Naklada:** 1.520 izvodov. **Izdajatelj:** Občina Velike Lašče. **Odgovorna urednica:** Lidija Čop. **Uredniški odbor:** Ivanka Peterlin, Veronika Vasič, Manfred Deterding, Urša Zalar. **Lektoriranje:** Ema Sevšek. **Prelom:** Moj Repro, d.o.o., Krvava Peč. **Tisk:** KVM Grafika d.o.o. **Naslov uredništva:** Trobla, Levstikov trg 1, 1315 Velike Lašče. **Tel.:** 01 781 03 70, **E-pošta:** trobla@velike-lasce.si. Prispevke za Troblo lahko oddate tudi v nabiralnik, ki se nahaja v hodniku pritličja občinske stavbe.

Naslednja Trobla izide: v sredo, 30. januarja 2013. Prispevke oddajte do: 16. januarja 2013.

Slika na naslovnici: Julka Zakrajšek (foto Marija Trotovsček), minister za obrambo s predstavniki gasilskih zvez, Nick Vuicic na Trubarjevi domačiji (foto L. Čop)

POGOVOR Z ŽUPANOM

Vstopili smo v zadnji mesec tega leta in s tem tudi čas analiziranja in ocenjevanja dela v iztekajočem se letu. Kako vi ocenjujete obdobje zadnjih mesecev glede uspešnosti delovanja občine?

Strinjam se z vami, da ko se bližamo koncu leta, tudi sami bolj analiziramo opravljeno delo. V jesenskem času se zaključujejo še zadnje letošnje investicije. V Robu smo uspeli dokončati objekt, v katerem bo shranjena sol, posipni pesek in drugi material za potrebe zimske službe. Ker naša občina na tistem koncu nima svojih zemljišč, na katerem bi lahko postavila tak objekt, nam je pod zelo ugodnimi pogoji del svojega zemljišča za daljše obdobje odstopila Hoja žaga Rob. Zato bi se najlepše zahvalil njenemu direktorju Boštjanu Logarju, ki je takoj ugodil naši prošnji po zgraditvi želenega objekta na njihovem zemljišču. Zaključili smo tudi izgradnjo začasnega občinskega zbirnega centra na Turjaku. Postavitev le-tega je bila predvidena v obrtni coni Ločica, ker pa tam še nismo uspeli pridobiti gradbenega dovoljenja za komunalno ureditev, smo se odločili, da zbirni center začasno postavimo kar v centru Turjaka na občinskem zemljišču. Na Turjaku smo delno uredili center z asfaltiranjem in s postavitvijo igrišča za balinanje. Dokončala se je izgradnja polovice pločnika od Turjaka proti Gradežu. Drugo polovico pa bomo predvideli zgraditi v naslednjem letu. V Velikih Laščah smo zaključili zasteklitev poslovilne vežice in njeno delno preureditev. Prav tako so se končala letošnja asfaltiranja cestišč in izgradnja vodovodnih sistemov proti Krkovemu in po Velikih Laščah.

Pripravljajo pa se tudi načrti za prihodnje obdobje. V pripravi je namreč proračun, ki bo prav gotovo zajemal nekatere investicije, ki se jih zaradi različnih ovir in razlogov ni uspelo realizirati v letošnjem letu. Nam zaupate katerega od projektov, ki bo zajet v novem proračunu?

Res je, da nekaj planiranih investicij vseeno nismo uspeli izvesti. Naj omenim samo kanalizacijo na Rašici in center civilne zaščite v Dvorski vasi. To sta že dve investiciji, ki jih bom predlagal v naslednjem proračunu. Ker smo bili glede zasteklitve poslovilne vežice v Velikih Laščah deležni kar nekaj pohval, smo se odločili, da bomo zastekli tudi poslovilno vežico v Robu. Tudi to bom predlagal v potrditev občinskemu svetu. Omenil sem že nadaljevanje gradnje pločnika proti Gradežu. Pa mogoče izgradnjo pločnika

ob državni cesti, ki pelje proti Blokam, proti Cereji. Za to investicijo se že dela projektna dokumentacija. Razmišljamo tudi o nadgradnji centralne osnovne šole Primoža Trubarja, za kar imamo že pridobljeno gradbeno dovoljenje. Širitev šole bo omogočila pridobitev kar šestih novih učilnic. Potrudili se bomo, da bo tudi naslednji občinski proračun čim bolj investicijsko naravnani. Koliko nam bo to uspelo, pa bomo videli, ko bomo ocenili prihodke in obvezne odhodke proračuna.

Vlada v teh tednih intenzivno pripravlja Predlog Zakona o uravnoteženju javnih financ za občine (ZUJFO). Kako vi kot predstojnik občine komentirate ta predlog?

Ker sem po naravi realist, se zavedam, v kakšnih težavah se trenutno nahajamo v naši državi. Vlada je sprejela kar nekaj varčevalnih ukrepov. Kljub temu da nobeno zategovanje pasu ne naleti na odobravanje pri ljudeh, ocenjujem, da so bili vsi dosedanja varčevalni ukrepi nujni. Zavedati se je potrebno, da ne moremo v nedogled trošiti več, kot zaslužimo. Prav tako so najeti krediti, ki jih država uspe pridobiti na finančnih trgih, vse dražji, tudi zaradi nesprejetja zlatega fiskalnega pravila v ustavo. Zato menim, da bi bilo to nujno narediti in tudi sprejeti nekatere strukturne reforme. V mislih imam pokojninsko reformo in reformo trga dela. Kar pa zadeva Zakon o uravnoteženju javnih financ za občine, pa naj povem, da se predvideva zmanjšanje finančnih sredstev tudi za občine. Po sprejetem zakonu bomo deležni za približno pet odstotkov manj sredstev. Upam in želim, da bo ostalo pri tem odstotku in da se finančna sredstva, ki so namenjena za delovanje lokalnih skupnosti, ne bodo še dodatno zniževala.

V minulih nekaj tednih se je zvrstilo kar nekaj obiskov v naši občini. O obisku Nicka Vujcica, ministra za obrambo

Aleša Hojsa in delegacij NSi pišemo tudi v tej Trobli. Kakšen je bil namen teh obiskov oziroma kakšen vtis so po vašem mnenju gostje dobili o naših krajih in občini?

Težko bi odgovoril, kakšen vtis so gostje dobili o nas, saj so obiski imeli popolnoma različen značaj. Delegacija Nove Slovenije, ki jo je vodila njena predsednica Ljudmila Novak, je našo občino obiskala v okviru njihovih obiskov občin, ki ležijo ob tretji A razvojni osi od Škofljice do Kočevja. Zanimalo jih je predvsem delo v občinah. Članom delegacije sem na kratko predstavil našo občino in jih seznanil, s kakšnimi težavami se srečujemo pri svojem delu. Med drugim sem jih seznanil z nepravilnim financiranjem občin preko regionalnih razvojnih agencij. Naj omenim, da naša občina, ki je razporejena v osrednje slovensko Ljubljansko regijo, lahko črpa desetkrat manj razvojnih sredstev kot občina, ki je razporejena v neko drugo regijo. Ministra za obrambo Aleša Hojsa sem povabil na obisk naše občine ob njegovem obisku Skladišča naftnih derivatov v Ortneku. Z veseljem se je odzval na srečanje z vodstvi gasilskih zvez občin Škofljica, Ig, Dobropolje, Ribnica in Velike Lašče. Gasilci so mu predstavili svoje delo in podali nekatere predloge za izboljšanje njihovega statusa. Minister je obisk naše občine končal z ogledom doma veteranov vojne za Slovenijo v Krvavi Peči, kjer je bil s strani veteranov lepo sprejet. Minister pa se jim je po ogledu doma zahvalil za lepo urejeno spominsko zbirko in njihovo ohranjanje spomina na osamosvojitveno vojno. Obisk Nicka Vujcica pa se je zgodil povsem po naključju. Ob srečanju z njim na Škofljici sem ga povabil, da bi spregovoril tudi našim osnovnošolcem in si ogledal Trubarjevo domačijo. Zvedel sem namreč, da je nekoč že izrazil željo po ogledu Trubarjeve dediščine. In res. Odpovedal je ogled Postojnske jame,

planirane za tisti dan, in sprejel moje povabilo za obisk naše občine. Ko sem o možnosti njegovega obiska obvestil ravnateljico naše osnovne šole Metodo Kolar, je ta z navdušenjem sprejela to pobudo. Kljub temu da je bilo za organizacijo obiska zelo malo časa, je bil Nick v šoli deležen izredno lepega in toplega sprejema. Za vse to se učencem, njihovim učiteljem in vodstvu šole pristrčno zahvaljujem. Toplino sprejema je čutil tudi Nick in prepričan sem, da je s svojim nagovorom Nick zadovoljil vse nas, ki smo ga poslušali in doživeli. V marsikaterih naših očeh se je potočila solza, solza upanja za lepši in boljši jutri. In to upanje nam je dal nekdo, ki je s svojo življenjsko vedrino vsem nam dokazal, da je vredno živeti, da se je vredno boriti, da upanje vedno obstaja. Tudi če nas doleti kakšna nesreča ali težka življenjska preizkušnja. V svojem življenju sem spoznal veliko ljudi. Nick je eden tistih, ki me ni pustil ravnodušnega in je na meni pustil neizbrisen pečat. Koliko lepih misli in pozitivnih sporočil sem prebral tudi v njegovi knjigi z naslovom Življenje brez omejitev! Zato jo vsem z veseljem priporočam v branje.

Tokratna številka izide prav na Miklavžev večer, katerega glavno sporočilo je dobrota, dobrotelost pa tudi skromnost in ponižnost. Zvesti dobrotelosti ostajate tudi preko Županovega sklada.

Prepričan sem, da bo tudi tokratna Trobla, ki bo izšla na dan pred sv. Miklavžem, v vsako gospodinjstvo prinesla nekaj zanimivih informacij in novic. V njej je tudi razpis Županovega sklada za podelitev nekaj pomoči našim dijakom in študentom. Naj bo to nekaterim od njih eno malo darilo letošnjega Miklavža. Mogoče se je še kdo drug ali katera družina iz različnega vzroka znašla v finančnih težavah, pa bi mogoče potrebovali katero koli pomoč. Z veseljem jim bomo pomagali. Naj se ob tej priložnosti ponovno zahvalim vsem donatorjem Županovega sklada. Zahvaliti bi se želel tudi podžupanji dr. Tatjani Devjak, ki je glavna organizatorica dobrotelnega koncerta, ki ga organizira občina. Vsa zbrana sredstva bodo namenjena raznim pomočem našim občanom. Naj končam z enim sporočilom Nicka Vujčica iz njegove knjige. Gre nekako takole, citiram: »Ugotovil sem, da je eden najboljših načinov, da vztrajamo, tudi ko naše molitve niso uslišane, da pomagamo drugim. Če je vaše trpljenje breme, skušajte olajšati breme nekemu drugemu in mu prinesite upanje. Bodite prijatelj, ko potrebujete prijateljstvo, in dajte upanje, ko ga sami najbolj potrebujete.«

Pogovarjala se je Lidija Čop

USTANOVA ŽUPANOV SKLAD objavlja

RAZPIS za šolsko leto 2012/2013

I. Enkratne denarne pomoči za sofinanciranje stroškov, povezanih z izobraževanjem

Znesek razpisanih sredstev je 3.000 EUR.

Za enkratno pomoč lahko kandidirajo:

– dijaki in študentje s stalnim prebivališčem v Občini Velike Lašče.

Vloga za sredstva iz točke I. mora vsebovati:

- osebne podatke vlagatelja;
- fotokopijo zadnjega spričevala oz. potrdila o opravljenih izpitih;
- originalno potrdilo o vpisu za šolsko oz. študijsko leto 2012/2013;
- potrdilo o finančnem stanju staršev (dohodnina za leto 2011, oziroma plača ali pokojnina v zadnjih treh mesecih, nadomestilo za brezposelnost ...);
- dokazilo o višini štipendije;
- opis o društvenih ali drugih aktivnostih prosilca.

Rok za oddajo vloge je: 20. december 2012.

V prošnji za enkratno denarno pomoč je potrebno dopisati še, za kateri namen bi se pomoč porabila.

Glavni kriterij za pridobitev pomoči je socialno stanje prosilca. Drugi kriteriji pa so še: učni uspeh, društvena aktivnost ipd.

II. Pomoči družinam in posameznikom

Znesek razpisanih sredstev je 4.000 EUR.

Sredstva Županovega sklada so tako kot v preteklosti namenjena tudi za pomoč družinam in posameznikom, ki so se zaradi različnih situacij (bolezen, smrt v družini, nesreče ...) znašli v težkem položaju.

Prosilci lahko vloge za pomoči iz točke II. pošljejo kadar koli med letom, sredstva pa se lahko črpajo do njihove porabe. Tudi tej vlogi je potrebno dopisati, za kakšen namen bi porabili sredstva.

Vse vloge je potrebno nasloviti na:

USTANOVA ŽUPANOV SKLAD, Levstikov trg 1, 1315 Velike Lašče.

Anton Zakrajšek,
župan

GOSPA JULKA ZAKRAJŠEK JE PRAZNOVALA 100. ROJSTNI DAN

V nedeljo, 28. oktobra, je na Podulaki praznovala 100. rojstni dan naša spoštovana občanka gospa Julka Zakrajšek.

V krogu svojih pranečakov in njihovih družin je vedrega razpoloženja in polna energije sprejela obisk župana Antona Zakrajška, ki ji je ob tej priložnosti iskreno voščil in izrazil čast, da jo je lahko obiskal, ter ji zaželel zdravja in dobrega počutja med svojimi domačimi.

Gospa Julka nam je v hipu postregla s podatki, ki segajo daleč nazaj, v

korenine njene družine, v mladost, službovanje v Ljubljani. Leta prav nič ne vplivajo na njen spomin in na njene zbrane in bistre misli.

Rojena je bila na Opalkovem. Njen stari oče, Zakrajšek, se je na Opalkovo priženil iz Blok, v družino, kjer so se prej pisali Opalk. V Julkini družini je bilo devet otrok, pet deklet in štiri fantje. Sedem jih je pomrlo. Ostala je še najstarejša Julka in najmlajša sestra, ki je stara 80 let in živi na Blokah. Ko je bila Julka stara 18 let, je odšla v Ljubljano in se tam izučila za pletiljo. To delo je opravljala štirideset let. Le med vojno je bila dve leti doma, drugače pa je vsa leta delala in živela v Ljubljani. Ko se je upokojila, se je vrnila na svoj dom na Opalkovo, kjer sta živeli skupaj s sestro Anko. Sedaj že šest let živi na Podulaki pri pranečakih v Vintarjevi družini. Z mladimi se dobro razume. Kot so povedali, jih nikoli ne »komandira«, pove pa odločno, če se ji kdaj kaj ne zdi prav. Veliko bere, kot pravi, morda včasih celo preveč, gleda televizijo, še vedno rada kam gre, zato bo tudi z veseljem izkoristila darilo – vikend paket v Izoli. Seveda pa ne gre rada sama, zato jo bo spremljala pranečakinja Milena. Povedala je, da se je lansko leto še vedno odpravila peš na Opalkovo, letos pa ne gre več – si ne upa, ker je na cesti vedno več avtomobilov, malo pa se boji tudi zaradi medvedov.

Na obisku pri Julki smo začutili medgeneracijsko sožitje, ki se ga ni potrebno učiti preko raznih projektov in delavnic, ki so danes vse pogostejše v modi. Potrjuje ga prističen odnos, ko se prapranečak stisne k svoji Uki in se ji oklene okoli vratu. Takšna vez med starejšimi in mladimi se lahko stke le v družini, kjer se imajo radi, se med seboj spoštujejo in si takrat, ko je to potrebno, med seboj tudi pomagajo. Župan se je od Julke poslovil z željo, da bi bilo praznovanje tudi čez eno leto enako lepo, in ji še enkrat zaželel zdravja in zadovoljstva.

Veronika Vasič, foto: Milena Vintar

OBČINA
VELIKE LAŠČE

Vabilo

V letošnjem letu
Občina Velike Lašče
v sodelovanju
z Vrtcem Sončni žarek
prireja
praznično druženje
za vse predšolske otroke naše občine.

Prireditev bo

v petek, 21. 12. 2012,
ob 17. uri

v športni dvorani Velike Lašče.

Damjana Golavšek

in otroci bodo ob predstavi

Snežna vila

pričarali pravljico vzdušje.

Ob koncu srečanja bo vse prisotne otroke
obdaroval Božiček.

Pridružite se nam in tudi vi ujemite čarobne trenutke prazničnega dogajanja.

Občina Velike Lašče in
kolektiv Vrtca Sončni žarek

INVESTICIJE NA KOMUNALNEM PODROČJU

*S koncem jeseni
se zaključujejo
tudi
glavne investicije
na komunalnem področju.*

Cestna infrastruktura

Izvedli smo asfaltiranje sedmih odsekov in preplastitev krajšega odseka ceste Rob–Rašica. Dela so se pričela izvajati 22. avgusta in so bila zaključena 26. 10. 2012. Asfaltirali smo odseke Rob pokopališče, Veliki Ločnik–Medvedica, Veliki Ločnik (na koncu vasi), Prazniki, del odseka Gradež–Sloka Gora, krajši odsek v Velikih Laščah in povezavo Pušče–Jakičevo.

Izvajajo se obnova javne poti na Mali Slevici (Hrastinjaki), ki je zaradi poškodb postala nevarna za uporabo. Na tem odseku bo obnovljena tudi javna razsvetljava.

Vgradili smo tri hitrostne ovire na Rimski ulici v Velikih Laščah in tri v Turjaku proti gradu. Vse grbine omejujejo hitrost na 40 km/h.

Na nevarnih cestnih odsekih postavljamo nove odbojne ograje, izvajajo se tudi sanacije poškodovanih odbojnih ograj.

Končana je prva faza pločnika Turjak–Gradež v kateri je bila zgrajena približno polovica pločnika med Turjakom in Gradežem. Projektira se pločnik na Cereji, gradnja pa je predvidena za naslednje leto.

Pri Osnovni šoli v Velikih Laščah smo uredili avtobusno postajališče, kjer bodo osnovnošolci lahko čakali šolski prevoz.

Prazniki

Velike Lašče

Povezava Pušče–Jakičevo

Preplastitev odseka ceste Rašica–Rob (Podlog)

Obnova javne poti Hrastinjaki

Pločnik Turjak–Gradež

Odsek Gradež–Sloka Gora

Avtobusno postajališče pri OŠ Velike Lašče

Skladišče za zimsko službo

Za potrebe izvajanja zimske službe je Občina Velike Lašče pristopila k gradnji skladišča za zimsko službo v Robu. Nadstrešek je zgrajen na zemljišču, ki smo ga vzeli v najem od podjetja Hoja žaga Rob, d. o. o. Dvorišče skladišča smo asfaltirali in uredili razsvetljava. Na slikah je prikazano skladišče, ki smo ga uporabljali do sedaj, in novo skladišče.

Staro skladišče za zimsko službo

Novo skladišče za zimsko službo

Javna razsvetljava

V letu 2012 smo izvedli sanacijo svetilk v skladu s strategijo razvoja javne razsvetljave v občini Velike Lašče v naseljih Male Lašče, Rašica in Turjak. Strategija določa potrebne ukrepe za prilagoditev zahtevam Uredbe o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja.

Postavljena so bile nove svetilke v naseljih Strletje, Podlog, Rob in Prilesje. V letošnjem letu je predvidena še postavitev svetilk v Dvorski vasi (nad igriščem), v Malih Laščah, v Lazih in v Gradežu nad 100.

Solarna svetilka v Podlogu

Vodovodi

Končana je obnova vodovoda Ulaka–Podulaka, obnova vodovoda Velike Lašče (Cereja) in novogradnja vodovoda Karlovica–Podkogelj–Krkovo.

Na odsekih, kjer je v zimskem času prihajalo do zamrznitev vodovoda, je bila izvedena sanacija. Sanacija se je izvajala v Hrustovem, na Karlovici in na več odsekih v Rutah.

Med Turjakom in Malim Osolnikom izvajamo dela na vrtini T-1/11 Turjak. Vrtina je izvrtana do globine 200 m, končana je cevitev vrtine. Izvedli smo črpalni poskus in odvzeli analizo vzorca vode. Trenutno poteka analiza rezultatov.

Obnova vodovoda Velike Lašče (Cereja)

Vrtina Turjak

Pokopališča, vežice

V mrliških vežicah Velike Lašče je končana preureditev in zasteklitev, s čimer smo zagotovili boljše pogoje za svojce in obiskovalce predvsem v zimskem času.

Preureditev in zasteklitev mrliških vežic Velike Lašče

Ureditev javnih površin

Izvedli smo tudi ureditev centra na Turjaku. Obnovljen je bil odsek ceste mimo hlevov, urejeno parkirišče, zgrajeno balinišče in urejena okolica.

Ureditev centra na Turjaku

Igor Adamič, občinska uprava

SPOŠTOVANI OBČANI!

Odgovoren pristop k ravnanju z odpadki, dosledno ločevanje in ozaveščanje občanov, predvsem otrok ter mladih, so ključni deli mozaika prizadevanj za čisto in varno okolje.

Trud in zanos, ki ga vložimo danes, se bo obrestoval skozi rodove naših zanamcev. Svoj kamenček k temu dodaja Občina Velike Lašče v sodelovanju z javnim podjetjem Snaga d.o.o. iz Ljubljane, zato vas vabimo na

otvoritev

ZAČASNEGA ZBIRNEGA CENTRA ZA LOČENO ZBIRANJE ODPADKOV TURJAK,

ki bo

v soboto, 8. decembra 2012, ob 10. uri

Anton Zakrajšek, župan

POJASNILA V ZVEZI Z ZAČASNIM ZBIRNIM CENTROM TURJAK

Začasni zbirni center Turjak je namenjen občanom, ki lahko v posebne zabojnike brezplačno oddate številne vrste odpadkov, ne sprejemamo pa odpadkov, ki nastajajo v gospodarskih dejavnostih (proizvodnja, obrt, kmetijstvo – razen ovojne folije iz kmetijstva). Podjetja in samostojni podjetniki so, skladno z zakonodajo, dolžni skleniti pogodbo z ustreznim pooblaščenim zbiralcem in predelovalcem odpadkov.

Kaj je zbirni center?

Zbirni center je ograjen prostor, urejen in opremljen za ločeno zbiranje in začasno hranjenje nekaterih vrst odpadkov. Odpadkom je namenjenih več velikih zabojnikov, opremljenih z napisom, kaj spada v določen zabojnik. Odpadke v posamezne zabojnike odlagate občani sami, s

pomočjo delavcev oz. oskrbnika zbirnega centra. Občasni nadzor zbirnega centra izvajajo uslužbenci medobčinskega inšpektorata. Zbirni center je video nadzorovan.

Lokacija in odpiralni čas

Začasni zbirni center Turjak se nahaja za Domom krajanov Turjak in je odprt **ob sobotah med 8.00 in 12.00 uro**. Upoštevajte, prosimo, da je zbirni center ob prazničnih dneh zaprt.

Komu je zbirni center namenjen?

Storitve Začasnega zbirnega centra Turjak lahko uporabljajo prebivalci občine Velike Lašče, ki so vključeni v sistem ravnanja z odpadki. Namenjen je ločenemu zbiranju odpadkov iz gospodinjstev. Uporabnike prosimo, da pred oddajanjem odpadkov oskrbniku pokažejo odrezek plačane položnice za ravnanje z odpadki.

V sklopu začasnega zbirnega centra sta urejena tudi ekološki otok za ločeno zbiranje ločeno zbranega papirja, stekla in embalaže ter zabojnik za odlaganje odsluženi CD in DVD plošč.

Ali je odlaganje odpadkov brezplačno?

Oddaja odpadkov v zbirnem centru je za občane (natančneje gospodinjstva), in sicer do količine enega kubičnega metra (velikost ene avtomobilske prikolice) brezplačna. Večina zbranih odpadkov bo z vašim trudom in pomočjo, končala v predelovalni industriji in ne na odlagališču.

Zbiranje uporabnih rabljenih oblačil in obutve

V zbirnem centru vas pričakuje tudi zabojnik namenjen zbiranju uporabnih rabljenih oblačil, obutve in tekstila. V zabojniku bomo zbirali stara oblačila, posteljnino, namizno perilo, kuhinjsko perilo, čevlje (zvezane po parih). Oblačila naj bodo predana v vrečah. Stari tekstilni izdelki morajo biti čisti in še uporabni. Rabljeni izdelki v tem zabojniku se bodo zbirali za namen nadaljnje uporabe.

Kje lahko oddate preostale odpadke?

Ostale odpadke (npr. gradbene, azbestne in nevarne odpadke,...) naši občani lahko oddajo v Zbirnem centru Barje na Cesti dveh cesarjev. Zbirni center Barje je od 1. aprila do 31. oktobra odprt od ponedeljka do sobote med 6.00 in 20.00 uro, od 1. novembra do 31. marca pa od ponedeljka do sobote med 6.00 in 18.00 uro.

Hvala, ker ločujete odpadke!

KOSOVNI ODPADKI

kopalniška oprema, preproge,
obkazinjeno pohištvo in vzmetnice,
svetila in senčila ipd.

POHIŠTVENI LES

omare, stoli, gradbeni elementi,
parket, vratarne plošče ipd.

ZELENI ODREZ

grmičevje in vejovje, ostanki
košenj, listje, rože ipd.

PLASTIČNA EMBALAŽA

nosilke, ročke, plinjenke,
ovitki CDjev in kaset, galjone,
odpadna PE in PP folija ipd.

KOVINA IN KOVINSKA EMBALAŽA

masejne kovine, radiatorji, jekleni
profili, kopalne knodi, sodi, ročka,
kanilce, konzerve, pločevinke
pijns, posilnins pločevina,
kolesa, jekleni profili ipd.

BIOLOŠKI ODPADKI

organski kuhinjski odpadki,
površnine, sadje ipd.

KARTONSKA EMBALAŽA

kartonске skatle, časopisi, knjige,
letaki, reklamni materiali ipd.

AVTOMOBILSKE GUME

izrabljene gume brez platišč

STIROPOR

bel – čist stiropor, embalaža

ODPADNA ELEKTRIČNA IN ELEKTRONSKA OPREMA

monitorji, TV aparati, ekrani,
radijski sprejemniki, računalniki,
telefoni, bela tehnika ipd.

OBLAČILA IN OBUTEV

uporabna oblačila in obutev

IZ 14. REDNE SEJE OBČINSKEGA SVETA

Občinski svet Občine Velike Lašče se je na 14. seji sestel oktobra 2012. Pred sejo so se sestali odbor za komunalo, varstvo okolja in urejanje prostora, odbor za družbene dejavnosti, svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu ter komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja. Predsedniki odborov in komisij so podali kratka poročila o sejah.

Svetniki so na seji izmed treh prispelih predlogov kandidatov za elektorja (predstavnika Občine Velike Lašče) v volilno telo za izvolitev člana državnega sveta izvolili Petra Indiharja. Predlogov kandidatov za člane državnega sveta ni bilo.

Občinski svet je opravil prvo obravnavo Odloka o organizaciji in delovanju sistema zaščite, reševanja in pomoči v občini Velike Lašče.

Svetniki so soglasno potrdili programsko zasnovo občinskega glasila Trobla. S to programsko zasnovo se na podlagi Zakona o medijih določa namen izdajanja in temeljna vsebinska izhodišča občinskega glasila Trobla.

Občinski svet je sprejel sklep, s katerim je podaljšal najemno pogodbo za službeno stanovanje na Šolski ulici 5, v Velikih Laščah.

Svetniki so na seji sprejeli sklep, da se strinjajo s parcelacijo parcele št. 168/2 k. o. Turjak in z odprodajo novonastale parcele (ki predstavlja manjši del sedanje parcele št. 168/2 k. o. Turjak).

Tanja Uršič, občinska uprava

OBČANI SPRAŠUJEJO

Pozdravljeni.

Sem občanka Velikih Lašč in postavljam našemu gospodu županu vprašanje: Kdaj bo občina končno uredila internetno povezavo, za katero smo podpisali že pred leti? Optični kabel poteka 5m od hiše, kjer smo dovolili postaviti tudi jajašek. Zdaj ni ne optičnega priključka, na Telekomu se izgovarjajo na raznobarvne lise-interneta pa ne dobimo z nobenim operaterjem.

V pričakovanju odgovora Nataša.

Odgovor

Odprto širokopasovno omrežje elektronskih komunikacij v občini Velike Lašče je bilo zgrajeno z javnimi sredstvi Evropskega sklada za regionalni razvoj in države Slovenije v naseljih, ki so se v času prijave občine na razpis uvrščala med bele lise. Žal naselja Karlovica ni bilo med njimi, saj je Telekom Slovenije marca 2008 Ministrstvu za gospodarstvo dal izjavo, da ima v naselju Karlovica (kot tudi v številnih drugih naseljih v občini) komercialni interes in da bo v teh naseljih Telekom d.d. omogočil prebivalcem širokopasovne povezave v roku dveh let.

Občina Velike Lašče si že dlje časa prizadeva pridobiti nedvoumno izjavo, kdaj bo Telekom Slovenije v naseljih, za katera je izkazal komercialni interes, prebivalcem omogočil širokopasovne povezave oz. izjavo, da v teh naseljih nima več ekonomskega interesa. Žal smo od Telekoma Slovenije dobili samo informacijo, v katerih naseljih namerava v kratkem zgraditi omrežje (Telekom Slovenije v tem trenutku izvaja izgradnjo in posodobitev omrežja za naselja Mali Osolnik, Veliki Osolnik, Javorje, Ščurki, Čatež pri Turjaku, Prazniki, Škamavec, Srnjak, Laze in Turjak 34,35,36,35a), ne pa tudi informacije glede nadaljnega uveljavljanja komercialnega interesa v ostalih naseljih, med katere sodi tudi Karlovica.

Na Ministrstvu za infrastrukturo in prostor, ki po novem pokriva področje elektronskih komunikacij, pa občine in zasebne partnerje opozarjajo, da priključitev objektov na odprto širokopasovno omrežje elektronskih komunikacij, zgrajeno z javnimi sredstvi, ni dopustna v naseljih, za katera so operaterji izrazili ekonomski interes.

V naselju Karlovica bo torej možna priključitev na OŠO v upravljanju Tritel d.o.o. le ob predhodni izjavi Telekoma Slovenije, da v naselju ne uveljavlja več ekonomskega interesa. Za pridobitev izjave (ali izgradnjo omrežja s strani Telekoma Slovenije) si bomo na občini še naprej prizadevali.

Jerica Tomšič Lušin, občinska uprava

OBISK VODSTVA STRANKE NSI V NAŠI OBČINI 5. 11. 2012

Vodstvo stranke NSI je v sklopu svojih obiskov po posameznih slovenskih regijah tokrat obiskala občine, ki se nahajajo na širšem področju Ribnice in Kočevja in med njimi tudi Občino Velike Lašče.

Župan Anton Zakrajšek je predsednici NSI Ljudmili Novak in ostalemu vodstvu stranke najprej izrazil iskreno dobrodoščilo, potem pa so se vsi zbrani zadržali ob kratkem pogovoru in predstavitvi naše občine.

Predsednica NSI Ljudmila Novak je v izjavi za javnost povedala, da je namen obiska predvsem seznanitev z gospodarskim in socialnim stanjem na Ribniško-Kočevskem območju. V pogovorih s posameznimi župani je bila seznanjena s perečimi problemi in pobudami, ki jih bo po njenem zagotovitlu stranka posredovala na pristojna resorna ministrstva.

Predsednica NSI je menila, da bi morala država pri posameznih rešitvah večkrat prislusniti predlogom lokalnih skupnosti, saj le-te najbolj poznajo specifično problemov v lokalnem okolju in zato

tudi poznajo odgovore in posamezne rešitve. Zelo spodbudna je po njenih ugotovitvah informacija, da se je trinajst županov s tega območja povežalo, da bi iskali skupne rešitve za posamezna odprta vprašanja. Prav tako je po njenem mnenju zelo koristno, da se posamezne občine povezujejo pri ključnih projektih.

Lidija Čop, foto arhiv NSI

OBISK MINISTRA ZA OBRAMBO ALEŠA HOJSA

Na povabilo župana Antona Zakrajška je 26. oktobra 2012 našo občino obiskal minister za obrambo Aleš Hojs.

Njegov obisk je bil povezan z delovnim obiskom oz. ogledom sodobnega skladišča naftnih derivatov državnih blagovnih rezerv v Ortneku. Po vračanju iz Ortneka se je na povabilo župana Antona Zakrajška najprej ustavil na občini Velike Lašče, kjer mu je župan na kratko opisal glavne naloge in obveznosti občine in težave ter probleme, ki nastajajo pri reševanju in izvrševanju obveznih nalog občine.

Nato se je v prostorih PGD Velike Lašče obrambni minister srečal s predstavniki gasilskih zvez Velike Lašče, Ig, Škofljica, Dobropolje in Ribnica. Delo gasilske zveze Velike Lašče sta predstavila njen predsednik Jože Starič in poveljnik Rudolf Rupar. Sestanku je prisostvoval tudi Darko But, direktor Uprave RS za zaščito in reševanje. Po srečanju je minister v izjavi za medije poudaril, da so bili glede delovanja gasilcev in težav na tem področju v regiji predstavljeni nekateri dobri predlogi. Da bi bila društva pri svojem delovanju še bolj učinkovita in v smeri večje racionalizacije procesov na področju zniževanja stroškov, je bila namreč izpostavljena možnost nabav opreme z združevanjem in povezovanjem razpisov med društvi in zvezami

ter možnost skupnih nakupov opreme. Glede sredstev, ki jih ministrstvo namenja za delovanje gasilskih društev, je minister za obrambo povedal, da se bodo sredstva za povračilo DDV pri nakupu opreme ter sredstva, ki jih ministrstvo namenja društvom za obletnice in druge dogodke, v naslednjem dveletnem obdobju predvidoma ohranila na enaki ravni. Minister za obrambo pa je ob tej priložnosti obiskal tudi Dom veteranov vojne za Slovenijo v Krvavi Peči.

Lidija Čop

Minister Hojs v Domu veteranov

Dušan Hočevar predstavlja Dom veteranov.

V okviru obiska občine Velike Lašče je novi obrambni minister vlade Slovenije v petek, 26. 10. 2012 obiskal Dom veteranov v Krvavi Peči. Vreme sicer ni bilo prijazno visokemu obisku, a je bilo razpoloženje kljub temu zelo dobro. Pred domom veteranov je ministra pričakala poleg župana g. Antona Zakrajška tudi postrojena enota veterancev v svečanih uniformah, raport pa je ministru predal poveljnik Velikolaške čete Dušan Hočevar. Ministru je najprej orisal položaj in kratko zgodovino objekta, potem pa je povabil ministra Hojsa na ogled doma. Minister si je z zanimanjem ogledal najprej spodnje prostore - spominsko sobo, klubski prostor ter kuhinjo. Zelo je bil

Minister Hojs pozdravlja častno enoto.

zadovoljen tudi pri ogledu srednje etaže s predavalnico in sobo za prenočevanje. Svoje vtise je strnil v prijazen zapis v knjigi vtisov.

Delovni obisk se je končal v gostišču Škrabec v Robu ob dobri domači hrani in prijetnem klepetu vseh udeležencev dnevnega programa.

G. Hočevar se je ob pogovoru v domu veteranov tudi dogovoril z ministrom o pomoči slovenske vojske pri dokončnem opremljanju sobe za prenočevanje - manjkajo namreč le še odeje, da bi prenočitvene kapacitete lahko tudi začeli koristiti.

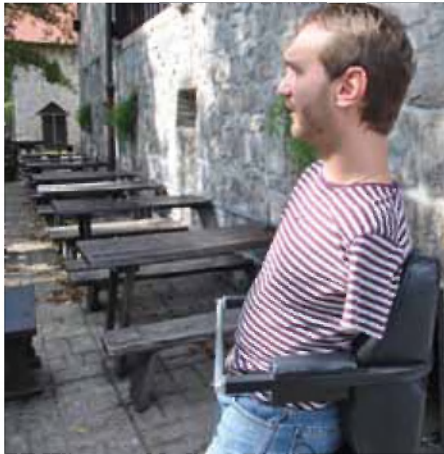
Minister Hojs pri ogledu spominske sobe.

Pozdravni nagovor župana Antona Zakrajška v gostišču Škrabec

Srečo Knafelc

»Če bi bil doma v teh prečudovitih krajih, bi Trubarjevo domačijo obiskoval vsak dan.«

NICK VUICIC IZJEMNO NAVDUŠEN OB NENAČRTOVANEM OBISKU NAŠIH KRAJEV

Med razlago Andreja Perhaja

Na povabilo župana Antona Zakrajška, ki se je z Nickom Vuicicem srečal na Škofljici, nas je ta izjemen in vsega občudovanja vreden motivator obiskal tudi v Velikih Laščah. Njegova želja je namreč bila, da nekoč obiše Trubarjevo domačijo, saj je lani ob svojem prvem obisku Slovenije slišal za našega rojaka Primoža Trubarja, ki ga je s svojim delom, pisanjem in odločnostjo povsem prevzel. Najprej se je srečal z otroci in zaposlenimi v šolski avli, kjer so se njegova pojavnost, še bolj pa ohrabrujoče besede dotaknila prav vsakega. O prevzetosti in navdušenju pišejo tudi otroci: »... **Upam, da so vam njegove besede prišle do živega, kajti meni so (Mija).... Njegov nastop je trajal deset minut, povedal pa je toliko, da lahko o tem razmišljam več dni, tednov (Aljaž)...**«

Pisanje posvetila županu Antonu Zakrajšku

Sledil je ogled Trubarjeve domačije. Ko so ga njegovi spremljevalci prenesli v spominsko sobo in ga položili na njegov prilagojen

voziček, se je najprej malo popeljal po prostoru in z globoko spoštljivostjo in zanimanjem opazoval okna in napise na steni. Njegov prvi komentar: **»Kako skrivnostno...«** Sledila je dolga tišina, kot da bi se hotel naučiti te lepe svetlobe, ki je osvetljevala stene prostora in svetlobe, ki je prihajala skozi barvita okna. Vodič Andrej Perhaj je v odlični angleščini pričel z razlago o Trubarju, njegovem življenju in delu. Nick ga je ves čas pozorno opazoval in poslušal, kot da ne bi hotel zamuditi ali preslišati nobene Andrejeve besede. Sledil je razlagi in radovednost mu večkrat ni dala miru, saj je želel dodatna pojasnila in razlage o določenih dogodkih in dejstvih. Najbolj pa je bil navdušen nad zapisom uvodnega stavka iz Trubarjevega Katekizma, ki pravi: **»Vsem Slovencem, gnado, mir, milost inu pravo spoznanje božje skozi Jezusa Kristusa, prosim.«** Nick je kar naprej ponavljal, da tako globoke želje in tako lepega voščila v svojem življenju še ni slišal. Poudaril je: **»Zdaj mi je jasno, kako se je na tako majhnem koščku našega planeta vsa minula leta obdržala in preživela različne viharje ta majhna skupina ljudi – Slovencev. Vi ne potrebujete kraljev, cesarjev, vojske, ki bi se borili za obstoj,... vi ste obstali zaradi jezika, kulture in vere. In tudi za prihodnost se vam ni treba bati, če boste znali spoštovati vaš jezik, kulturo in vero.«** Vsi prisotni ob tem srečanju smo se lahko zamislili nad njegovimi besedami, predvsem pa nad tem, kako je nekdo, ki prihaja iz povsem drugega okolja, tako navdušen nad Primožem Trubarjem.

Zanimivo je tudi to, da je Nickova velika želja, da se vsa Trubarjeva dela čim prej prevedejo v današnjo slovenščino in nato še v angleščino. Potem pa si bo vzel čas in vse natančno prebral od besede do besede, še doda. Presenetil pa je tudi njegov zaključek: **»Danes in v teh dneh sem doživel in videl veliko čudežev, a moj največji čudež se je zgodil tukaj pri Trubarju. Komaj čakam, da se srečava v onstranstvu. Sedaj se ne zgražam več zaradi dejstva, da**

je Trubarjeva podoba na kovancu za samo 1 evro (!). Ni pomembna vrednost denarja in materialne dobrine, šteje samo to, kakšen je človek v resnici in kako dobro srce ima.« Nick pa ni bil navdušen samo nad spominsko sobo, tudi okolica in lepa narava ga je prevzela. Na klopci je nekaj časa opazoval stavbe, travnik, vodo... in dodal: **»Če bi bil doma v teh prečudovitih krajih, bi Trubarjevo domačijo obiskoval vsak dan.«**

Lidija Čop

Župan ga je povabil, da se kdaj udeleži našega občinskega praznika, ki je vezan prav na datum rojstva Primoža Trubarja. Nick bi se praznovanja z veseljem udeležil, in če zaradi njegovih obveznosti ne bo izvedljivo drugače, se bo oglasil vsaj preko videa in nagovoril občane s Trubarjevimi besedami.

OBISK NICKA VUJICICA NA OŠ PRIMOŽA TRUBARJA

Kar zgodilo se je.

Anton Zakrajšek, naš župan, me je v četrtek, 27. 9., okoli 11.00 poklical po telefonu in vprašal, ali bi sprejeli Nicka Vujicica na šoli. Po nekaj trenutkih, ko sem resnično dojela, da se nam ponuja tako izjemna priložnost, da bi gostili izjemnega motivacijskega govornca, sem mu zagotovila, da se bomo potrudili za sprejem in da z veseljem sprejmemo ponudbo.

Vse priprave so stekle brez težav, vsi zaposleni so priskočili na pomoč pri pripravi, vsak je vedel kaj postoriti.

Ob prihodu v avlo se je vrtil video spot o Nicku, glasba je tiho igrala ... Pevski zbor ga je pozdravil s pesmijo, ravno tako najmlajši, prvošolci. Dobrodošlico mu je izrekel Anton Zakrajšek, v imenu šole sem ga pozdravila tudi sama.

In potem je spregovoril ...

Najprej o Primožu Trubarju in njegovem pomenu za naš narod. Neverjetno, koliko je vedel povedati o njem. V nadaljevanju je otroke z izjemno tenkočutnostjo nagovoril o tem, kako pomembno je, da so s sabo zadovoljni takšni, kot so, in da na takšen način sprejemajo tudi druge. Spregovoril je o svoji težki

izkušnji iz časa, ko je bil še osnovnošolec. Vsi smo ga zbrano poslušali, sodelovali z njim in odgovarjali na vprašanja. Vzdušje je bilo neverjetno.

Na naši šoli takšnega sprejema še nisem doživela. Ploskanje. Vsi vemo, da se ploskanje od ploskanja razlikuje. Ljudje ploskamo iz različnih vzrokov. Ploskamo, da nekoga nagradimo, lahko iz navdušenja, včasih zato, ker se tako spodobi. S tem izražamo različne občutke: veselje, navdušenje ... Aplavz Nicku Vujicicu ob prihodu v avlo pa je izražal spoštovanje. Ni bilo (pre)glasno, ni bilo medlo, ni bilo pomilovalno, bilo je spoštljivo.

V imenu šole in v svojem imenu se našemu županu Antonu Zakrajšku iskreno zahvaljujem za to, da nam je omogočil izjemno in nepozabno doživetje, ki je, verjamem, marsikomu spremenilo pogled na življenje, prav vsakega pa se je na tak ali drugačen način dotaknilo. Hvala.

mag. Metoda Kolar, ravnateljica

TRADICIONALNI SLOVENSKI ZAJTRK

Dne 16. 11. 2012 smo tudi na naši šoli in v vrtcu izvedli tradicionalni slovenski zajtrk. Izjemno smo se potrudili za to, da so naši učenci imeli pravi eko zajtrk iz živih, pridobljenih v naši okolici.

Dan pred tradicionalnim zajtrkom je v avli naše šole zadišalo po domačem kruhu, ki so ga spekle članice društva podeželskih žena, za kar se jim zahvaljujemo. Že pogled na toliko raznovrstnega domačega kruha je bil izjemen, ko pa smo ga poskusili, je bilo težko končati. Organizacijo peke kruha je prevzela Milka Debeljak, ki tudi sicer pogosto sodeluje s šolo. Za domače maslo je poskrbel Boris Zore, predsednik društva

za ohranjanje dediščine iz Gradeža, gospod Borštnik pa je tako kot že nekaj zadnjih let poskrbel, da smo dobili med. Jožetu Debeljaku se zahvaljujemo za domače mleko, ki ga je podaril našim učencem in otrokom v vrtcu. Nekateri otroci so domače mleko pili prvič. Ta dan smo jedli tudi jabolčne krlje iz jabol, nabranih v šolskem sadovnjaku, ki so jih na Gradežu pripravljali naši petošolci. Res lahko rečemo – DOMAČE.

mag. Metoda Kolar, ravnateljica

PEVSKI TABOR V BOSLJIVI LOKI

Pričelo se je takole.

Marijana Korošec, naša pevovodkinja, je v začetku šolskega leta dejala, da bi rada izpeljala dvodnevne pevske vaje z mladinskim pevskim zborom naše šole. Seveda sem se strinjala, da se bomo kar najbolj potrudili, da bi idejo realizirali. In tako mi je nekega oktobrskega dne prinesla osnutek načrta za pevski tabor in takrat smo stopili v akcijo.

Stekle so vsebinske in časovne priprave za pevske vaje, socialne igre, preživljanje prostega časa, prehranjevanje, dežurstvo, vse priprave za dvodnevno pevsko druženje.

Prvi pripravljani sestanek, ko je vsaka od nas predstavila dejavnosti, ki bi jih izvajale, smo zaključile s tem, da je učencem treba ponuditi kakovost pevske vaje, po presoji pa izvajati ostale načrtovane dejavnosti in delovati po načelu manj je več. Strinjale smo se, da je učencem potrebno pustiti tudi prosti čas.

Začelo se je v petek, po pouku. Vožnja, pričakovanja, namestitve v apartmaje in urnik dela. Začetni nemir se je kmalu polegel in dejavnosti so v nadaljevanju tekle odlično. Učenke 9. razredov so svoje glasbene izkušnje z veliko odgovornostjo prenašale na mlajše udeležence in bile dobra pomoč pri pevske vajah, Marijana Korošec je načrt dela pripravila do potankosti s sodobnimi oblikami in metodami dela in ga odgovorno in dosledno izpeljala.

Vesna Hladnik, naša svetovalna delavka, je bila vedno ob pravem času na pravem mestu in njena delavnica s fotografijami nas je popeljala v veselo razpoloženje. Drug drugemu smo predstavljali, kako smo dobili svoje ime, kdaj smo najbolj veseli. Za nagrado za delo prvega dne smo zvečer pekli in jedli palačinke (namazane so bile z nutelo). S hrano v jutranjem, dopoldanskem in popoldanskem času so nas oskrbele kuharice iz šolske kuhinje, gospod Miklič nam je v soboto pripeljal kosilo, ki je bilo ravno tako pripravljeno v naši kuhinji. Izpeljali smo pohod v neznano, kjer smo pili vodo iz potoka, opazovali naravo in se znali veseliti lepih trenutkov.

Ob vrnitvi domov je gospa Marijana pripravila plakat – evalvacijo, ki je vseboval zapise naših učencev o vtisih ob zaključku tabora in slike s komentarji. Priznam, da je v avli šole že 14 dni in kar ne moremo ga pospraviti.

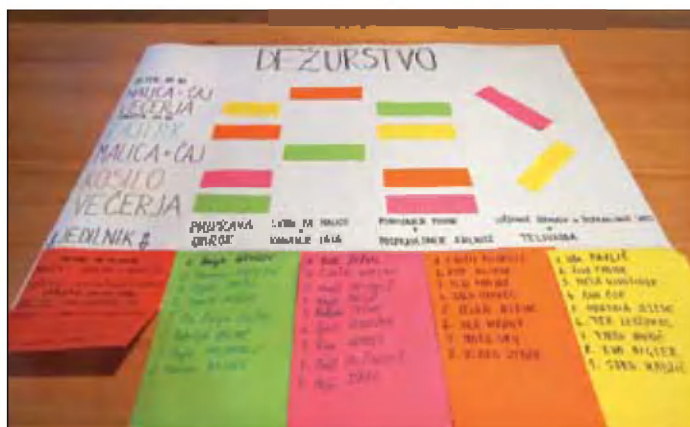

delovale timsko in usklajeno in da smo se ob tem imele lepo. Učenci pa so se neverjetno izkazali tudi pri pripravi obrokov, pomivanju, pospravljanju ... Temu rečemo šola za življenje. Prav je, da povemo tudi to, kaj ni bilo dobro. Kraj našega bivanja nam ni omogočal neomejenega komuniciranja po mobilnih telefonih. Le na nekaterih mestih smo dobili signal. Če smo kateremu staršu s tem povzročili skrbi, se iskreno opravičujemo, za nas pa je bil to samo dodaten plus, saj vemo, da so nekateri s tovrstno komunikacijo kar zasvojeni. In tudi drago je.

Ponosna sem, da smo v trenutno težkih časih dvodnevni pevski tabor uspeli izpeljati brez stroškov za starše. V iskanju najcenejše možnosti smo vključili vse možne socialne mreže in prišli do Srečka Gabriča, ki nam je bil za resnično ugodno ceno pripravljen nuditi prenočišče in ostale prostore, ki smo jih potrebovali. Za sofinanciranje se zahvaljujem občini Velike Lašče, mojima sodelavkama, svetovalni delavki Vesni Hladnik in vodji tabora Marijani Korošec pa tudi za to, da sta nam namenili svoj prosti čas.

Sama sem hvaležna za novo izkušnjo, zaradi katere sem ponosna na sodelavki in na naše učence.

mag. Metoda Kolar, ravnateljica

Kot je razvidno s plakata, smo bili drug z drugim zadovoljni in dosegli smo zastavljene cilje.

Vse tri, za to, da je delo dobro potekalo, nismo potrebovale veliko besed. Želja vsake izmed nas, da bi v kar največji meri dosegle zastavljene cilje in da bi se čim lepše imeli, je bila dovolj, da smo

AKTIVNOSTI DRUGOŠOLCEV

2. b gre na izlet

Že lansko leto smo razredničarka in starši otrok sedanjega 2. b sklenili, da se neko sončno soboto vsi skupaj odpravimo na izlet, bolje rečeno na pohod na malo višji hribček. Ker je bila letošnja jesen zelo radodarna z lepim vremenom, smo se na pot podali v soboto 20. oktobra. Mahnili smo jo na Slavnik, saj smo na Primorskem pričakovali še lepše vreme. Zjutraj smo se zbrali ob kavi v Kozini in okrog desete ure krenili iz Prešnice. Glavno besedo pri

»gasilska« na Slavniku

organizaciji in na sami poti sta imela Peter in Majda Kokošinek, izkušena hribolazca, za kar se jima prav lepo zahvaljujemo. Ker z otroki hitro pač ne gre in ker so bili naši nahrbtniki od obilne malice kar pretežki, smo za pot navzgor potrebovali malo več predahov in malo več časa. Vseeno pa je ob otroškem smehu, modrovanju očetov in klepetu mamic pot hitro minila. Otroci so navdušeno stopali spredaj in starše pustili za seboj. In prav vsi do zadnjega smo dosegli cilj. Na vrhu smo pričakovali lep razgled, a nam ga je malo skazila megla, zato morja nismo videli. Seveda to ni pokvarilo naše dobre volje in prešernih nasmehov smo se v dokaz, da smo zmogli, postavili pred fotoaparate. V koči in pred njo smo se dobro okrepčali, otroci pa so izkoristili tudi postavljena igrala. Okrog pol treh smo jo mahnili v dolino. Navzdol je šlo hitreje in okrog pete smo se utrujeni, a zadovoljni že podali na pot proti domu. Vsi skupaj smo tako bogatejši za še enega tisočaka, predvsem pa za kopico lepih trenutkov, preživetih z našimi drugošolčki, njihovimi bratci in sestricami. In trdno odločeni, da izlet ponovimo.

Barbara Petrič

Brlogčev izlet

Učenci 2. b redno delamo domače naloge za radio Univox in redno delo prinese tudi nagrado. Vsako leto radio organizira izlet in lansko leto je bilo izžrebanih osem srečnežev, ki so nestrpnost pričakovali petek

nagrajenci izleta z voditeljicama

popoldne pred jesenskimi počitnicami. Tudi letos je bil organiziran izlet v Atlantis. Otroci so se v Velikih Laščah pridružili drugim izžrebanim brlogčarjem iz drugih šol in se skupaj odpeljali v Atlantis, kjer so jih animatorji popeljali na različne vodne aktivnosti. Izleta so se udeležili Črt, David, Petra Kokelj, Petra Zakrajšek, Dora, Špela, Eva Pečnik in Manca. Naslednje leto pa ob pridnem delu domačih nalog čaka izlet še druge učence.

Projekt Modri Jan

V letošnjem šolskem letu ponovno po OŠ poteka ekoprojekt, ki ga je pripravil Modri Jan pod okriljem Holdinga Slovenske elektrarne.

Drugošolci smo se letos ponovno vključili v projekt z novimi nalogami, ker želimo razvijati primeren odnos do narave in obnovljivih virov energije ter doživljanje narave in skrb za njeno ohranjanje. Z različnimi pristopi projekt spodbuja otroke k ustvarjalnemu raziskovanju narave in predvsem k zavedanju o različnih ekoloških temah in problemih. Simbolno spremljajo eko naloge stalni prijatelji Modri Jan, Sončica, Puhec in Packa Rija, ki otroke vodijo med ekonalogami iz vodne, sončne, vetrne energije in recikliranja.

In kaj počnemo drugošolci? Po lanski nalogi o sončni energiji in energiji prijateljstva smo se letos odločili za izvedbo naloge, v kateri je ravno Modri Jan glavni junak. Cilji, ki jih želimo doseči, so povezani s sladko vodo, ki jo je le 3 % na našem planetu. Zato si bomo v projektu posebej prizadevali osveščati vse, da ohranimo čisto pitno vodo.

Ker smo že lansko leto začeli druženje v projektu tudi z učenci iz Stare Cerkve in ker so naša druženja postala tradicionalna, smo se letos za začetek projekta pridružili učencem v Stari Cerkvi, kamor so povabili tri goste, ki imajo veliko izkušenj z vodo tako z raziskovanjem kot tudi sodelovanjem v čistilnih akcijah. To sta potapljača Tim in Andrej iz društva

Ponirek ter jamarka Sandra. Otrokom so na primeren način prikazali stanje čistosti voda v bližnji okolici. Učenci so si ogledali oblačila in pripomočke, ki jih pri svojem delu uporabljajo potapljači in jamarji. Poudarili so pomen čiste podtalnice in nevarnosti onesnaževanja. Sandra nas je seznanila, kako nastajajo jame, katere živali najdejo v jamah, poimenovanje kapnikov in tudi o problemu onesnaženja jam. Tim in Andrej sta nas še dodatno seznanila, koliko časa se razgrajujejo posamezni odpadki v vodi. Ali kdaj pomislimo, da se plastičen kozarec razgradi šele čez približno 50 let, pločevinka čez 200 let, plastenka pa čez približno 550 let? V tem času predmeti onesnažujejo vodo in v taki vodi poginejo tudi živali.

Seveda pa je pomembno tudi varčevanje s pitno vodo. Tako bomo v tem šolskem letu še bolj poglobljeno razmišljali o tem, kako ohraniti naravo in kako izrabi njene danosti ne samo z mislijo na naslednje rodove, temveč tudi z mislijo na sočloveka.

Branka Levstik

VESELJE NA PŠ ROB

Na podružnični šoli v Robu te dni vlada prav posebno veselje. V sodelovanju z občino Velike Lašče nam je uspelo, da na travnati površini blizu igrišča stoji nova, večnamenska igralna hišica.

Prve informacije že kažejo, da se družine z majhnimi otroki rade zadržujejo ob novi pridobitvi, kjer se starejši otroci igrajo, mlajši samo še opazujejo, starši pa se družijo. Ko sem jih obiskala, so učenci hiteli pripovedovati, da ima hiška »plezalno steno«, lestev, tobogan, in peskovnik. Učiteljice so povedale, da jim pridobitev veliko pomeni tudi zato, ker se tam lahko igrajo vsi naenkrat, uporabna pa je tako za izvajanje šolskih kot zunajšolskih dejavnosti.

Hvala učiteljicam, ki so znale novo pridobitev sprejeti s takšnim navdušenjem, da se je veselje preneslo na učence in iskrice v njihovih očeh.

mag. Metoda Kolar, ravnateljica

OKTOBER – MESEC POŽARNE VARNOSTI

V mesecu oktobru so člani PGD Turjak razveselili učence in otroke vrtčevske skupine na PŠ Turjak s svojim obiskom. S sireno so nas priklicali na šolsko dvorišče, nas lepo pozdravili in predstavili svoje delo. Vsi skupaj smo odšli na šolsko igrišče, kjer so naši otroci spoznali opremo in poslanstvo gasilca, gasili so ogenj, seznanili so se z opremo, ki jo ima vsak

gasilec, ter od blizu videli, kaj vse mora imeti gasilski avto. Srečanje z gasilci je bilo doživeto, poučno in prijetno.

Člani PGD Turjak pa so vse učence, ki so v mesecu maju tekmovali na gasilskem tekmovanju, peljali tudi na izlet v živalski vrt. Učenci so se izleta izredno veselili, bilo je zabavno in veselo.

Besedilo in foto: Petra Marolt

DRUGAČEN DAN

12. oktobra smo imeli učenci 6. razreda tehniški dan. Tema je bila PAPIR.

Najprej smo bili v učilnici za tehniko. Tam smo se pri učiteljici Majdi naučili, kako naredimo škatlico. Nismo potrebovali veliko časa za izdelavo.

Učiteljica Majda je narisala načrt, vzeli smo trši papir in se lotili dela. Na koncu smo na škatlico prilepili okraske.

Pospravili smo in odšli na malico. Ko smo pojedli, smo nadaljevali z likovno vzgojo. Tam smo na ročno izdelan papir narisali snežinke. Nekatere liste je učitelj pobarval z modro barvo.

Sledil je še tretji – zadnji del.

Odšli smo k učiteljici Stanki, kjer smo izdelovali papir. Takole gre:

Star časopis natrgamo na koščke, jih damo v večjo posodo, napolnjeno z vodo. Mešanico časopisa in vode damo v mešalnik, kjer se močno zgosti, oziroma nastane zmes. To damo v posodo z lepilom in vodo, dobro premešamo, nato pa pripravljene mrežice potopimo v tekočo zmes in vzamemo mrežico ven. Postavimo jo na mizo in iz nje poberemo vodo. Nekaj časa pustimo, nato pajo zravnamo, polikamo in posušimo.

Tako, papir je narejen. Samo še pospravimo in tehniški dan je za nami.

Ta dan mi je bil, iskreno povedano, zelo všeč. Mislim, da ga ne bom pozabila.

Za literarni krožek poročala, Beti Žužek, 6. b

NARAVOSLOVNI DAN

22. oktobra 2012 smo se šestošolci odpravili na naravoslovni dan. Spoznavali in nabirali smo kamnine. V okolici Velikih Lašč (Gašpinovo, Kobilji curek, Mali Osolnik, Retje ...) smo jih nabrali okoli 15 vrst (lapor, tuf, železova ruda, peščenjak, lehnjak, črni apnenec ...).

Z nami so bili učitelji gospod Košele, gospa Svetičič, gospa Pajk, za prevoz pa je poskrbel gospod Cveto.

Čprav smo se v šolo vrnili nekoliko umazani, je bil dan zelo zanimiv.

Za literarni krožek, Ula Pavlic, 6. b

PEVSKI VIKEND

Trajal je dva dni. Začel se je v petek, 19. 10. 2012, ob 13.15 in končal v soboto ob 21.00.

V petek smo izpred šole odšli do avtobusa. Iz Velikih Lašč smo odšli ob 13.15, voznja je trajala približno dve uri. Ko smo prišli v Bosljiivo Loko, smo se vozili še približno 15 minut in zagledali kip Petra Klepca.

Ko smo prišli do našega bivališča, nas je lepo sprejel gospod Srečko. Pokazal nam je sobe, v katerih smo se nastanili. V sobah smo bili le nekaj minut, potem pa smo imeli sestanek, na katerem smo izvedeli plan dela za ta dva dneva.

Povedali so nam, kdaj imamo vaje. Na našo žalost pa smo bili v območju brez telefonskega signala.

Takoj smo začeli z vajami. Imeli smo eno uro ločenih vaj in eno uro skupnih vaj. Po vajah smo imeli večerjo. Za malico smo imeli golaž in puding. Nato smo imeli še eno uro skupnih vaj. Potem smo imeli prosto. Večina nas je iskala telefonski signal. Zvečer nam je gospa ravnateljica spekla palačinke. Spat smo šli ob 22.00. Seveda smo si imeli toliko povedati, da smo budni ostali dlje.

V soboto smo vstali ob 8.00, se preoblekli in imeli telovadbo. Sledil je zajtrk, potem pa vaje. Ob 13.00 smo končali z delom. Imeli smo kosilo, bili so makaroni.

Po kosilu bi morali oditi na izlet v neznanu. Ker pa gospoda Srečka ni bilo, smo se podali na bližnji hrib. Pogledali smo dva izvira Kolpe, pri katerih smo naredil nekaj slik.

Ko smo prišli z izleta, smo imeli še nekaj vaj, potem smo odšli spakirat prtljago. Za konec smo naredili mini koncert, medtem je prispel

tudi naš avtobus. Zahvalili smo se gospodu Srečku, ki nas je gostil.

Ko smo prišli v Velike Lašče, je bila ura že 21.00, zato so nas starši že čakali. Za literarni krožek napisala, Tea Leščanec, 7. B

ZANIMIVO IN POUČNO

Sedmošolci smo se 25. oktobra odpravili v Ljubljano na obisk in ogled knjižnice Prežihovega Vrancea.

Okoli devete ure smo bili že v knjižnici in takoj smo odšli na ogled, kamor nas je popeljal knjižničar, ki je o vsakem oddelku v knjižnici povedal nekaj zanimivega. Ogledali smo si tudi študijsko čitalnico, kjer si lahko rezerviramo prostor ter prebiramo in pregledujemo razne knjige.

Spoznali smo tudi pot za iskanje knjig s pomočjo računalnika.

Mladinski oddelk je založen s knjigami za otroke in mladino.

Zanimiv je avdio-video oddelk z DVD-ji in kasetami.

Nato smo odšli v predavalnico, kjer so nam predstavili projekt Rastem s knjigo, katerega namen je spodbujanje branja in spoznavanje knjig.

Zanimiv podatek je, da ima največja knjižnica na svetu 29 milijonov knjig.

Sledila je malica, nato še obisk restavratorskega centra.

Tu smo se seznanili s potekom restavriranja umetnin. Sprehodili smo se po prostorih in se ustavili v oddelku, kjer restavrirajo freske. Nekatere so celo iz rimskega obdobja. Ogledali smo si tudi restavriranje slik na panojih in postopek zlatenja lesa, kjer nanj prilepijo lističe zlata.

Za konec smo si ogledali še oddelk za restavriranja kamnitih kipov.

Bilo je vredno ogleda.

Za literarni krožek, Aljaž Lenič

LISICA

Presneta lisica,
tista zvita tatica,
šla je krast,
a padla je v lisičjo past.

Hitro, rešiti jo moramo!
Ako ti je ne boš,
jo bo rešil lisičji mož,
če pa ga bodo ujeli,
k lisici v past ga bodo pripeli.

Tista grozna tatica lisica
gre znova po klobase,
v hram nad koruzo
pa leti velik črn vran.
Vrana bomo ulovili,
lisico pa v živalski vrt napotili.

Za literarni krožek, Aljaž Lenič, 7. b

OBISK RAZSTAVE RAZKRITA TELESA

24. 9. 2012 smo se učenci z učitelji odpravili na razstavo Razkrita telesa.

Ko smo prišli, so nam dali telefon, ki nam je ob vpisu kode povedal oziroma opisal dele telesa.

V prvih prostorih so bile razstavljene kosti. Videli smo lobanjo in njene sestavne dele. V naslednjih prostorih so bile razstavljene različne kite, mišice in vezi. Ker so bile prepojene s snovjo, ki jih utrjuje, so bile na pogled umetne, čeprav so bile naravne.

Videli smo tudi živčni sistem in krvožilje. Slednje je bilo videti zelo smešno, saj je bilo kot rdeč mah z žilicami. Videli smo tudi pljuča kadilca in nekadilca. Kadilec je imel zelo temna pljuča in so delovala zelo nagnusno. **KADILCI POZOR!** Videli smo tudi, kakšna so rakava pljuča. Videti je bilo, kot da so prekrita s plesnijo.

Ko mo se pomikali naprej, smo videli tudi prerez možganov. Zanimalo me je, kako so vse to pripravili, da je bilo trdno. Menda so za to potrebovali tudi do 30 let.

V vsakem prostoru je bilo telo, ki je imelo določen del razkrit, da smo lahko videli, kakšna je naša notranjost. Telesa so bila videti zelo umetna, a kljub vsemu zanimiva. Bilo je telo 20-letnega človeka, a tudi zelo starih ljudi. Presenetilo me je, kako se lahko vse spremeni. Ob odprtem telesu je bilo postavljeno kirurško orodje.

Razstavljene so bili tudi človeški zarodki. Bili so mi zelo všeč. Napolnjeni so bili s fluorescenčno snovjo, saj so v materinem telesu zarodki skoraj prozorni.

Razstava mi je bila zelo všeč, saj smo videli stvari, ki si jih sicer ne bi mogli niti predstavljati.

Za literarni krožek napisala,
Manca Kaplan, 8. b

IZLET V BENETKE

V nedeljo, 23. 9. 2012, smo z družino šli v Benetke. So najlepše mesto na vodi.

Zbudili smo se ob peti uri zjutraj, pozajtrkovali in se ob 5.30 odpravili od doma. Po dveh urah vožnje smo prispeli v Piran, kjer nas je že čakala ladja. Ob 8.00 smo se odpravili iz piranskega pristanišča. Vožnja do Benetk je trajala 2 uri, ob 10.45 smo prispeli v pristanišče San Basilico v Benetkah. Od tam smo se odpravili na trg Sv. Marca. Tam so nam vodiči povedali veliko zanimivosti. Pot nas je naprej vodila do doževe palače. Tudi tam smo izvedeli nekaj zanimivosti in se sprehodili po mostu vzdihljajev. Od tam smo videli SONČNO URO. Tam se je naš izlet z vodiči končal.

Od tam smo šli po Benetkah do avtobusne in železniške postaje. Ko smo se vračali v pristanišče, smo opazili še nekaj cerkva in jih fotografirali. Na poti do pristanišča smo se

dogovorili, da bomo, če bo le možnost, kupili trikilogramsko Nutelo, saj jo sestra Sara obožuje. Preden smo prišli do trgovine, je Sara dobila pravo italijansko pico, jaz pa zlato in modro beneško masko. Za stare starše in sorodnike smo kupili male keramične maske. Ko smo prišli že skoraj do pristanišča, smo opazili zeleno trgovino. Sara in ati sta šla pogledat, ali se bo Sari želja izpolnila, a žal se ni, zato je bila Sara malce žalostna.

Takrat pa so prišli že vodiči. Odšli smo v stavbo, kjer pregledajo prtljago.

Ob 16.45 smo odšli iz pristanišča Bacilico in ob 19.30 smo bili že v Piranu.

Od tam smo odšli proti domu. Ker smo ravno naleteli na zastoj, smo morali počakati še eno uro.

Domov smo prišli pozno. Ta izlet mi je bil zelo všeč.

Za literarni krožek, Tea Leščanec, 7. b

OBISKAL NAS JE NICK VUJICIC

Nick se je rodil v Melbournu. Zaradi zelo redke bolezni se je rodil brez rok in nog. Edini del okončine, ki ga ima Nick, je stopalo z dvema prstoma.

Starša sta bila sprva obupana, a Nick ni bil.

Okvara mu je za vedno spremenila življenje. Hodil je v šolo s prilagojenim programom, a med njegovim šolanjem so se pravila spremenila in bil je eden prvih, ki so odšli v običajno šolo.

Najtežji del njegovega življenja je bil čas osnovne šole, saj je bil tam tarča posmeha. Pri osmih letih je že razmišljal o samomoru, pri sedemnajstih pa se je začel ukvarjati z motivacijskimi govori in predavanji.

Vsi, ki se norčujete iz drugih, pomislite, kako bi bilo, če bi bili v Nickovi koži, če ne bi bili sprejeti v družbo.

In verjemite, mi si tega ne moremo predstavljati.

Upam, da so vam njegove besede prišle do živnega, kajti meni so.

Za literarni krožek, Mija Starc, 7. b

Nick Vujicic je človek, ki se je rodil brez nog in rok. Veliko je pretrpel in pridobil veliko izkušenj.

Potuje po vsem svetu in deli svoje znanje drugim.

Odločil se je, da bo v četrtek, 27. 9. 2012, obiskal domačijo Primoža Trubarja in našo šolo, ki se imenuje po Primožu Trubarju.

Ob prihodu so ga mlajši učenci sprejeli s pesmijo o dežju, starejši pa so zapeli v angleščini.

Sledila je Nickova predstavitev. V srce so mi segle njegove besede: »Potem pa sem videl ljudi, ki imajo roke in noge in so zdravi, jim nič ne manjka, pa so včasih nesrečni. Ugotovil sem, da roke in noge veliko pomenijo, ampak ne vplivajo na našo dobro voljo. In veste, kaj sem počel, ko so me drugi zafrkavali? Molil sem. Ne le zase, ampak tudi za tiste, ki so me zafrkavali, ker niso bili »cool«. Tudi zanje sem molil. Ko sem jokal, me je mama objela in tolažila.

Velil sem, da nekega dne ne bo bolečine, ne bo zafrkavanja.«

Končal je z besedami: «Lepo se imejte in se ne zmerjajte med seboj.»

Njegov nastop je trajal deset minut, povedal pa je toliko, da lahko o tem razmišljam več dni, tednov ...

Za literarni krožek, Aljaž Lenič, 7. b

TEDEN OTROKA

poteka pod okriljem Zveze prijateljev mladine Slovenije in je posvečen otrokom.

Dejavnosti se odvijajo 1. teden v oktobru, letos je to v času od 1. do 7. oktobra z motom **RADOSTI IN STISKE ODRAŠČANJA**. Številne organizacije in društva omogočajo brezplačne obiske in ogleda.

Za ta teden so nam v šoli pripravili nekaj zanimivih dni. Nekaterim je bila zelo všeč torkova samopostrežna malica. Vsak si je lahko sam postregel s pijačo, pri hrani pa smo izbirali med raznimi namazi, hrenovkami,

marmeladnimi žepki, žemljami, čokolinom, kosmiči, narezki, palačinkami, ipd.

To je bilo prvo presenečenje tega tedna, drugo pa je bil petkov ogled kinopredstave v velikolaški dvorani. Ta je bila za nas brezplačna. Film z naslovom »Deček s kolesom« smo si ogledali učenci 7., 8. in 9. razreda.

Govori o dečku, ki živi v internatu, njegov oče pa se je preselil, ne da bi deček to vedel. Prepričan je, da mu je oče zapustil kolo ...

Šestošolci so si v ponedeljek ogledali film Ledena doba 4.

Tako so nam popestrili teden otoka. Hvala.

Za literarni krožek, Aljaž Lenič, 7. b

INTERVJU

Gregor Grešak se je z družino v otroštvu preselil v Afriko.

Kako, da ste se sploh odločili, da se preselite v Afriko in kdaj?

Odločili so se moji starši, ker je oče dobil mesto predsednika splošne plovbe v Duali (Kamerun), leta 1982, ko sem bil star 12 let.

Je bil to zate kakšen šok/napor?

Da. Po eni strani sem se veselil preseljevanja. Hkrati pa mi je bilo žal zaradi prijateljev, ki sem jih imel v Sloveniji. Največji napor pa je bil učenje jezika, saj sem hodil na francosko šolo.

Kako so te sprejeli sošolci?

Sošolci so me sprejeli zelo dobro, saj so se mnogi izmed njih znašli v podobnem položaju kot jaz. Šola, ki sem jo obiskoval, je bila namenjena predvsem otrokom različnih tujih predstavnikov, tako sem imel sošolce iz najrazličnejših držav npr.: Vietnam, Indije, Grčije, Kanade, Švice, Španije in seveda Kameruna ter drugih afriških držav.

Kako so v šoli ocenjevali, kako je potekal pouk?

Pouk je potekal v dveh delih: dopoldne od 8.00 do 12.00 in popoldne od 15.00 do 18.00. Vendar popoldanski pouk ni potekal vsak dan. Šolo smo obiskovali tudi ob sobotah. Ocenjevali so nas večinoma pisno, razen pri jezikih. Ocene pa so bile od 0 do 20. Oцени 9 in 10 sta bili kot pri nas dvojka, vse nad 17 pa kot 5. Kot zaključna ocena je štelo povprečje vseh ocen.

Za konec pa še – ali si doživel kaj zanimivega, kar nam lahko zaupaš?

Doživel sem veliko zanimivih stvari, o katerih bi lahko govoril več ur.

Lahko bi pripovedoval o svojem izletu na sever Kameruna, kjer sem videl mnogo savanskih

živali, kot so žirafe in sloni, ali o počitnicah na peščenih plažah v Kribiju.

Doživel pa sem tudi neprijetne reči – na primer roparski napad, v katerem sem dobil manjšo poškodbo glave, ali srečanje z zeleno mambo, ki pa se je srečno končalo.

Na tiste dni imam ogromno spominov in večina od njih je lepih.

Hvala za pogovor

Pogovarjala sem se Gaja Grešak, 8. b

INTERVJU

Pogovor z Marto Debeljak, ki vodi folklorno skupino.

Ali si že v otroštvu rada plesala in se ukvarjala z glasbo?

Seveda. Kot osnovnošolka sem hodila v glasbeno šolo, igrala sem flavto in tudi plesala v šolski plesni skupini.

Ali si kdaj sanjala, da se boš bolj profesionalno ukvarjala z glasbo in plesom?

Ne, nikoli nisem sanjala o kakšnem resnem ukvarjanju z glasbo ali plesom. Kot najstnica pa sem veliko časa preživela na plesiščih in v diskotekah. **Kje sploh zamisel za folklorno skupino, kdo je imel sploh idejo za to?**

Prva zamisel je nastala pri takratni predsednici DPŽ Milki Debeljak. Naš prvi vodja je bila Nataša Hribar, ki pa je zaradi oddaljenosti in pomankanja časa počasi opustila vodenje naše skupine.

Koliko članov oz. parov vodiš?

Začeli smo z devetimi pari, nato se je število povečalo na trinajst, sedaj pa vodim devet parov.

Ali potrebuješ posebno znanje za vodenje folklorne skupine?

Da. Za vodenje take skupine potrebuješ znanje oz. poznavanje plesov oz. branje plesa, ki se imenuje kinetografija. Tudi sama sem obiskovala seminarje za vodenje folklornih skupin in opravila tudi strokovni izpit. Sedaj pa se udeležujem raznih seminarjev na temo folklorne in ljudskega petja, ki jih organizira javni sklad za kulturne dejavnosti.

Se udeležujete tudi nastopov in tekmovanj?

Vsako leto se udeležimo območnega srečanja folklornih skupin, kjer nas strokovni spremljevalci tudi ocenijo. Nastopamo pa v okviru občine, šole, drugih društev in gremo gostovat, kadar nas povabijo zunaj občine.

Je težko poučevati ples?

Težko ni, zahtevno pa bi lahko rekla, da je, saj mora vodja točno znati oz. preučiti ples oz. figure plesa. To mi vzame veliko časa. Pri oblikovanju novega plesa mi pomaga tudi hči Ana.

Kako pa je z glasbo? Vadite na posnetke ali živo glasbo?

Vedno plešemo na živo glasbo. Imamo imenitnega harmonikarja, ki je kljub mladosti zelo potrpežljiv in nam, ker smo starejša skupina, večkrat ponavlja isto melodijo. En splet – to pomeni sedem do deset minut nastopa, vadimo eno sezono, ki traja od septembra do junija.

Ali imate tudi vidne uspehe?

Poudariti moram, da smo člani starejši, saj je povprečje plesalcev krepko nad 50 let, nimamo pa posebnih vidnejših uspehov. Posamezno smo se udeležili tekmovanj v plesanju polke, kjer sva s soplesalcem dosegla drugo in tretje mesto.

Želim vam veliko uspehov in hvala za pogovor
Ana Debeljak, 8. b

NAŠI OSNOVNOŠOLCI USPEŠNI NA EKIPNEM ATLETSKEM MNOGOBOJU

V letošnjem letu smo skupaj z OŠ Dobrova pripravili ekipni atletski mnogoboj za učence in učenke. Tekmovanje smo pripravili v soorganizaciji in izkazalo se je, da je tovrstno sodelovanje v zdajšnjem času lahko primer dobre prakse. Tekmovanje je bilo 4. 10. 2012 na igrišču OŠ Dobrova. Udeležilo se ga je 13 ekip v štirih kategorijah (mlajši učenci in učenke, starejši učenci in učenke). Vsako ekipo so sestavljali po 3 člani. Pomerili so se v teku na 60 in 600 metrov, skoku v daljino in metu žvižgača, rezultati vseh treh tekmovalcev v vseh štirih panogah pa so se sešteli.

Učenci naše šole so se izkazali in dosegli zelo dobre rezultate.

Rezultati:

Mlajši učenci:

1. mesto: OŠ PRIMOŽA TRUBARJA VELIKE LAŠČE (Boštjan Podlogar, Gaber Kokovnik, Dren Gruden)

2. mesto: OŠ DOBROVA 1

3. mesto: OŠ DOBROVA 2

Mlajše učenke:

1. mesto: OŠ DOBROVA 1

2. mesto: OŠ DOBROVA 2

3. mesto: OŠ PRIMOŽA TRUBARJA VELIKE LAŠČE (Veronika Zakrajšek, Natalija Debeljak, Nastja Rupar)

Starejši učenci:

1. mesto: OŠ DOBROVA 1

2. mesto: OŠ PRIMOŽA TRUBARJA VELIKE LAŠČE (Žan Japelj, Anže Kovačič, Klemen Sernel)

3. mesto: OŠ DOBROVA 2

Starejše učenke:

1. mesto:

OŠ PRIMOŽA TRUBARJA VELIKE LAŠČE (Tanja Gruden, Nataša Trček, Martina Marolt)

2. mesto: OŠ DOBROVA

3. mesto: OŠ HORJUL

Bojan Novak

LETOŠNJI LJUBLJANSKI MARATON KLJUB DEŽJU PRIVABIL 36 UČENCEV OŠ PRIMOŽA TRUBARJA VELIKE LAŠČE

Sobota, 27. oktobra, je bila dan za šolske teke v okviru 17. Ljubljanskega maratona. Ni bila prijazna. Oblačno vreme, občasno močan dež. In vsi smo čakali na napovedano ohladitev in na prvi sneg. Kljub temu se je v Ljubljano odpravilo kar nekaj naših učencev in njihovih staršev, ki niti v takem vremenu niso hoteli zamuditi največje tekaške prireditve v Sloveniji.

Zaradi rekordnega števila prijav je bila prireditev prestavljena na Kongresni trg, nekoliko pa je bil spremenjen tudi urnik. Na žalost je že pred začetkom prvega teka začelo deževati. Na start smo se odpravili z dežniki, pred tekom pa so starši dežnike vzeli, otroci pa v dežju pretekli svojo razdaljo.

Začelo se je s tekom prvo- in drugošolčkov. Ažbe, Mihael in Urh so prebili led. V novih, sicer premočenih majicah, so zadovoljni pritekli v cilj, ponosni na medaljo, ki so jo prejeli, okrog vratu. Sledila so dekleta 1. in 2. razreda. Katarina, dve Hani, Petja in Dora so sprva malo boječe zrlje v nebo in v ostale tekačice, a se prav tako kot fantje odločno pognale na 800 metrov dolgo progo.

Sledil je tek učencev od 3. do 5. razreda. Ti so premagali daljšo razdaljo – 1800 metrov. Tudi ta kategorija še ni bila tekmovalna, saj je organizator vsakemu udeležencu podelil spominsko medaljo, vrstnih redov pa niso objavljali. Pred tekom so starši poskrbeli, da so imeli vsi tekači na prsih pripete štartne številke. Učitelji smo učence odpeljali na start in videli, kako so se po progi najprej zapodili Luka, Amadej, Jakob, Bor, Aljaž, Aiken. Žiga, Jon, Nik in Žiga, 15 minut za njimi pa še Ana, Hana, Mojca in Zala. Tako so se promocijski teki končali, učenci od 6. razreda naprej pa so že tekmovali, zato so morali med vezalke vplesti tudi čip. Letošnji maraton je štel tudi za državno prvenstvo v uličnih tekih.

Tekmovalnega dela se je udeležilo 14 naših učencev, na žalost le tri dekleta. Najboljši rezultat je uspel Jakobu Hočevarju, ki je v konkurenci osmošolcev osvojil nehvaležno 4. mesto (med 174 učenci), kar je eden največjih uspehov naših učencev na tem tekmovalstvu. Posebno moram izpostaviti še sedmošolca Drena Grudna, ki je kar nekoliko presenetil (tudi sebe) in osvojil 18. mesto med 174 učenci. Tekmovalno se je odlično odrezala tudi Polona Zakrajšek, ki je popolnoma izmučena osvojila 22. mesto med 144 devetošolkami.

Tudi ostali učenci so v danih razmerah odtekli najhitreje, kot so lahko, s tekom so bili zadovoljni, zato je prav, da omenimo tudi šestošolce Tima, Svena, Davida in Žana, sedmošolce Boštjana, Luko in Tilna, sedmošolki Manco in Ulo ter osmošolca Jošta in Davida.

Med tekom starejših učencev je bil pravi nalič, zato vsak od njih zasluži posebno pohvalo in spoštovanje. Tistih, ki smo jih opazovali, in tudi tistih, ki so se prijavili, a ostali doma.

Nenazadnje pa je potrebno omeniti, da so se letos že utečeni učiteljski ekipi na čelu z gospo ravnateljico pridružile tri nove učiteljice (Petra, Stanka in Helena). Čestitke tudi njim.

Na koncu se želimo zahvaliti staršem, ki ste pripeljali učence na maraton kljub slabšemu vremenu. Svojim otrokom ste pokazali dober zgled. Z nekaj dobre volje in optimizma se lahko tudi deževen dan spremeni v lepo doživetje.

Simona Bavdek, Mateja Lakner, Bojan Novak
foto Sara Samsa

OKTOBRske DROBTINICE IZ SKUPINE METULJČKOV

V mesecu oktobru smo se v skupini Metuljev posvetili kulinariki. Skupaj smo spoznali pripomočke in aparate za delo pri pripravi hrane. Veliko pozornosti smo namenili tudi higieni pri delu.

Z vsem znanjem, ki smo ga pridobili, smo pripravili več različnih »pojedini«. Pripravili smo si v oblicah krompir, ki smo ga prav po pastirsko pojedli na igrišču. Obogatili smo ga s soljo in margarino. Naslednja jed, ki smo jo naredili, je bil jabolčni zavitek, nato pa še ameriške palačinke, ki smo si jih namazali z različnimi domačimi marmeladami.

Kolikor se je dalo, smo v delo vključevale otroke in jih s tem navdušile, da so pri pripravi hrane sodelovali tudi doma.

Za zaključek smo v goste povabili poklicno kuharico Tino Turk, ki je za otroke pripravila pravo presenečenje. Sešila jim je predpasnike, priskrbela prave kuharske kape, pozabila pa ni niti na kuhalnice. Z otroki je pripravila sladico iz banan, jagodnega soka in smetane.

Vsi smo se radi posladkali.

Ob tej priložnosti se gospe Tini za njen trud in sodelovanje iskreno zahvaljujemo.

Damijana Tomažin in Nataša Indihar

TEDEN OTROKA V VRTCU NA KARLOVICI

Prvi teden v oktobru je posvečen otrokom, zato se je v tem tednu v vrtcu na Karlovinci dogajalo veliko zanimivih dejavnosti. Obiskala nas je tetka Jesen ...

V dopoldanskem času smo ob zvokih, ki jih je iz svoje harmonike zvabila vzgojiteljica, rajali, v ritmu pa so se gibali tudi naši najmlajši ...

Kot vsako leto so nam tudi letos gasilci PGD Karlovica dopoldne popestrili s predstavitvijo nalog gasilcev. Otroci so si naredili čelade, nosili »ponesrečenca«, se preizkusili v gašenju pravega ognja ter prisluhnili različnim zvokom sirene. Gasilcema Boštjanu Škulju in Borutu Grudnu se za animacijo in čas, ki sta si ga vzela za naše otroke, iskreno zahvaljujemo. Sredino popoldne smo preživeli v glasbeno-rajalnem vzdušju. Obiskal nas je harmonikar Ivan Sever in skupaj s starši smo zaplesali, zapeli, se skrivali pod veliko mavrično ponjavo, lovili žogo in balone, pihali milne

mehurčke ter se pogostili s sveže pečeno pokovko in sokom. Dedku deklic iz skupine Srnice, gospodu Severju, se za glasbeno popestritev lepo zahvaljujemo. Obiskali smo vrtčevski mini kino (pri Žabicah). Za obisk le-tega so se starejši otroci primerno uredili: naredili so si nakit, klobuke, rute ... in izdelali prave vstopnice. Vzgojiteljice so zaigrale lutkovno predstavo Medved išče pestunjo, ki je otroke še posebej pritegnila, saj so se nekateri prvič srečali s senčnimi lutkami.

Kaj se je starejšim otrokom v tem tednu najbolj vtisnilo ...

- Zoja:** »Senčne lutke.«
Dora: »K smo bli gasilci, k smo ogenj gasili, pa k smo lutke gledal – lisico.«
Gašper: »Men je bil najbolj všeč volk (lutka s predstave).«
Nikola: »Men je blo všeč plesati.«
Sara: »K je Borut šel na ležalnik (nosila ob obisku gasilcev) in so ga odnesli.«
Teja: »Men je bla najbolj všeč lutka medved. Pa k smo plesal dopoldne.«
Anže: »K sm prižgal sireno v avtu.«
Ajda: K smo gasili ogenj.«
Eva: »Lučke na gasilcu.«

- Lana:** »K smo imel zabavo z baloni s starši v vrtcu.«
Lili Marie: »K smo gasili ogenj, k smo plesali.«
Lea: »K sm sireno vžgala.«
Rebeka, Gašper, Dora, Zoja: »Ej, men je blo pa kar vse všeč!«

Naj teden otroka zaključimo z mislimi anonimnega pisca:

*Čez petdeset let ne bo več pomembno,
 kakšen avto ste vozili,
 v kakšni hiši ste živeli,
 koliko ste imeli na bančnem računu
 in kako ste se oblačili.
 A svet bo morda za odtenek boljši,
 ker ste bili pomembni v življenju nekega otroka.*

Skupina Srnice, Tadeja in Ajda

BLOČANI NA RAŠCI

V petek, 5. oktobra 2012, je bila na Trubarjevi domačiji predstavitev knjige Draga Petriča z naslovom Boj za Krpanovo dediščino. Predstavitve so pripravili člani Kulturnega društva Bloke in Društva prijateljev Martina Krpana Bloke v sodelovanju z Javnim zavodom Trubarjevi kraji.

Gostje iz Blok so si najprej ogledali Trubarjevo domačijo in v spominski sobi poslušali razlago o življenju in delu Primoža Trubarja. Potem pa je avtor Drago Petrič v galeriji Skedenj obiskovalcem, ki se jih je kar veliko nabralo, predstavil poudarke iz svoje knjige.

Izvedeli smo, da je bil Krpan zanesljivo Bločan in da poizkusi nekaterih, da bi ga prevzeli in se z njim postavljali, stojijo na zelo majavih nogah. Bločani so bili v svoji razlagi Krpanovega bloškega izvora temeljiti in prepričljivi, tako da smo jim Laščani lahko le pritrdili.

Predstavitve so popestrili še člani Mešanega pevskega zbora in pevke Dekliške vokalne skupine KUD Bloke. Ob okusni zakuski, ki jo je kot že tolikokrat pripravilo Društvo za ohranjanje dediščine iz Gradeža, so zadonele še harmonike; Bločani in Laščani pa so se spontano združili v prepevanju slovenskih narodnih pesmi. Obisk iz Blok se je tako razvil v zelo prijeten večer, kakršnega že dolgo ni bilo.

Upajmo, da bo to srečanje preraslo v nadaljnje sodelovanje prebivalcev sosednjih občin, ki kljub bližini ne vedo prav veliko, kaj se dogaja na drugi strani občinske meje.

Javni zavod Trubarjevi kraji, Andrej Perhaj

KUD ROB PREDSTAVLJA

ASFALT

AVTORSKA GLEDALIŠKA PREDSTAVA

režija Dejan Spasić

Igrajo:

BRANE/ Janež Tekavec
 FRENKI Blaž Juvanec
 DARINKA Nina Mikšič
 CVETKA/ Jožica Jančar
 TAMARA/ Anja Horvat
 HIAČINTA/ Katarina Peterlin
 ERKVA/ Lina Jančar
 POŠTAR TONE/ Blaž Peterlin

REŽIJA: Dejan Spasić
 SCENARIJ: KUD Rob, Dejan Spasić
 SCENOGRAFIJA IN IZBOR ZVOKA: Dejan Spasić
 LUČI IN TON: Jožica Tekavec
 VOĐJA PREDSTAVE: Barbara Mogorič
 IZDELAVA SCENE: Blaž Peterlin
 GRAFIČNA PODoba: Dejan Spasić, Aleš Šraj

Dom krajanov Rob, sobota 8.12.2012 ob 19.30h

Spoštovani sodelavke in sodelavci, prijateljice in prijatelji Trubarjeve domačije!

V letu 2013
vam iskreno želimo,
da bi še naprej

stali inu obstali
navkljub današnjim viharjem;
z mislijo na Trubarja
in ostale naše pomembne rojake,
ki so nam tudi v svojih
hudih preizkušnjah kazali pot.

Javni zavod Trubarjevi kraji

KUD Marij Kogoj Turjak

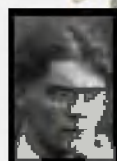
VABI NA

17. tradicionalni BOŽIČNO-NOVOLETNI KONCERT

orkestra Godbe Dobropolje,
 ki bo v nedeljo,
16. decembra, ob 16. uri
v Domu krajanov Turjak.

Vse dosedanje in bodoče koncerte, ki krepijo našo identiteto in domoljubje, podpira naša
 DOMAČA OBČINA VELIKE LAŠČE.

VABLJENI!

KUD Marij Kogoj Turjak

želi
vsem ljubiteljem kulture
in obiskovalcem
naših prireditev

vesel BOŽIČ
ter srečno in zdravo
NOVO LETO 2013

VELIKOLAŠKI VELIKI MOŽJE – FRAN LEVSTIK

Premiera filma 17. 11. 2012 v dvorani Levstikovega doma Velike Lašče

V do zadnjega koticika polni dvorani smo bili ljudje vseh generacij, veliko takih, ki jih ne srečaš prav pogosto. In mladi, novi obrazi, ne le domači, tudi iz drugih krajev. Uvodne besede in veliko pričakovanje: za tiste, ki so sodelovali pri filmu, tudi trema (vendar ne taka kot pri gledališki premieri), za tiste, ki so Levstikovi ljubitelji, spraševanje, kako lahko sodobnost komunicira s preteklostjo in dvom, če ji bo to uspelo ... Najbrž je bilo motivov za ogled še veliko več, a naj ostanejo tu neomenjeni. Ugasnile so luči in navdušujoče polna dvorana se je potopila v film o Levstiku, ki je bil zdaj prvič predvajan, v spomin na 125. obletnico rojakove smrti. Scenarij sta pripravila Majda Samsa, poznavalka velikolaškega literarnega izročila in del, ki so prišla izpod peres pomembnih mož, ter režiser Rok Borštnik. Zanimivo, da Majda prihaja iz Retij, Rok pa iz sosednje vasi, Prilesja. Poklon sovaščanu iz davnih časov?

Že večkrat sem se spraševala, kako prepričljivo dokumentirati čas, ki je davno minil, ki ga nihče od nas ni doživel v resnici, ki je kot bajka in mit v pričevanjih starih ljudi in tistih, ki so pisali zgodovino slovenske literature in naroda (v tem primeru Stritar, Slodnjak, Kmecl in drugi, ki so se ukvarjali z izročilom in Levstikovo literarno zapuščino). Seveda je igrani dokumentarec prava izbira.

Vendar, kako povezati med seboj današnji in pretekli čas? Režiser je to rešil domiselno, s prehajanjem predmetov iz rok preteklosti v sedanjost. Mošnjček (s sto goldinarji), ki ga Levstik dobi za slovo v Olomucu, kjer so ga morali zaradi Globočnikove ovadbe odsloviti, se v naslednjem prizoru pojavi v rokah Pavleta Ravnohriba, ki pripoveduje o njegovem nadaljnjem življenju; ali deteljica v Tonini roki, pismo, ki ga odvrže Franja, pero pod podbojem stare šole ... vsak prizor s predmetom iz „starih časov“ preide skozi roke pripovedovalca v „nov čas“ in ohranja sliko nepretrgane zgodbe o življenju, ki je minilo, hkrati pa omogočilo zdajšnjega.

Pred nami se riše zemljevid postaj Levstikovega življenja kot živ prikaz ljubezni do izročila, ideje o narodu, čistosti besede ... Pomislim tudi, kako so naši ljubiteljski igralci primerni za upodobitev prizorov iz starih časov, saj so delovali povsem tako, kot si predstavljamo takratne ljudi (ali smo jih videli v delih, ki so se ukvarjala s preteklostjo) – kleni, redkobesedni, sramežljivi (dekleta), s pomenljivimi pogledi in dejanji. In tudi igralec naslovne vloge Matjaž Rop je bil izbran posrečeno, saj je bil podoben Levstiku, ki ga poznamo s slik! Te prizore lepo in na pravih mestih dopolnjujeta pripovedovalec Pavle Ravnohrib in Matjaž Gruden, ki interpretira odlomke Levstikovih literarnih del. Omenjena se pojavita celo v isti dvorani, kjer v tem trenutku teče premiera filma, in si (v filmu) ogledujeta posnetek zadnje KUD-ove uprizoritve Junteza. V filmu se kaže moč scenarija, ki sledi linearnemu toku Levstikovega življenja, vanj vplete aktualnosti, hkrati pa se seli na različna prizorišča.

Najbolj živahni so otroci: tako tisti iz „starih časov“ kot sedanjih. Ta čas mladosti, ki se ga Levstik z radostjo vse življenje spominja v svojih pesmih, spisih, pismih – svobodno tekanje po travnikih, ležanje pod lipo in preganjanje psa, ki so ga uprizorili mladi Slemenci ... je tudi nas navdal z nostalgijo. Otroci vrtca so navdušili s Cvilimožkom, ki je

prek filmskega kolaža malih interpretov (vsak je povedal nekaj verzov) očaral. Lahko smo tudi primerjali šolo v Levstikovem času z današnjo. Njegova ga je zaradi samosvojesti, iskrenega pisanja in trme, s katero je stal za zapisanim in se mu ni želel odpovedati, stala neopravljene mature, kljub temu da je imel odlične ocene. V današnji šoli smo videli, kako se skozi projektno delo najstarejši laški šolarji ukvarjajo z Levstikom in o njem vedo mnogo več, kot so sovaščani vedeli takrat. Zanje je bil gospod, ki je prihajal kdaj pa kdaj iz širnega sveta, jim o njem govoril, ga orisal, pripovedoval z besedami, ki so tekle, bile raznolike, bogate in žlahtne ... in povzročil, da so se ti ljudje zavedali obstoja drugih in drugačnih krajev, ljudi, jezikov, navad. In da so ga občudovali. Dr. Matjaž Kmecl je v filmu spregovoril tudi o Levstikovih zadnjih

dneh – literati in pisci ter uredniki tistega časa so se ga bali in se ga izogibali, bil je kritik, borec, brez dlake na jeziku, zato tudi grob, hkrati pa preobčutljiv. Takoj po njegovi smrti so se trume ljudi valile na njegov pogreb. Vsi, ki so kaj veljali ali si želeli veljati, so se pridružili nepregledni procesiji. Je bilo to resnično žalovanje za njim ali častihlepje, da se smejo sončiti v njegovi (ugasli) luči? Beseda je ob Jontezovem spomeniku pred cerkvijo v Velikih Laščah tekla tudi o otvoritvi Levstikovega spomenika dve leti po njegovi smrti. Levstik je takoj po smrti postal narodni junak: „... osupljivo enotno se je z Levstikom kot idejo, kot življenjsko usodo in držo, enačilo vse slovensko narodno z leve in desne, po dolgem in počez ...“ (Kmecl, 1981, knjiga Fran Levstik) In še danes

ga imamo za enega utemeljiteljev slovenstva, utemeljitelja slovenske literarne kritike, za pomembnega filologa, knjižničarja in avtorja zdaj klasičnih del, ki jih še vedno pozna prav vsak Slovenec, če ne drugega, pa vsaj Martina Krpana.

Film se je iztekel, konec je premišljevanja o njem. Le dolg dolg aplavz, ki je vsem ustvarjalcem (navedeni so v kolofonu) dal vedeti, da so našli pravi (in nov) način za ohranjanje izročila, ki je blizu današnjim generacijam. Zahvala in spodbuda za naprej. Na hodniku knjižnice smo si lahko ogledali nekaj fotografij iz nastajanja filma, ki jih je pripravil Zavod Parnas. Izvedeli smo tudi, da se bo krajša verzija filma kmalu predvajala obiskovalcem kot multimedijška predstavitev enega od segmentov naše kulturne dediščine na Trubarjevi domačiji.

In nikakor nisem osamljena, če na tem mestu filmu želim, da bi ga videl vsak prebivalec naše občine – da bi premieri sledile reprize tega (celotnega) filma. Želim mu tudi širšo odmevnost – da bi ga predvajali na nacionalni televiziji, ker na zanimiv, verodostojen, poučen način povzema glavne postaje, usmeritve in dela Levstikovega življenja. Narejen je z ogromno mero navdušenja, sodelovanja in volje. Po eni strani na poljuden način sleherniku predstavi Levstika, po drugi pa daje zgled, kako se lahko zdajšnji ljudje ustvarjalno družijo, obujajo našo bogato zgodovino in jo ohranjajo pri življenju. Hkrati pa se iz nje naučijo, da trdnost, prepričanje, zavzetost in sodelovanje prinesejo sadove ne glede na okoliščine. Avtorjem filma želim tudi, da bi Levstiku sledili še drugi filmi o duhovnih velikanih, ki so utrli poti, po katerih stopamo.

Mag. Ana Porenta

KOLOFON FILMA O FRANU LEVSTIKU

Režija Rok Borštnik	Simon Murgelj Jan Poplatnik Matjaž Gruden
Scenarij Rok Borštnik Majda Samsa	Kostumografija Ana Rigler SNG Opera in balet Ljubljana
Pripovedovalci Pavle Ravnohrib prof. dr. Matjaž Kmecl Brane Borštnik Matjaž Gruden	Kaligrafija Nuša Dedo Lale
Igralci Matjaž Rop - Fran Levstik učiteljica Anja Briški in učenci OŠ PT Velike Lašče Jože Starič - gospodar hiše Slemenci, učenci podružnične šole Sveti Gregor - otroci Peter Indihar - furman Domen Indihar - oskrbnik konja Joža Koprivec - ženska za kolovratom Emil Žagar - učitelj Urban Gruden - gimnazijec Levstik Domen Ivanc - sošolec Tine Starič - sošolec Gregor Grešak - menih Larisa Počič - balerina Klavdija Petrič - natakariča Tjaša Dejak - Zidarjeva Tona Ljudska skupina Suhe Češplje Folklorna skupina Velike Lašče Janez Gruden ml. - omizje Bine Devjak - omizje Janez Gruden st. - omizje Ciril Žužek - omizje Brane Borštnik - omizje Bojan Podlogar - omizje Janez Gruden ml. - Jožef Oblak - Ilijev Brina Gruden - Jerica Oblak Sara Uhan - Koširjeva Franja Otroci iz vrtca Sončni žarek Velike Lašče - Cvilimož Piko - pes	Hvala Ani Porenta za organizacijo in transport otrok otrokom iz Slemen in njihovim staršem Eugenu Šerbcu oskrbniku gradu Turjak Anici Podržaj za snemanje Grudnove hiše in Ilijevega kozolca Gostilni Pri Kuklju družini Kolar Trubarjevemu antikvariatu in Stanki Golob Osnovni šoli Primoža Trubarja mag. Metodi Kolar osebju vrtca Sončni žarek staršem otrok Antonu Zakrajšku za ilustracije Martina Krpana vsem neimenovanim, ki so z dovoljenji, dobro voljo in pozitivno energijo pomagali soustvariti film FILM SO PODPRILI Okrepčevalnica in Pizzeria Pri Roku, Velike Lašče Lokal TOZD, Gallusovo nabrežje 27, Ljubljana Kmetijska zadruga Velike Lašče Gostilna Pri Kuklju, Velike Lašče FILM STA OMOGOČILA Javni zavod Trubarjevi kraji Občina Velike Lašče

OBISK PREDSTAVNIKOV OBČINE KANAL OB SOČI

20.9.2012

Na povabilo naše občine in predsednika KUD-a Marij Kogoj Francija Pečnika so nas obiskali predstavniki občine Kanal ob Soči. Namen obiska je bil predvsem večerna prireditev ob 120-letnici rojstva skladatelja Marija Kogoja, ki je potekala v viteški dvorani na gradu Turjak.

Goste iz Kanala (podžupan občine Kanal Ivan Humar, predsednica Prosvetnega društva Kanal Milica Zimic, predsednica MePZ Deske Helena Simčič in Roman Mugerli) je v Velikih Laščah sprejela podžupanja dr. Tatjana Devjak. Na skupnem srečanju so bile predstavljene aktivnosti, dejavnosti in izzivi s katerimi se občini soočata, predvsem pa delovanje na kulturnem področju. Gostje

so opisali svoje zelo odmevne prireditve v čast Mariju Kogoju, imenovani Kogojevi dnevi, ki vsako leto privabljajo večje število nastopajočih in tudi obiskovalcev. Po končanem skupnem srečanju predstavnikov obeh občin, so si gostje ogledali še Trubarjevo domačijo, Sušilnico Gradež in grad Turjak. Tako so se seznanili tudi z delom naše bogate kulturno-zgodovinske dediščine.

Prvo uradno srečanje predstavnikov obeh občin po vrsti predhodnih »kulturnih« povezovanj med obema kulturnima društvoma bo prav gotovo pripomoglo k večji povezanosti obeh, sicer gospodarsko, turistično in kulturno dokaj različnih občin.

Lidija Čop

120. OBLETNICA ROJSTVA SKLADATELJA MARIJA KOGOJA NA TURJAKU

V četrtek, 20. septembra, je KUD MARIJ KOGOJ, ki je poimenovan po skladatelju Mariju Kogoju, organiziral na Turjaškem gradu SPOMINSKI VEČER, posvečen 120. obletnici rojstva omenjenega skladatelja, ki je preživel velik del svojega življenja na Gradežu. Iz te vasi je bila namreč doma njegova žena Marija Podlogar. Na svečanosti so bili prisotni tudi predstavniki občine KANAL ob Soči, kjer je skladatelj Kogoj preživel otroška leta. Prav zaradi dejstva, da je skladatelj Marij Kogoj preživel svoje življenje tako v občini Velike Lašče kot v Kanalu, smo medse povabili predstavnike obeh občin z namenom medsebojnega spoznavanja in okrepitve sodelovanja med tema dvema občinama. Skladatelj Marij Kogoj je bil vsekakor dovolj velik in pomemben, da si je zaslužil svečano počastitev svoje 120. obletnice rojstva. S tem smo skladatelja Marija Kogoja predstavili in ga približali ljudem, ker doslej v lokalni skupnosti ni bil dosti poznan. Ravno zato ga je na slovesnosti podrobno opisal, kot tudi njegova dela, slavnostni govornik, profesor in skladatelj JAKOB JEŽ.

Priprave Viteške dvorane na gradu Turjak, v kateri je potekala slovesnost, so se začele že dan prej – v sredo, ko so domači likovni ustvarjalci okrasili prostor z razstavo na temo "Umetniški navdih narave", prostovoljci pa so uredili oder. Nad oder smo tudi obesili Kogojev portret s kratko obrazložitvijo pomena te svečanosti. Ker so bili na slovesnosti prisotni tako predstavniki občine Velike Lašče kot tudi predstavniki gostujoče občine Kanal ob Soči, smo zato pred oder namestili zastavi obeh občin. Spominski večer se je tako nemoteno in po načrtih pričel v četrtek, 20. 9. ob 19.30. uri s kulturnim programom.

Prvi je na oder stopil slavnostni govornik, profesor in skladatelj Jakob Jež, ki je podrobno opisal Kogojovo življenje in poznanstvo z njegovim sinom, ki ga je pripeljalo do Kogojeve glasbene zapuščine.

(Kogojev sin mu je zaupal tri "kartone" od dedičev skrbno shranjanih začetih skladateljevih glasbenih del. To zapuščino je g. Jež več let preučeval in tako obelodanil preko 90 Kogojevih samospjevov. Tako kot skladatelja Marija Kogoja je tudi takrat mladega skladatelja Jakoba Ježa navdihnila tukajšnja narava, in sicer do te mere, da si je slednji zgradil dom na GRADEŽU).

Na slovesnosti so bili navzoči tako sosede slavnostnega govornika Jakoba Ježa kakor tudi Marija Kogoja, med njimi je bil tudi še živeči Gradežčan (Stane Zabukovec), ki je skladatelja osebno poznal. V nadaljevanju kulturnega programa, ki ga je povezoval **Matko Zdešar** (nekdanji vodja JSKD OI Lj.-okolica

in eden izmed udeležencev prvega obiska Turjaške kulturne dedecacije v Kanalu – leta 2001), so se na odru zvrstili naslednji nastopajoči, ki so se predstavili po večini s Kogojevimi glasbenimi deli. To so bili:

– **Velikolaška vokalna skupina;**

– **Glasbena šola Ribnica:** trobentača Luka Marolt in Lovro Kutnar, solo pevec Bine Devjak, Neža Purkart na saksofonu in Špela Kokošinek z violino;

– Mladinski PZ in komorna skupina **OŠ Primoža Trubarja** Velike Lašče;

– **Nonet Vitra;**

– violinist **Branko Brezavšček** in spremljava na klavirju – **Maja Tajnšek.**

Matko Zdešar

Ob koncu uradnega dela oziroma kulturnega programa se je Franci Pečnik – Ac, predsednik KUD Marij Kogoj, nastopajočim in obiskovalcem zahvalil za prijeten in tudi vzgojni večer ter omenil, da se bo Kogojeva 120. obletnica rojstva počastila tudi v soboto, in sicer s pohodom "PO KOGOJEVI POTI", ki je vrisana na zemljevidu turistične table na Gradežu. Ta pohod organizira

KUD Marij Kogoj skupaj s TD Turjak. Vse navzoče je na koncu povabil na družabno srečanje, ki je sledilo v zaodrju.

Ta svečanost oziroma spominski večer je bil še eden izmed zelo pomembnih kulturnih dogodkov, ki so bili organizirani na Turjaku v režiji domačega KUD. Na uspešno organizacijo projekta moramo biti zelo ponosni in še bolj samozavestni, saj dobivamo za izvedeno svečanost pohvale od vseh. Vse pohvale si zasluži tudi TD Turjak na čelu s predsednico Brigito Železnikar, ki je skupaj s KUD uspešno realiziral pohod. Vse to naj bo v dokaz vsem, da je tudi v naših krajih prisotna domoljubnost, ki zajema ohranjanje narodne zavesti in spoštovanje kulturne preteklosti.

Da je svečani spomin na skladatelja Marija Kogoja tako v četrtek kot v soboto nemoteno potekal in bil samoiniciativno "spočet" takorekoč iz nič, so bile potrebne daljše predhodne priprave. Zaslužni za tako velik uspeh so naslednjim ljubiteljski prostovoljci in domoljubi: *predsednik KUD – Franci Pečnik, tajnik KUD – David Centa,*

Pred slovesom smo se tudi skupinsko fotografirali. Na fotografiji so: Matko Zdešar, Milica Zimic – obč. Kanal, dr. Tatjana Devjak – obč. V. Lašče, Franci Pečnik – AC, Branko Brezavšček, Brina Brezavšček – Jež, Maja Tajnšek, Helena Simčič – obč. Kanal in slavnostni govornik - sklad. prof. Jakob Jež.

podpredsednica KUD in predsednica TD – Brigita Železnikar, Roman Mugerli iz občine Kanal, Lidija Čop iz občine Velike Lašče, likovna sekcija KUD Marij Kogoj (med njimi tudi Dragan Petrovič – Bencelj, ki je upodobil lik Marija Kogoj), ravnateljica OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče – Metoda Kolar, direktorica GŠ Ribnica – Majda Kokošinek, Marcel Peterlin, Rok Centa, Rok Pečnik ter članici DOD Gradež – Virant Slavka in Feguš Jana. Za gostoljuben sprejem predstavnikov iz Kanala gre zahvala še enkrat omenjenima Lidiji Čop in Franciju Pečniku ter podžupanji občine Velike Lašče dr. TATJANI DEVJAK. Zahvaljujemo pa se tudi vodiču na Trubarjevini – Andreju Perhaju, ki je na Rašici vodil in predstavil Trubarjeve kraje predstavnikom občine Kanal, nadalje Borisu Zoretu iz DOD Gradež, ki je Kanalce popeljal na Gradež, in tudi Evgenu Šerbcu, ki je Kanalce vodil in jim predstavil Turjaški grad.

Lepega popoldneva z vrhuncem na spominskem večeru na gradu Turjak in pohoda v soboto ne bi bilo mogoče izvesti brez VSESTRANSKE PODPORE NAŠE OBČINE VELIKE LAŠČE. Še enkrat zahvala vsem sodelujočim.

Sestavila: Franci Pečnik – AC, predsednik KUD Marij Kogoj, in David Centa, tajnik KUD, foto Evgen Šerbec:

IZ NAGOVORA SKLAD. PROF. JAKOBA JEŽA

Ko sem šel nekoč s študentskim kolegom po Gosposki ulici, mi je prišepnil: »Vidiš, to je pa Kogoj.« In sem ga dolgo opazoval, kako se je večkrat ustavil pa spet šel naprej. Živo mi je ostala v spominu pojavnost skladatelja, o katerem takrat nisem vedel še skoraj nič. Videl sem ga še enkrat, in sicer v dvorani, kjer je sedaj mestno gledališče, ko je znan psihiater Canoni razlagal različne oblike duševnih motenj na več živih primerih. In tako se je od blizu prikazal tudi Marij Kogoj, ki je prišel na prizorišče nekako oklevajoče in plašno. Psihiater je zatrdil, da je zelo umirjen in vase zazrt; verjetno je takrat že bil v domu na Bokalcih.

To je bil čas, ko sem velikokrat ure in ure pretičal v knjigarni Muzikalij, ki je bila takrat na ugledni lokaciji na vogalu Šubičeve. Tam sem si lahko nabavil tudi vse antivarično dosegljive izdaje Kogojevih zborov, samospevov, klavirskih skladb, pa violinski Andante. Seveda sem nato te skladbe preigraval na klavirju in študiral njihovo zgradbo. Potem sem za skupno muziciranje pridobil soprogo sopranistko Olgo in baritonista Sama Vremška in smo v živo in za snemanje na radiu oživelili vse Kogojeve samospeve. Še zlasti je bilo praktično preizkušanje Kogojevih skladb in osnutkov pomembno pri pregledu njegove zapuščine, ko je bilo potrebno pred natisom še vse temeljito preizkusiti.

Naključje je hotelo, da sem pridobil v bloku stanovanje, kjer

je domoval tudi skladateljev sin Marij. Sčasoma sva se tolikanj sprijateljila, da mi je zaupal celotno skladateljevo zapuščino, ki je ostala za proučevanje pri meni vsaj poldrugo desetletje, nato pa prešla v Državni arhiv. Gradiva je bilo za več kartonov, se pravi notnih zapisov, skic in osnutkov. Zadal sem si nalogo z izvedbo in z natisi oživiti vse, kar je umetniško vrednega; potrebno je bilo kajpada še marsikaj dopolniti. To so bili samospevi, zbori in klavirske skladbe (razen opere Črne maske). Število skladb se je znatno povečalo, od šestih klavirskih že znanih na osemindvajset, od skladateljevih objav sedmih samospevov je bilo dodanih še deset, podobno glede zborov.

Marsikdo me je že vprašal, čemu sem se toliko ukvarjal s Kogojem, namesto, da bi raje zase komponiral. Odgovor je preprost. Zaradi lepote in globine njegove glasbe, ki me je neskončno prevzela. Ob tem moram reči, da Kogoj ni mogoče dojemati na lahek način. Gre za zelo zahtevno glasbo, ki se nerada razkrije že po prvem poslušanju. A ko jo prav doživimo, se nam v njej odprejo brezdanje lepote.

Iz tega lahko zaključim, da je Kogoj po umetniškem dosegu kot Prešeren za našo glasbo. Rojen je bil pred 120-letji v Trstu, umrl pa je leta 1956 v Ljubljani. Živel je v nesrečnem času, ko je navezan na Primorsko, moral tem bolj občutiti prepiranja z mejo njegove ožje domovine. Pristal je v Ljubljani, več let brez službe, z ženo in tremi otroki. Živahno se je udejstvoval več let kot glasbeni pisec in kritik, ko je slednjič le dobil korepetitorsko službo v ljubljanski operi in ob tem mrzlično komponiral, da je leta 1929, torej v njegovem 37 letu, lahko doživela krstno izvedbo opera Črne maske z izrazito avtobiografsko poanto.

A če je komu to pretežko dostopna glasba, se naj zatre v njegove otroške pesmi, ki so kot vrelec najčistejše studenčnice. Rekel bi, da so vse njegove skladbe enkratne po izpovedni resničnosti, le pot do njih si je treba utreti s poglobljeno predanostjo.

Da bi nekaj prispeval k liku oboževanega skladatelja, sem skušal raziskati njegova mladostna leta, tudi z nekaj pogovori s sodobniki, kar sem zaokrožil z nalogo za strokovni profesorski izpit leta 1959. Eno z drugim: skladateljsko delo Marija Kogojja in njegovo zavzemanje v dobro slovenskega glasbenega življenja s pisano besedo, je in naj bo tudi v prihodnje trajen vir spodbud za življenjske resnične umetnosti. Prav je, da se ga s posebno pozornostjo spominjamo na Turjaku oz. Gradežu, kjer je prebival vrsto let tudi pozneje v duševni obnemoglosti. Starejši vaščani so se še spominjali, kako je na skali pred sušilnico posedal in pričakoval pošto...

Gostje iz Kanala pred Kogojovo hišo na Gradežu

KNJIŽNICA FRANA LEVSTIKA

NOV URNIK

pon., čet., pet. 12.30–19.00
sre. 10.00–15.00

IZPOSOJA

knjige 3 tedne
DVD-ji 1 teden

IZPOSOJA REVIJ

za odrasle, otroke in mladino

LETNA ČLANARINA

mladi do 18. let in nezaposleni
BREZPLAČNO
študenti in upokojeanci 8,00 eur
zaposleni 12,50 eur

POLETNE KNJIŽNE NOVOSTI

Otroci in mladina

leposlovje

EJ, MOJE IME JE POLLEKEI, G. Kuijer
DAMJAN DROT, B. Mitchelhill
KRVAVI TEKAČ, J. Riordan
DELIRIUM, L. Oliver
ZDAJ, M. Gleitzman
NE OBUPAJ, NIKI, Z. Kearns
NISEM ZASPANA IN NE BOM ŠLA SPAT, L. Child
BRIN, REŠEVALEC S PLANIN, E. Beaumont
TRICERATOPS, A. Obiols
BRAHIOZAVER, A. Obiols
KRALJEVI TIRANOZAVER, A. Obiols
HEKTOR IN ZRELA HRUŠKA, D. Zupan
HITRI MALI AVTOBUS, igroknjiga
SE BOMO ZMENILI, C. Sokolov
KAPITAN VOLKEC IN BRODOLOM, J. Langreuter
NE, NE BOM!, M. I. Callier
ČUDAK ROWAN, J. Hearn
O KURI, KI JE IZMAKNILA PESEM, B. Štampe Žmavc
ČOFLI, A. Rozman
ŽE SPET TA MICI IZ 2. A, M. Koren
PRINCESA REBEKA IN PLEŠOČI DELFIN, V. French
MOJE ŽIVLJENJE, I. Cankar
BERLINSKI ZID, V. Vannuccini
ČEBELICA IN POTEPUH, S. Pucer
PRAVLJICA O MEDVEDKU IN PUNČKI, B. Štampe Žmavc
MALI DETEKTIV IN NESPAMETNI GOSPOD, A. Lepša
RAZCEPLJENI, V. Roth
EMIL IZ LONNEBERGE, A. Lindgren

V NAŠEM VRTCU, C. Sokolov
ČE BI MI DALI KOVANEC, C. Sfilli
MAVRičNA RIBICA, M. Pfister
AJDA IN RAZBOJNIKOVI, S. Kolu
O MIŠKI, KI JE ZBIRALA POGUM, N. Mav Horvat
NOČNI CIRKUS, E. Morgenstern
ELA IN PRIJATELJI 1, T. Parvela
POJDI Z MENOJ: s pesmijo po Sloveniji
5 MALIH JABOLK, igroknjiga
TIGROVA PREPROGA, G. Rose
O MIŠKI, KI JE BRALA PRAVLJICE, I. Mlakar
VAMPIRKIN DNEVNIK, 6. del, L. J. Smith
CIPERCOPERČEK, I. Mlakar
KAKO SE VRTIJO URE, K. Kovič
RIZIBIZI IN LAŽ, G. Kos
NAJBOLJ VEČJE NOVO LETO, J. Vidmar
TOLKIENOV SVET, G. Hanrahan
VELIKI STRAŠNI VOLK, H. Kraljič
O PETELINČKU, KI SE JE UČIL KIKIRIKATI, H. Kraljič
GNEZDO, V. Radovanovič
LEPE PUNCE LEPO BRUHAJO, A. Hrvatini
MARUŠKA POTEPUŠKA, M. Amalietti
BOŽIČKOV ZALJUBLJENI PALČEK, S. Šega Crnič
VOJNA POŠASTI, P. Ness
PIKA, PIKA SE VESELI, I. Vang – Nyman
BOŽIČNA KNJIGA, zbirka pravljic
GROZNI GAŠPER SNEMA SRHLJIVKO, F. Simon
LEGENDA O SVETEM MIKLAVŽU, A. Grün
MIKI, 8. del, M. Muster
NACE IN RUDI, M. Koren
GRIVASTI VOJAK, M. Morpurgo
Stroka
ČLOVEŠKO TELO, M. Smith
MALE SIVE CELICE 5, D. Hederih
NAŠ PLANET, M. Dubois
POTOVANJE DEKLICE DELFINE, igralni komplet
NEVERJETNICE: 300 nenavadnih, a resničnih dejstev
ŽIVALI SO MOJSTRI PREŽIVETJA, M. Knowelden
ZIMSKA IDILA
Angleška bralna značka
THE WAR OF THE WORLDS, H. G. Wells
ON THE ROAD, J. Kerouack
EVIL UNDER THE SUN, A. Christie
THE BOURNE ULIMATUM, R. Ludlum
MARLY & ME, J. Grogan
THE BIG SLEEP, R. Chandler
LOGAN'S RUN, W. F. Nolan

Stritarjeva cesta 1, Velike Lašče, Tel. 788 98 86

DANIEL RADCLIFFE, V. Shipton
THE MUMMY, D. Levithan
THE OLIMPIC PROMISE, L. Edwards
THE GOLDEN SEAL, J. V. Marshall
SNOW WHITE AND THE SEVEN DWARFS, K. Harper
TOY STORY 2, P. Shipton
TOY STORY 3, P. Shipton
DUMBO, K. Harper
PETER PAN COMES TO LONDON, N. Schofield
A BUG'S LIFE, M. Crook
TINKERS FARM, S. Rabley
SHERLOCK HOLMES AND ..., A. C. Doyle
RIPLEY'S GAME, P. Highsmith
EVENING CLASS, M. Binchy
THREE SHORT STORIES OF ..., A. C. Doyle
PAM AND RICK, G. Gerngross
BLUE MOON VALLEY, S. Rabley
SUPER QUIZ CHAMPION, G. Gerngross
DRAGONHEART, A. Gabriel
GIRL AGAINST THE JUNGLE, V. Monika
LOVE ACTUALLY, R. Curtis

Odrasli

Stroka

ČAROBNOŠT, R. Byrnes
Z IDEJO DO BOGASTVA, N. Hill
JAZ SEM ZLATAN IBRAHIMOVIČ, D. Lagercrantz
POMLADNI DAN, priročnik, A. A. Širca
KONJE KRASI, A. A. Širca
30 MINUT ZA KOSILO, J. Oliver
PŠENIČNA TRAVA, S. Meyerowitz
ABC NEMŠKE SLOVNICE, L. Štepec
NAGRAJENE PISAVE, D. Haramija
DOBRA KUHA
ENCIKLOPEDIJA ŠPORTA
HITLER, I. Kershaw
S KOLESI PO SRCU SLOVENIJE
POZABLJENA POLOVICA
IME MI JE RIGOBERTA MENCHU, E. Burgos
PROTESTANTI(STI)KA, M. Keršovan
PEDAGOŠKO DELO V ŠOLSKE KNJIŽNICI, S. Zwitter
S KOMUNIKACIJO DO USPEHA, D. Carnegie
KRAVA NA PARKIRIŠČU, L. Scheff
REŠITEV ZA MIGRENO, P. Rizzoli
ODZVEN 2011, izbor člankov iz spletne revije o glasbi
NAJVEČJI KOLESARSKI VZPONI V EVROPI, D. Friebe
BOŽIČNA KUHA

KAJ PA ČE JE KRIV VITAMIN B12?, S. M. Pacholok
 SKRIVNOSTI PREDSTAVITEV STEVA JOBSA, C. Gallo
 MAKETE KOČEVSKIH CERKVA IN KRAJEV, T. Troha
 POTEPANJA PO BOSNI IN HERCEGOVINI, M. Žugman Širnik
 PRAVLJIČNA JOGA, U. Božič
 OMREŽJE MOČI, A. Žerdin
 LJUDSKI ZDRAVNIK, A. Vogel
 FENG SHUI, Š. Kyžanowski
 ŽIVETI BOGATEJŠE ŽIVLJENJE, D. Carnegie
 ČUDEŽ IRIDODIAGNOSTIKE, S. Kajumov
Leposlovje
 ZLOČIN IN KAZEN, F. M. Dostoevskij
 USODNA POGODBA, H. Coben
 PETDESET ODTENKOV TEME, E. L. James
 TELO, H. Kureishi
 ČE ME ZAPELJEŠ, K. Cole
 KRIV, J. Pinter
 PALOMA NEGRA, M. Mazzini
 SOLZE BISERNE, T. Alexander
 TEČI ALI UMRETI, K. Jorner
 PRIZNAM VSE, R. Gibson
 ŠEST OSUMLJENCEV, V. Swarup

OSVAJALEC, 5.del, C. Iggulden
 IGRA PAROV, S. Kinsella
 ATILLA, W. Napier
 HOČEM TE NAZAJ, J. Costello
 PLESALEC NA KRSTI, J. Deaver
 21.12., D. Thomason
 ANGEL POZABE, M. Haderlap
 AZINCOURT, B. Cornwell
 THE WHISKEY REBELS. D. Liss
 MACKENZIEJEVA MAGIJA, L. Howard
 MACKENZIEJEVA IGRA, L. Howard
 DA ME JE STRAH?, M. Krese
 TRI SEKUNDE, A. Roslund
 NAJBOLJŠE V MENI, N. Sparks
 WHITNEY, MOJA LJUBEZEN, J. McNaught
 LISICA JE TAKRAT ŽE BILA LOVEC, H. Muller
 MAMAMORFOZA, Ž. Šorn
 SKRIVNA PISMA MENIHA ..., R. S. Sharma
 PETDESET ODTENKOV SVOBODE, E. L. James
 PREPOVEDANO ŽIVLJENJE, I. Potrč
 NISEM BIL JAZ, K. Magnusson
 VONJ PO JASMINU, J. Deveraux
 PROPAD VELIKANOV, K. Follet
 1Q84, H. Murakami

DVD, CD odrasli

WE NEED TO TALK ABOUT KEVIN, drama
 MEN IN BLACK 3, zn. Fantastika
 THE SITTER, komedija
 TOMBOY, drama
 BEBE(S), dokumentarni
 GEORGE HARRISON, dokumentarni
 SALMON FISHING IN THE YEMEN, komedija
 ROCK OF AGES, glasbeni
 THE THREE STOOGES, komedija
 FRIENDS WITH KIDS, komedija

DVD, CD otroci in mladina

CINDERELLA, dvd
 SCOOBY-DOO AND THE CREEPY CARNIVAL, dvd
 SCOOBY-DOO AND THE VAMPIRES, dvd
 MOJI ŽEPNI LJUBLJENČKI, dvd
 DEŽELA KONJIČKOV, 1. In 2. del, dvd
 BEBE(s), dvd
 MEGLICA, dvd
 AVANTURE MALE KITTY, dvd
 ICE AGE 4, dvd
 MADAGASKAR 3, risanka

KNJIŽNICA FRANA LEVSTIKA

GOSPODARSKI POMEN ZADRUG DANES IN JUTRI

Ob zaključku leta 2012 – mednarodnega leta zadrug – vas vabimo na predavanje

JANJE KOKOLJ PROŠEK,

vodje službe za živilsko predelovalno industrijo in mednarodno medinstitucionalno sodelovanje na Ministrstvu za kmetijstvo in gozdarstvo.

Predstavila nam bo zadrug kot povezovalke lokalnih proizvajalcev hrane, kot nosilke skladnega razvoja podeželja in kratkih verig ter izzive zadrug v prihodnosti.

**Vabljeni v četrtek,
13. decembra, ob 19. uri
v društveno sobo Levstikovega doma!**

VABILJENI NA PRIREDITVE V KNJIŽNICO FRANA LEVSTIKA

**Vsak prvi ponedeljek v mesecu ob 18.00
vabljeni na urice pravljic z gospo Slavo Petrič.**

Literarno srečanje
Plitvine strahu – Vlady Kociancich
Četrtek, 6. december, ob 19.00

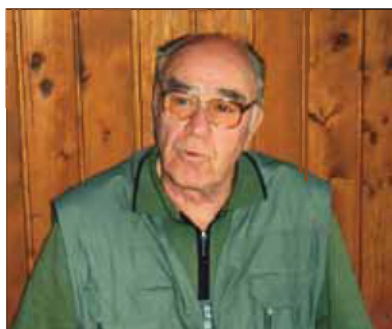
V decembru nam bo Mihaela Andromako Rihar predstavila Argentino. Avtorica knjige Plitvine strahu, Vlady Kociancich, je po očetu slovenskega rodu in je za omenjeno knjigo leta 1993 prejela prestižno argentinsko pisateljsko nagrado Sigfrido Radaelli.

Potopisno predavanje
Aljaska – Andrej Morelj
Ponedeljek, 10. december, ob 19.00

Aljaska, največja med 50 zveznimi državami Združenih držav Amerike, se nam zdi mistična in nadvse privlačna dežela. Aljaska ni ravno blizu, razdalje so za naše razmere velike in tudi vreme ni najprijaznejše. S študijem poti po Aljaski je popotnik Andrej Morelj imel nemalo problemov in različnih možnosti, na koncu pa je zmagala mati narava oz. vreme. Kljub vsemu je imel srečo in videl obsijan najvišji vrh Severne Amerike – 6.192 m visoki Mt McKinley. Aljaska s svojo čudovito naravo – gorami, jezeri, rekami, vulkani in ledeniki ter živalskim svetom je čudovita in najugodnejše ter najudobnejše je spoznavanje Aljaske med križarjenjem.

OB 80. OBLETNICI ROJSTVA JANEZA DEBELJAKA

Dvorana Rokodelskega centra v Ribnici je bila 22. novembra zvečer premajhna za vse, ki smo se udeležili razgovora o življenju in delu Janeza Debeljaka, pomembnega družbeno-kulturnega delavca, pedagoga, organizatorja in ustvarjalca.

Janez Debeljak bi namreč 18. novembra praznoval 80 let in Muzejsko društvo Ribnica je ob tem jubileju pripravilo razgovor z ženo Tanjo, sinom Alešem, prijateljem Stanetom Škrabcem, umetnostnim zgodovinarjem dr. Juretom Mikužem in dolgoletno sodelavko Bernardo Kogovšek. Razgovor je vodil Stane Kljun, vodja Galerije Miklova hiša, velik poznavalec in tesen Debeljakov prijatelj. To srečanje je bilo le uvod v dejavnosti, ki se bodo v Ribnici vrstile skozi leto 2013, saj je Občina Ribnica na pobudo Muzejskega društva sprejela sklep, da bo naslednje leto posvečeno spominu na tega velikega moža.

Dne 5. junija 2004, eno leto pred smrtjo, je Janez Debeljak, rojen v Gornjih Retjah, prejel naziv častni občan Občine Velike Lašče. Zanj res velja, da ni s svojo izjemno ustvarjalno osebnostjo zaznamoval le utripa Ribniške doline, kot je bilo poudarjeno na tem večeru, ampak tudi svojih rodniških Velikih Lašč. Na razgovoru sicer ni bilo poudarjeno, da je bil soorganizator večine velikih kulturnih dogodkov v Laščah (Trubarjeva domačija, Levstikov tabor v Retjah, likovne kolonije v Laščah ...), publicist (Popotovanje k Levstiku, Trubarjeva Rašča ...),

ustvarjalec rezbar (oprema kapelice sv. Roka v Retjah, Bogec pod Srobotnikom ...) in še marsikaj.

Pogovor je bil zelo sproščen in prijeten, in čeprav je voditelj po uri in pol zaključil, da verjetno med poslušalci koncentracija že pojenjuje, je čas kar prehitro minil. Profesor Debeljak je v tem večeru znova zaživel med nami v svoji veličini, ki smo jo njegovi sodelavci, prijatelji in znanci občudovali, se skušali od njega učiti in ga morda tudi, največkrat neuspešno, posnemati.

Misel, ki se mi je utrnila po koncu tega večera, je bila, da so Ribničani lahko zelo hvaležni usodi, da je bila skupina vodilnih in vplivnih Laščanov v začetku 60. let mlademu Debeljaku nenaklonjena in je nato v Ribnici našel plodna tla za razcvet vseh svojih izrednih darov. Vendar je kljub grenkim spominom na to odklonitev skozi svoje delo o Laščanih in za Lašče vedno znova dokazoval, da je Retenčan, Levstikov rojak, potomec Trubarja in Stritarja, sodobnik Javorška in vseh, s katerimi je rasel in se družil. Današnji rod Laščanov ga spoštuje in ceni, zato mu je tudi namenjen prostor v Trubarjevem parku kulturnikov v Velikih Laščah.

Podrobnosti iz vsebine razgovora in še o marsičem iz življenja in dela našega rojaka Janeza Debeljaka lahko pričakujete v naslednjem letu.

Ivanka Peterlin

VSEŽIVLJENJSKO IZOBRAŽEVANJE V VELIKIH LAŠČAH

»UČENJE VSE ŽIVLJENJE«

JESENSKI SEMESTER 2012/2013

V letošnjem letu vam ponujamo naslednje izobraževalne programe:

1) Izvajali se bodo študijski krožki:

Javni zavod Trubarjevi kraji:

Literarna skupina

Mentorica: Ana Porenta	Sreda, ob 17. uri Klubska soba,	Pričetek: 5. 12. 2012
Srečanja bodo mesečna.	Levstikov dom	

Čebelarški krožek

PO DOGOVORU

Mentor: Brane Borštnik

Vsebina:

Čebelarstvo ter spoznanja o zdravilnih in krepih učinkih iz zakladnice čebeljega panja

Bralni krožek

Mentorica: Nuša Dedo Lale	Petek, ob 19. uri Spominska soba v Levstikovem domu, Velike Lašče	Pričetek: 23. 11. 2012
---------------------------	---	---------------------------

Naš kraj, včeraj,

danes, jutri	Ponedeljek,	Pričetek:
Mentorica: Barbara Pečnik	16.30 – 18.00	26. 11. 2012
	Trubarjeva domačija, Rašica	

Amaterska

fotografija

Mentor: Niko Samsa	Trubarjeva domačija, februarja	Pričetek: februar 2013
--------------------	--------------------------------------	---------------------------

Vsebina:

Osnove fotografije, delo na terenu (fotografija lokalne dediščine, obdelava fotografij na računalnik)

Glede na izražen interes se dogovarjamo tudi za izvajanje računalniškega študijskega krožka, o čemer boste tudi naknadno obveščeni.

Vpisnina za udeležbo na vseh študijskih krožkih JZ Trubarjevi kraji za prvi semester je **12,00 EUR**.

Parnas, zavod za kulturo in turizem Velike Lašče:**Moja rodbina**

Mentorica:	Četrtek,	Pričetek:
Metka Starič	10.00 – 11.30	22. 11. 2012
	Parnas center ROB (Rob 1)	

Vpisnine ni, prispevek udeležencev znaša 5 EUR mesečno.

Društvo za ohranjanje dediščine Gradež**V pravi**

podeželski vasi se naučite zaustaviti čas ...	Sušilnica sadja Gradež	Pričetek: 11.12. 2012, ob 17. uri
--	---------------------------	---

Mentor: Boris Zore

Program obsega 49 ur predavanj, študijskih krožkov, delavnic in prireditev, več pokušin. Prispevek udeleženca za celoten program znaša 40 €.

(Podrobnejši program glejte v nadaljevanju.)

2) DELAVNICE:**TVD Partizan Velike Lašče****NAMIZNI TENIS – ŠPORT ZA VSAKOGAR:**

TOREK 8. januar, od 18.30 do 20.30 v Športni dvorani OŠ (pravila in osnove igranja namiznega tenisa)

Art-les, Igor Sever, s. p.**SLOVENSKI KOZOLEC NEKOČ IN DANES:**

SREDA, 19. december, od 17. do 19. ure na Trubarjevi domačiji (izdelava lesene miniaturre – dvojni kozolec kot krmilnica in valilnica za ptice)

Delavnici se bosta izvajali, če bo prijavljenih vsaj pet udeležencev (največ udeležencev na delavnico 15).

Čprav so nekateri krožki že pričeli s svojim delom, se nam lahko še vedno pridružite!

Za vse dodatne informacije smo vam na voljo na telefonski številki 01/7881 006.

Vabljeni!

V PRAVI PODEŽELSKI VASI SE NAUČITE ZAUSTAVITI ČAS IN SPREJEMATI IZROČILO PREDNIKOV

1. Razvojne možnosti ohranjanja snovne in nesnovne dediščine podeželja: 11. 12. 2012 ob 17. uri

2 uri – predavanje v večnamenskem prostoru pri Sušilnici sadja Gradež

2 uri – študijski krožek na domačih primerih

2. Kako je nastajal običaj postavljanja jaslic v božičnem času in kako oblikovati način ohranjanja tega običaja v javnosti dostopni obliki?

2 uri – predavanje in prikaz izdelave jaslic: 16. 12. 2012 od 15. do 17. ure

Obisk otvoritve razstave jaslic v skritih kotičkih Gradeža s petjem božičnih pesmi, ogledom razstave jaslic pod vodstvom vodnikov, okrepčilo na praznični tržnici

2 uri – otvoritveni ogled jaslic in okrepčilo – 16. 12. 2012 od 17. do 19. ure

3. Spoznavanje starih opravil – 8. 1. 2013 ob 17. uri

2 uri – delavnica v ročnem izdelovanju zobotrebcev iz leskovine

2 uri – delavnica: predpražniki – ličkanje, predenje na kolovratu, rože iz papirja

4. Domača kulinarika – kako jo ohranjamo – 5. 2. 2013 ob 17. uri

2 uri – predstavitev prakse ohranjanja

2 uri - delavnica

5. Spoznavanje starih običajev – 18. 3. 2013 ob 17. uri

2 uri – predavanje

2 uri – sodelovanje pri »ofiranju« (godovanje)

6. Spoznavanje starih običajev – jurjevanje – 28. 4. 2013 ob 12. uri

2 uri – predavanje v večnamenskem prostoru pri sušilnici – od 12. 00 do 14.00

4 ure – sodelovanje na prireditvi »Praznovanje pomladi«: 28. 4. 2012 od 14. do 18. ure

7. Pohod po Trubarjevi rojstni fari – 11. 5. 2013 ob 9. uri – zbirališče pred Gradom Turjak, obisk turjaškega gradu, Trubarjeve domačije, škocjanske cerkve, Trubarjeva malica na Gradežu

8. Tradicionalna pridelava prosa – datum bo določen glede na potrebo pletve prosa

2 uri – predavanje s pomočjo zbirke starega orodja

2 uri – ročna pletev prosa in malica

9. Večer na vasi – 22. 6. 2013

2 uri – predavanje ob 18. uri

2 uri – sodelovanje na prireditvi

10. Naravoslovni dan – tradicionalna ekološka predelava sadja – 3. 9. 2013 ob 8. uri

4 ure – predavanja in delavnice, malica

11. Izhodišča praznika suhega sadja – zakaj enodnevni festival – 15. 9. 2013 ob 11. uri

2 uri – predavanje in ogled dogajanja po vasi, vključno razstave, tržnica

2 uri - domača kulinarika, dediščina na gradeškem odru, ogled delavnic, iger

Veselica po želji!

Program obsega 49 ur predavanj, študijskih krožkov, delavnic in prireditev, več pokušin.

Prispevek udeleženca za celoten program znaša 40 €.

Pripravila:

Barbara Pečnik, Javni zavod Trubarjevi kraji

BUČNO- MARMELADNI DAN IN VELIKOLAŠKA TRŽNICA

Kmet že spomladi naredi setveni načrt in posadi semena, čez poletje obdeluje rastline, na jesen pa je bogato poplačan s pridelki.

DPŽ je letos organiziralo osmi bučno-marmeladni dan v sklopu z jesensko velikolaško tržnico.

Gospodinje oz. članice so prinesle na ocenjevanje kar nekaj marmelad različnih okusov. Komisija je izbrala tri marmelade, ki so si zaslužile nagrado:

Zlata Porenta: za bučno marmelado,
Sonja Drobnič: za slivovo marmelado.

Prvič letos smo ekipno kuhale bučno juho:

1. mesto je prikuhala ekipa DPŽ Ribnica,
2. mesto je zasedla ekipa DPŽ Videm - Dobropolje – Struge,
3. mesto ekipa DPŽ Velike Lašče.

Nagradili smo lastnika najtežje buče Janeza Škrabca ter naj bučnega aranžmaja, ki ga je izdelala Magdalena Peterlin.

Vsa priznana mesta smo bogato nagradili, zato pa so zaslužni donatorji, za kar se jim iz srca zahvalim:

- Zobna ambulanta Katja Gradišar,
- Bife KZ Velike Lašče,
- Okrepčevalnica Škrabec,
- Magdalena Peterlin,
- Cvetličarna Ohrideja Velike Lašče,
- Trgovina Poni Velike Lašče,
- Trgovina Trgoup Velike Lašče,
- Gostilna Kukelj Velike Lašče,
- Mina Caffè Velike Lašče,
- Pekarna Velike Lašče,
- Picerija pri Roku Velike Lašče,
- BOSCH Ljubljana.

Milka Debeljak

PRAZNIK SUHEGA SADJA NA GRADEŽU

Ko nas je še grelo toplo jesensko sonce, je Društvo za ohranjanje dediščine Gradež 16. septembra organiziralo tradicionalni Praznik suhega sadja. Zjutraj se nas je nekaj čez 70 pohodnikov podalo po Trubarjevi fari od Turjaka do rojstne Rašice in cerkve sv. Kancijana v Škocjanu, kjer je bil Primož Trubar krščen.

Na pohodu

Na Trubarjevi domačiji je pohodnike z malico pričakala članica društva Jelka Zabukovec, na predavanju Andreja Perhaja pa so

Andrej Perhaj kot vedno zanimiv

bila marsikatera usta in ušesa na široko odprta, saj smo lahko slišali drobce iz življenja očeta slovenske književnosti in časov protestantizma, ki jih še nismo slišali, niti v šolskih klopeh niti kje drugje. Med potjo skozi Rašico smo lahko opazili tudi zanimivo igro narave, ko je ob letošnjem nenavadnem vremenu jablana ob dozorelih jabolkih (jeseni) na novo zacvetela. Na pohodu je bil ves čas neutrujen in med najhitrejšimi prav najstarejši udeleženec dr. Stanko Kristl, znan arhitekt, dobitnik Prešernove nagrade, Plečnikove medalje za življenjsko delo in mnogih drugih nagrad. V začetku letošnjega leta je dopolnil že 90 let. Glavni del prireditve je seveda potekal na Gradežu. Na vaškem središču, ki je bilo odprto ob enakem prazniku leta 2010, se je ob 12. uri začela slovesnost ob 10. jubilejni sušilni sezoni po obnovi Sušilnice sadja Gradež. V kulturnem programu, ki ga je povezoval

Najstarejši udeleženec

Najmlajši udeleženec

Marko Modrej, so nastopili člani Moškega pevskega zbora vinogradnikov Čatež, Puconski duet, kvartet Sever iz Škocjana pri Turjaku, tamburaška skupina iz Predgrada, Velikolaška folklorna skupina in člani Pihalnega orkestra občine Šenčur.

Anton Zakrajšek, župan

Nastopajoči iz različnih delov Slovenije naj bi med drugim tudi pokazali povezanost sušilnice, društva in skupine Suhe češplje z vso Slovenijo. Slavnostni govornik Anton Zakrajšek, župan Občine Velike Lašče, je društvu podelil priznanje Spominski grb Občine Velike Lašče. Spomnili smo se tudi 120. obletnice rojstva skladatelja Marija Kogoja, ki je na Gradežu ustvaril pomemben del svojega opusa.

Obiskovalci smo si v vasi poleg sušilnice sadja, v kateri se je sušilo sadje na vseh lesah, lahko ogledali črno kuhinjo in staro gostilniško klet ter stalno zbirko starega kmečkega orodja v kozolcu, kjer so Justina Andolšek, Joža Koprivec in Tončka Jakopin prikazovale nekatere ročne spretnosti, večini znane le iz etnoloških ali babičinih pričevanj: izdelavo zobotrebcev in svitkov ter predenje na kolovratu. Člani društva so poskrbeli tudi za razlago mnogih starih šeg in opravil, Tine Rop pa je pripravil še razstavo gob, ki so v tistih dneh bogato napolnile naše gozdove. Na enajstih stojnicah so se ponujali številni domači izdelki: vezanine, lončarski izdelki, suha roba, lesene igrače in domače dobrote, od kašnate in pehtranove potice do orehovitih štrukeljcev, suhega sadja, naravnega in namočenega v žganje ...

Popoldne so najmlajši ustvarjali male freske v Parnasovi delavnici, odraslim in otrokom pa je bilo v zabavo tudi lokostrelstvo. Bogat srečelov je razveselil marsikoga, saj so prav vse srečke prinesle večji ali manjši dobiček. Še pozno v noč smo lahko tudi zaplesali ob zvokih ansambla Odmev, katere član je tukajšnji vaščan Mare Šavli.

Zadovoljni obiskovalci

Seveda je bilo poskrbljeno tudi za lačne in žejne želodce. Poleg omenjenih dobrot na stojnicah in raznovrstne pijače ter klasične ponudbe z žara so se na različnih vrtilih odojki, pod peko pekle krače, pokušili smo lahko kulinarčne posebnosti, med katerimi so bili gradeška postrv, ajdova kaša z jurčki, prosena kaša s suhimi slivami, gradeški golaž iz velikega kotla in moška potica. Kot ugotavlja predsednik društva Boris Zore, prireditelj vsako leto privabi več obiskovalcev, saj sta društvo s svojo dejavnostjo in skupina Suhe češplje že znana po vsej Sloveniji in tudi v tujini.

Zdenka Zabukovec

NEKAJ NOVOSTI NA GEOLOŠKI POTI V KOBILJI CUREK

Izšel tiskani vodnik Po čem hodimo v Robu (What are we walking on in Rob)

V nakladi 500 izvodov je izšel 40-stranski dvojezični vodnik po Geološki poti v Kobilji curek. Poleg opisa posameznih točk na poti je v njem objavljena geološka karta, ki jo je posebej za robarsko območje oblikoval geolog dr. Tomaž Verbič iz podjetja Arhej, d.o.o. Pot je predstavljena kot uporaben primer vsebin, ki lahko nastanejo v dediščinskih skupnostih v sodelovanju domačinov, stroke, umetnikov, javnih institucij in lokalne skupnosti. Poleg nje so na kratko predstavljene tudi ostale aktivnosti, ki jih spremljamo v dediščinskih skupnostih v Robu, v Konca vasi pri Kočevju in v Babnem Polju. Oblikoval ga je Srečo Knafelc, ilustracije so delo akad. slikarke Marije Prelog, za prevode je poskrbel Andrej Lovšin, vsebino pa sta poleg dr. Verbiča oblikovali še arheologinja mag. Ana Plestenjak in Metka Starič. Vodnik je vključen v osnovni paket za obisk geološke poti, zagotovite si ga ob obisku centra Parnas v Robu, dostopen pa je tudi na internetu (www.zavod-parnas.org).

Prvi animatorji uspešno opravili izobraževanje

Bodoči animatorji med študijem namizne igre rimskih vojakov – Petteja

V soboto, 20. 10., se je v centru Parnas zbralo 10 bodočih animatorjev oz. ostalih udeležencev, ki jih vsebine nove Geološke poti v Kobilji curek še posebej zanimajo. Izobraževanja so se udeležili zainteresirani različnih starosti iz velikolaških krajev, sosednjih občin in celo iz Ajdovščine, vabljeni so bili tudi velikolaški lokalni vodniki. Geološke vsebine je podrobneje predstavil geolog dr. Tomaž Verbič iz podjetja Arhej, o animaciji otrok in ostalih veščinah interpretacije dediščine pa je spregovorila Metka Starič iz zavoda Parnas. Udeleženci so se nadvse resno lotili študija geoloških kart, podrobneje so spoznali pomen in vsebino geološkega otoka pred centrom Parnas. Sledile so praktično obarvane vsebine – peka rimskega kruha po Apicijevem receptu, izdelovanje obrambnega stolpa iz kartona in igranje namizne igre rimskih vojakov – Petteia. Na terenu so se seznanili z geološkim kompasom in opazovali, kako se določa naklon geoloških plasti. Pod geološko lupo so fosili – drobne školjke *Posidonia wengensis* – postali vidni, spoznali pa so tudi pravila obnašanja v gozdnem rezervatu prvega varstvenega režima, kjer se nahaja slap Kobilji curek. Nekateri od novih animatorjev so se že preizkusili v animaciji družin z otroki in manjših skupin odraslih; oboroženi so bili z lupami, geološkimi kladivi in platenkami s kislino, posredovane veščine pa so bile

pri obiskovalcih z navdušenjem sprejete. (K povečanemu obisku je gotovo pripomoglo tudi 3. mesto Geološke poti v Kobilji curek na tekmovanju NAJPOT 2013). Tiskani vodnik in izobraževanje za animatorje smo pripravili v okviru projekta Dediščinske skupnosti za danes (pobuda LEADER LAS Po poteh dediščine od Idrijce do Kolpe).

Postavili 3 oz. 4 nove infotable v celostni podobi Občine Velike Lašče

Prvi obiskovalci ob novi informativni tabli ob začetku geološke poti

Ob začetku geološke poti je nameščena informativna tabla. Izdelana je v celostni podobi Občine Velike Lašče, ki je v sklopu zagotavljanja turistične infrastrukture financirala tisk table, izdelavo in njeno postavitvev. Prav tako je Občina podprla izdelavo treh novih panojev ob tematski poti Claustra (Rimska zapora, Kobilji curek, Lehnjakov slap) – od katerih sta prva dva povezana tudi z interpretacijo geološke poti. Vsebine je pripravil Manfred Deterding iz društva Claustra Alpium lularium, prepletli smo jih z novimi ilustracijami Marije Prelog ter vsebinami, pridobljenimi v zavodu Parnas. Z malo dobre volje, sodelovanja in s finančno podporo Občine Velike Lašče smo tako letošnjo jesen kljub recesiji uspeli pridobiti kar štiri nove panoje, kar je lep korak pri zagotavljanju turistične infrastrukture v občini – vsem, ki ste pri tem pomagali, iskrena zahvala.

Geološka pot je primerna za ogled tudi v zimskem času

Zdaj pa ne odlašajmo več – Kobilji curek je prava izbira za sprehode, torej pot pod noge in naj vas malo nižje temperature ne ustavijo. V naravo je treba hoditi v vsakem vremenu, saj le tako ne bomo hodili samo v dežju, pravijo poznavalci!

Da bi bilo tukaj včasih morje – le kje se skrivajo školjke?

Metka Starič, Zavod Parnas

NAJPOT 2012 – GEOLOŠKA POT V KOBILJI CUREK ZASEDLA TRETJE MESTO

Na tekmovanju Moja dežela lepa in gostoljubna je Turistična zveza Slovenije zavodu Parnas podelila pomembno priznanje, **3. mesto za Geološko pot v Kobilji curek v kategoriji NAJPOT 2012 na državnem nivoju**. Podelili so nam ga na Dnevih slovenskega turizma v Radencih (15. 10. 2012), prireditev je potekala v organizaciji TZS in pod pokroviteljstvom predsednika države. Tekmovanje za NAJPOT 2012 je leto drugič zapored organiziral ZGS v sodelovanju z GIZ Pohodništvo in je potekalo najprej na regijskem nivoju po posameznih območnih enotah Zavoda za gozdove, nato pa je 12 poti obiskala komisija in med njimi izbrala prva tri mesta:

Med podelitvijo priznanja za 3. mesto NAJPOT 2012

Marija Imperl in Jože Prah, člana komisije za ocenjevanje NAJPOT 2012, pred geološkim otokom pred centrom Parnas v Robu (29.9.2012).

1. mesto: Tematska pot Žirovnica;
 2. mesto: Naravoslovna pot Škocjan;
 3. mesto si delita: Geološka pot v Kobilji curek in Razkriški kot.
- Slavnostna podelitev nagrad bo na sejmu Turizem in prosti čas v Ljubljani januarja prihodnje leto.

Akcije priprave vsebin na geološki poti tečejo v okviru projekta Dediščinske skupnosti za danes, pobuda LEADER LAS Po poteh dediščine od Idrije do Kolpe, nadvse prav pa so nam prišla tudi znanja, ki jih v zavodu Parnas pridobivamo in predstavljamo kot partner Slovenske mreže za interpretacijo dediščine – tako v Sloveniji kot v tujini.

Prejeto priznanje TZS je velika potrditev za vse, ki smo sodelovali pri pripravi in postavljanju Geološke poti v Kobilji curek. Priznanje torej velja tudi vsem našim sodelavcem!

Metka Starič, Zavod Parnas

Dnevi evropske kulturne dediščine 2012 V ROBU JE DIŠALO PO PIŠKOTIH

Medgeneracijsko sodelovanje – Vera je otrokom razložila, kako naj polagajo modelčke, da bo šlo čim manj v „upadek“.

Spominska fotografija pred centrom Parnas

Ob DEKD (25. 9.) smo v center Parnas povabili osnovnošolce s Podružnične šole Rob in skupaj smo spekli piškote po receptu iz stare kuharske knjige – za v pločevinasto škatlo. Z delavnico smo se pridružili vseslovenski akciji Zavoda za varstvo kulturne dediščine pod naslovom Izkušnja dediščine. Zadišalo je tudi po ječmenovi kavi. Sodelovalo je več Parnasovih prostovoljk in robarskih gospodinj in skupaj smo preživeli prav prijetno dopoldne.

Metka Starič, Zavod Parnas

NIZ JESENSKIH RAZSTAV PRED KNJIŽNICO FRANA LEVSTIKA

Medved naš vsakdanji (oktober 2012)

Obiskovalci knjižnice v Velikih Laščah ste verjetno opazili, da hodnik pred knjižnico, ki se ga je že prijelo ime galerija, vsak mesec postreže z novo fotografsko razstavo. V mesecu oktobru je tako svoje mesto tu našla tudi razstava fotografskega društva Grča iz Kočevja z naslovom Medved naš vsakdanji. Razstavljene fotografije so bile del izbranih na mednarodnem fotografskem natečaju, ki je prav tako potekal v okviru projekta Medved naš vsakdanji (pobuda LEADER LAS Po poteh dediščine od Idrije do Kolpe). Čeprav je velikolaški del območja poznan kot prostor z največ konflikti z medvedom, je prav, da se zavedamo tudi, da prisotnost največje zveri in na evropskem nivoju ogrožene živalske vrste pomeni, da nam je dano živeti v enem najbolj ohranjenih zelenih delov Evrope. Na to so opozorili tudi organizatorji ob otvoritvi razstave.

Utrinki s snemanja filma o Franu Levstiku (november 2012)

Snemanje filma je za domačine vedno zanimiv dogodek. Pogledati v zakulisje snemalne ekipe, pomagati pri snemanju in biti del pestrega dogajanja, ki se nazadnje spremeni v kvaliteten

izdelek, je nepozabno doživetje. Da bi malo osvetlili tudi ta vidik novega filma, ki je nastal pod okriljem KUD Primož Trubar in ob pomoči Občine Velike Lašče in Javnega zavoda Trubarjevi kraji, je nastala razstava fotografij z utrinki s snemanja. Fotografije in njihov izbor sta pripravili Tjaša in Tadeja Dejak, pri izvedbi razstave pa je pomagal zavod Parnas.

Poprtniki – velikolaška nesnovna dediščina (december 2012)

Med nesnovno dediščino velikolaških krajev gotovo sodi poprtnik – praznični kruh, po katerem bo okrog novega leta ponovno zadišalo iz kuhinje marsikatero gosposdinje. Da bi opozorili na pomen ohranjanja tovrstne žive dediščine v zavodu Parnas pripra-

vljamo vsebine za vpis poprtnika v nesnovno dediščino Slovenije. Zajeli smo celotno dogajanje v povezavi s poprtniki, in še posebej smo veseli, da se bo letos razstava poprtnikov vrnila v Velike Lašče, pripravilo jo bo Društvo podeželskih žena. Na fotografski razstavi, ki bo na ogled v mesecu decembru in prvih dneh januarja, pa si boste lahko ogledali nekaj lepo okrašenih poprtnikov z dosedanjih razstav (iz arhiva Zavoda Parnas).

Metka Starič, Zavod Parnas

S TRUBARJEVIMI KROVAŠKIMI MALARJI NA GOSTOVANJU PRI SLOVENCIH V ZAGREBU

V Zavodu Parnas nadaljujemo s predstavitvami filma in razstave Tu malajne ni vse proč palu. Na povabilo Sveta slovenske manjšine Mesta Zagreb smo v počastitev dneva reformacije (25. 10. 2012) gostovali v Slovenskem domu v Zagrebu. Ob dnevu reformacije smo tokrat v Zagrebu gostovali tretjič.

Med predstavitvijo ob razstavi Tu malajne ni vse proč palu

Sodelovati smo pričeli v Trubarjevem letu 2008 s knjigoveško delavnico, nadaljevali v letu 2010 s kiparsko razstavo Aleksandra Arharja in predavanjem Andreja Perhaja, letos pa smo Slovencem v Zagrebu predstavili film in razstavo Tu malajne ni vse proč palu. Po pozdravu predsednika Sveta slovenske narodne manjšine mesta Zagreb Darka Sonca je Marjana Dolšina predstavila umetnostno-zgodovinski pomen skupine hrvaških slikarjev –

Trubarjevih krovaških malarjev. Martina Tekavec je spregovorila o načinu poslikave v tehniki »al fresco« ter restavriranju fresk, Metka Starič pa je predstavila sodelovanje celotne dediščinske skupnosti pri pripravi projekta. Sledil je ogled dokumentarnega filma Tu malajne ni vse proč palu, ki je obiskovalce prireditve zelo navdušil. Dvorana je bila polna, dogodek s kratkimi izjavami je posnela Hrvaška nacionalna televizija, ki redno spremlja delovanje slovenske manjšine na Hrvaškem, posneli so prispevek za oddajo PRIZMA. Dogajanje je tudi tokrat spremljala novinarka Marjana Mirkovič, stalna spremljevalka dogajanj Slovencev na Hrvaškem, in pripravila radijski prispevek za oddajo Sotočja in radio Ognjišče. Po prireditvi so bili vsi prisotni povabljeni na bogato Trubarjevo malico – žgance in veprov golaž. Ker o omenjeni skupini hrvaških slikarjev na Hrvaškem še ni veliko znanega, smo skupaj z zanimivimi sogovorniki sklenili, da bo potrebno pripraviti podnapise za film tudi v hrvaškem jeziku in prevesti v hrvaški jezik vodnik Trubarjevi krovaški malarji, kar bo naša naslednja skupna akcija. Med obiskovalci je bila tudi gospa Vlasta, ki ima svoje korenine v naših krajih – Mustarjeva z Rašice. V Slovenskem domu se odvijajo številne kvalitetne prireditve. Prav v teh dneh je potekalo srečanje slovenskih in hrvaških pesnikov. V začetku novembra so v Slovenskem domu predstavili celoten prevod Valvasorjeve Slave Vojvodine Kranjske. Za odlično organizacijo dogodkov že več let skrbi neumorna tajnica društva Agata Klinar. Pred kratkim je v Moderni galeriji v Zagrebu svojo razstavo odprl tudi naš rojak slikar Marko Jakše, ki ustvarja v prenovljenih prostorih stare šole pri Mohorjih. Naši gostitelji so obljubili, da nas obiščejo, si ogledajo Trubarjevo domačijo in freske v Krvavi Peči in seveda izdelajo vsak svojo fresko. Z veseljem jih bomo popeljali po Trubarjevih krajih. V pripravi pa je že naslednje gostovanje naše razstave s spremljevalnim programom – ob obletnici požiga protestantskih knjig (20. 12. 2012) v Mestni hiši v Ljubljani.

Metka Starič, Zavod Parnas

1700-LETNICA VERske SVOBODE KRISTJANOV

Prepletanje rimske države in Cerkve

Cerkveno leto 2012 se je končalo, kmalu pa se bo tudi civilno. V letu 2013 se bomo kristjani spomnili na svetel zgodovinski mejnik v razvoju in širjenju krščanske vere. Ta pomembni dogodek se je zgodil pred 1700 leti v Rimskem imperiju, ki je bil takrat »ves poznani obljudeni svet«. Slovensko ozemlje, obrambno zelo občutljivo in prehodno zelo pomembno, je bilo kar nekaj stoletij sestavni del Rimskega imperija. Prav v letu spomina na podelitev verske svobode je papež Benedikt XVI. z apostolskim pismom *Porta fidei – Vrata vere*, razglasil leto vere, ki bo v Vesoljni Cerkvi potekalo od 11. oktobra 2012 do 24. novembra 2013. S preprostimi besedami povedano pomeni to, da bomo kristjani našo sedanjo mlačnost do vere odpravili tako, da bomo mnogo bolj zares in strogo vzeli nauk krščanske vere.

Ko se piše in govori o verski svobodi v Rimskem imperiju, moramo omeniti za to najbolj zaslužnega rimskega cesarja **Flavija Valerija Avrelija Konstantina**, ki je s sovladarji prinesel kristjanom versko svobodo. Verske obrede, umetnost in arhitekturo so kristjani lahko prenesli iz katakomb na svetlo. Cesar je kristjanom podaril lateransko posest in nekaj zgradb – bazilik v Rimu. Veličina Konstantinovega vladarskega duha pa je predvsem v tem, da je prenesel božjo postavbo, katere nosilec je bil do tedaj rimski cesar, na krščanskega Boga. Zadnji **poganski** rimski cesar Konstantin se je rodil 28. februarja 272 v Nišu v Srbiji, umrl je 22. maja 337 v Nikodemiji v Turčiji. Vladal je od leta 306 do 337. Želel se je krstiti v reki Jordan, vendar se mu želja ni izpolnila. Tik pred smrtjo pa se je le dal krstiti, tako je umrl kot kristjan.

Zahodna Cerkev je cesarju Konstantinu upravičeno dodala nadimek Veliki, vzhodna Cerkev pa Sveti, saj ga uvršča med svetnike. Zelo velik vpliv na cesarja Konstantina je imela njegova mati Helena, ki je bila pozneje proglašena za svetnico – sv. Heleno. V Trieru, Konstantinovi začasni prestolnici, je že od tretjega stoletja dalje delovala močna krščanska skupnost. Cesarica Helena, vse cesarske časti ji je dal sin Konstantin, ko jo je vzel k sebi na dvor, je pomembna zgodovinska osebnost, ki je močno vplivala na versko svobodo v imperiju. Že zelo zgodaj je bila naklonjena krščanstvu. Prepotovala je vso Sveto deželo in prinesla iz Palestine neprecenljive zgodovinske podatke in tudi nekaj svetih relikvij. Te so danes večinoma shranjene v rimskih bazilikah.

V času vladanja Konstantina je Rim postal središče krščanskega sveta. Cesar Konstantin je ocenil, da bi bilo primerno, da sta sedeža Imperija in Cerkve v različnih krajih. V znak spoštovanja do papeža je svoj cesarski sedež preselil iz Rima na vzhod imperija, v Bizanc. Kasneje se je mesto preimenovalo njemu na čast v Konstantinopol in je postalo najprej sedež rimskega imperija, nato pa vse do leta 1453 sedež Vzhodnega Rimskega cesarstva ali Bizantinskega cesarstva.

Obdobje preganjanja krščanske vere

Preden se je na betlehemske poljanah rodil Odrešenik, je bilo vsajeno seme sovraštva do verujočih. V tistem času so ljudje še čistili in verovali v več mitoloških bitji. Egipčani so svojo kraljico Kleopatru imeli za boginjo. Po srečanju z njo je rimskega diktatorja Julija Cezarja prevzel pohlep, da tudi on postane nosilec božje postave. Visoki uslužbenci rimskega senata so se temu uprli in mu z atentatom (na dan marčevskih id – 15. marca 44 pred Kristusovim rojstvom) to tudi preprečili. Toda že njegov prvi naslednik vojskovodja Oktavijan, ki je postal prvi rimski cesar Gaj Julij Cesar Oktavian Avgust (od leta –27 do 14) je s politično preračunljivostjo dosegel, da je postal prvi vrhovni svečenik, avgust in cesar. Postal je najvišji duhovnik – pontifex maximus. Poosebljal je Boga. [V času njegove vladavine se je Jezus rodil, v času njegove mučeniške smrti pa je vladal drugi rimski cesar Tiberij (od leta 14 do 37)]. Ko so prvi kristjani začeli širiti Jezusov nauk o ljubezni in enakosti med ljudmi, je seme sovraštva vzkliko. Rimski cesarji so se počutili ogrožene, zato so začeli s preganjanjem kristjanov in njihove vere. Pripadniki krščanske vere so bili zanesljivo mučeniško usmrčeni. Splošno preganjanje kristjanov, v katerem sta v Rimu mučeniško umrla prvaka apostolov sv. Peter in sv. Pavel, je začel četrti rimski cesar Neron (od leta 54 do 68). Kristjane je kaznoval z nalašč zanje izbranimi mukami. Prvo **načrtno** državno preganjanje kristjanov se je v rimski državi začelo pod rimskim cesarjem Dacijem leta 249. Zelo kruto preganjanje, ki je doseglo vrhunec, je divjalo v času vladanja cesarja Diokleciana (od leta 284 do 286). Svoje sovraštvo in gnev do kristjanov je zapisal med leti 303 in 304 v svojih štirih cesarskih ukazih (ediktih). V *prvem* ukazu je zapisano, da se kristjanom odvzamejo državljanске pravice; cerkve in druge zgradbe, v katerih se kristjani zbirajo, naj se porušijo, listine z verskim besedilom pa naj se sežgejo. Takoj za tem ukazom je izšel še *drugi*, v katerem cesar zahteva aretacije krščanskih **škofov in duhovnikov**; prisililo se jih je, da delujejo tako, kot zahteva rimsko verovanje, v več bogov. V *tretjem* ukazu je zapisano, da se naj vse zaprte **škofe in duhovnike** izpusti na svobodo in se jih pomilosti, če delujejo v skladu z rimsko vero, ki veruje več bogov, v nasprotnem primeru se jih da najprej mučiti, nato pa usmrtiti. *Četrti* ukaz je najhujši in pravi, da se vse odredbe, ki so zapisane v drugem in tretjem ukazu, razširijo na **vse kristjane**. Krutosti do prvih kristjanov in papežev je dosegla vrhunec. Nedorodna kri mučenikov je omadeževala celotni rimski imperij. To je bilo zadnje, vendar neuspešno preganjanje kristjanov.

Sicer pa preganjanje kristjanov v celoti ni nikoli prenehalo, še danes ne. Ko se je cesar Dioklecijan umaknil iz političnega življenja, je razdelil imperij na štiri upravne enote, sistem vladanja, v katerem je moč razdeljena na dva cesarja in dva avgusta – tetrahija. Tetrahiji so za svoje prestolnice izbrali mesta, ki so bila bližje mejam cesarstva in iz katerih so lažje branili meje cesarstva pred rivali in sovražniki. Prestolnice so bile v Trieru (sedež severozahodnega cesarstva), v Milanu (sedež zahodnega cesarstva in afriškega dela), v Sremski Mitrovici (sedež vzhodnega balkanskega cesarstva) in v Nikodemiji (sedež vzhodnega cesarstva). V Rimu je ostal mestni prefekt.

Krščanstvo se je rodilo na Bližnjem vzhodu. Apostoli so po smrti našega Odrešenika ustanavljali v mestih po provincah Rimskega imperija krščanska središča. Iz njih so posamezni duhovni karizmatiki nadaljevali evangelizacijo širokih ljudskih množic na podeželju Bližnjega vzhoda, južne Evrope in severne Afrike. Apostolsko delo so po novo odkritih deželah sveta kasneje nadaljevali misijonarji. To delo še danes po svetu opravljajo različni meniški redovi.

Kako je nastajala verska svoboda v Rimskem imperiju

Nasledniki Diokleciana so s cesarskimi edikti (odloki) **postopoma** uzakonjali versko svobodo v Rimskem imperiju. Cerkevni zgodovinar, svetovalec cesarja Konstantina Velikega in starokrščanski duhovnik **Evzebij Cezarejski** (260–339), je v svoji cerkveni zgodovini, ki jo je začel pisati leta 312, nanizal številne dokumente o rimski državi in Cerkvi pa tudi o verski svobodi.

I. Rimski cesarji, ki so bili tudi zakonodajalci, so v letu 311 Rimljanom najprej dali in podpisali MIR CERKVE – razglas o strpnosti do kristjanov ali tolerančni edikt rimskih cesarjev iz leta 311:

Imperator **Galerij**, (vladal 305–311), najvišji po naslovu, s sledečimi častnimi naslovi: *nepremagljivi, avgust, vrhovni svečenik, zmagovalec nad Germani, zmagovalec nad Egipčani, zmagovalec nad Thebaisom, petkratni zmagovalec nad Sarmati, dvakratni zmagovalec nad Perzljci, šestkratni zmagovalec nad Karpi, zmagovalec nad Armenijo, zmagovalec nad Mederci, zmagovalec nad Adiabenci, dvajsetkratni nosilec tribunske oblasti, devetkratni imperator, osemkratni konzul, oče domovine, prokonzul.*

Imperator **Konstantin** (vladal 306–337) v Trierju, vladar severozahodnega dela cesarstva s častnimi naslovi: *pobožni,*

srečni, nepremagljivi, Avgust, vrhovni svečenik, nosilec tribunske oblasti, petkratni imperator, konzul, oče domovine, prokonzul in Imperator Licinij, vladal (308–324), vladar na Balkanu, s častnimi naslovi: pobožni, srečni, nepremagljivi, Avgust, vrhovni svečenik, štirikratni nosilec tribunske oblasti, trikratni imperator, konzul, oče domovine, prokonzul) in Imperator Maksimin, vladal (311–313), ob njih je bil prvotno zapisan tudi Maksimin vladar vzhodnega dela cesarstva, a ga je leta 313 premagal Licinij in ga odstavil, so v cesarski razglas zapisali:

»Pozdravljamo prebivalce svojih provinc. Med drugimi odredbami, ki smo jih razglasili za blagorin korist države, smo svojčas oznanjali voljo, da bi uredili vse razmere v skladu s starimi postavami in rimsko državno ustavo in poskrbeli, da bi tudi kristjani, ki so opustili vero svojih prednikov, spet dobili boljše možnosti. Iz kdove kakšnega razloga se jih je polotila taka trmoglavost in obsedla taka norost, da se niso nič več ravnali po običajih prednikov, si postavili morda svoje lastne prednike, in si po lastnem poudarku, kakor se je pač vsakemu zahotelo, sami snovali postave, ki so se jih držali, in zdaj tu zdaj tam zbirali pisane ljudske množice. Ko smo torej izdali odlok, ki naj bi jih popeljal nazaj k običajem, kakršne so postavili predniki, jih je veliko moralo pred sodišče in zelo veliko se jih je zmedlo in so morali na različne načine v smrt. In ker vidimo, da jih večina vztraja pri svoji norosti in da ne izkazujejo nebeškim bogovom dolžnega spoštovanja kakor tudi ne časte krščanskega

*Boga, smo menili, da moramo, glede na našo človekoljubnost in našo nenehno navado, po kateri običajno prizanašamo vsem ljudem, tudi voljno razdajati milost. Torej naj bodo spet kristjani in naj si spet uredi hiše, v katerih so se zbirali, vendar s pogojem, da nikdar ne bodo ravnali zoper državno ureditev. V nadaljnjem pisanju bomo poslali navodilo sodnikom, kako naj ravnajo. Po tem našem milostnem odloku naj torej molijo k **svojemu** Bogu za naš blagor, za blagor ljudstva in za svoj blagor, da državi ne bo prizadejana nobena škoda in da bodo lahko brez skrbi živeli v svojih domovih.»*

II. V letu 313 sta rimska cesarja in vrhovna zakonodajalca Rimljanom dala in podpisala

MILANSKI RAZGLAS O SVOBODI KRŠČANSTVA ali MILANSKI TOLERANČNI EDIKT, ki je bil osnova za odnose med državo in Cerkvijo:

Cezar **Flavij Valerij Avrelj KONSTANTIN**, vladal (306–337) v Trierju, *pobožni, srečni, nepremagljivi, Avgust, vrhovni svečenik*, nosilec tribunske oblasti, petkratni imperator, konzul, oče domovine, prokonzul in Cezar **Valerij Licijan LICINIJ**, vladal (308–324), *pobožni, srečni, nepremagljivi, Avgust, vrhovni svečenik*, štirikratni nosilec tribunske oblasti, trikratni imperator, konzul, oče domovine, prokonzul, sta v cesarski ukaz zapisala:

»Ob spoznanju, da verska svoboda ne sme biti prepovedana, temveč da mora biti vsakomur glede na njegovo prepričanje in odločitev dovoljeno, da veruje po lastni izbiri, sva že prej izdala ukaz, s katerim tudi kristjanom ne braniva, da si obdrže vero, ki so si jo sami izbrali in jo izpričujejo v obredih. Ker pa sva se odloku, ki jim priznava to svobodo, pritaknilo veliko različnih pogojev, je morda izvajanje takega odloka marsikoga kaj kmalu odbilo. Ker sva jaz, Konstantin Avgust in Licinij Avgust spričo srečne okoliščine prišla v Milano in sva pretehtala vse, kar je ljudstvu v korist in prid, sva tako med drugimi odredbami, ki naj bodo v splošno korist, najprej sklenila izdati odlok o tistih odredbah, ki se nanašajo na spoštovanje in čaščenje božjih zadev, da bi dala kristjanom in vsem ljudem možnost, da si **prosto izberejo** vero, kakršno hočejo. To sva napravila z namenom, da bi bilo vsako božanstvo in vsaka nebeška moč, karjih je, milostna nam in vsem, ki življo pod našim gospostvom.

*Tako sva po zdravi in vsekakor pravilni presoji sklenila, da ne sme biti noben človek prikrajšan za svobodo, da se ravna po krščanskih običajih in obredih ki si jih izbere, temveč da je treba vsakomur dati možnost, da se po srcu obrne k tisti veri, o kateri sam meni, da mu ustreza, da bi nam tudi njihov bog v vsem naklonil običajno skrb on milost. Spričo tega razglašava odlok kot najino voljo, s katerim docela razveljavljava pogoje o kristjanih, dodane najinemu prvemu pisanju tvoji vdanosti, in odreja, da je treba odstraniti vse, kar se je pokazalo kot čisto napačno in nasprotno najini blagosti; odslej lahko vsakdo, ki se pač za to odloči, namreč da prizna krščansko vero, to počne **svobodno**, ne da bi ga kdo nadlegoval. In sklenila sva, da te ukrepe v vsem obsegu sporočiva tvoji skrbnosti, da boš vedel, da prav kristjanom podeljujeva neovirano in neomejeno svobodo njihove vere. Ker torej vidiš, da priznavava kristjanom to pravico v neomejenem obsegu, bo tvoja zaskrbljenost to tako razumela, da je s tem tudi drugim dovoljeno, da lahko goje verske običaje po svoji izbiri. Saj se vendar spodobi našemu mirnemu času, da si lahko vsak svobodno, po svoji volji izbere božanstvo in ga časti. To odreja, da se ne bi zdelo, da zapostavljava katerokoli kult ali vero.*

Glede na kristjane in odredbo, dodano prejšnjemu pisanju tvoji vdanosti, odreja dalje, da morajo vsi tisti, ki so si dokazljivo od naše zbornice ali od druge strani z nakupom pridobili hiše

in posesti, kjer so se kristjani zbirali, te posesti brezplačno in brez zahteve po povračilu kupnine nemudoma vrniti kristjanom. Tudi kdor je tako posest dobil v dar, jo mora brž ko more vrniti istemu kristjanu. Tisti pa, ki bi si radi od najine velikodušnosti izprosili kakršnokoli odškodnino, naj se, če so postali lastniki z nakupom ali podaritvijo, obrnejo na krajevnega namestnika, tako da lahko tudi taki izkusljo najino skrb in blagost, Vse to naj se s tvojim prizadevanjem prenese na krščansko skupnost. In ker kristjani, kakor je znano, niso imeli v lasti samo krajev, na katerih so se običajno zbirali, temveč tudi druge posesti, katerih lastniki niso bili posamezniki, temveč so bile lastnina njihove skupnosti, torej krščanske skupnosti, ukaži, daje treba tudi te posesti brez ugovora po zgoraj navedenem zakonu vrniti kristjanom, oziroma njihovi skupnosti in sicer, kakor se razume, ob upoštevanju omenjenih določb, da lahko tisti, ki morajo te posesti, kakor je rečeno, vrniti brez povračila kupnine, pričakujejo od najine velikodušnosti odškodnino. Ob vsem tem po svojih najboljših močeh nameni pozornost omenjeni krščanski skupnosti, da bo najin ukaz urno izpolnjen in da bo spričo najine blagosti tudi v tej smeri poskrbljeno za splošni in javni mir. Tako naj se, kakor sva rekla že prej, za vse čase ohrani božja naklonjenost, ki smo jo že izkusili ob številnih priložnostih.

Ker naj bo vsebina tega, iz najine velikodušnosti porojenega odloka dana v vednost vsem, odredi, da bo to pisanje povsod razobešeno in vsem sporočeno. Odlok, v katerem je spregovorila najina širokosrčnost, ne sme se nikomur prikriti.»

III. Teodozijev edikt o troedinosti iz leta 392 – KRŠČANSKA VERA POSTANE EDINA DOVOLJENA DRŽAVNA VERA V IMPERIJU.

Cesarski odlok iz leta 380 vnaprej razglašava sklepe drugega carigradskega koncila v letu 381.

»Vsa ljudstva, katerim vladamo blago in milostno, naj, to je naša volja, sprejmemo vero, ki jo je božji apostol Pavel pridigal Rimljanom in kateri se je, kakor vidimo, pridružil tudi škof Damasus (Damaščan) iz Dime, kakor tudi Peter aleksandrijski škof, mož apostolske svetosti, s tem menimo, da sprejemamo po apostolski pridigi in evangeljskem nauku enega Boga Očeta in Sina in Svetega Duha v enakem veličastju in dobrotljivi troedinosti in veri. Kdor se ravna po tej postavi, naj se imenuje katoliški kristjan; tisti drugi, ki jih razglašamo za brezglave in zmotne, naj nosljo sramoto krivoverskega nauka. Hiše v katerih se ti zbirajo se ne smejo imenovati cerkve; nad njimi je božja kazen, a tudi tista, ki jim jo lahko po božji volji naložimo mi.«

Iz Milana, prestolnice cesarja Teodozija

Tako je krščanski cesar **Flavij Teodozij I Veliki** (vladal 383–395), ki je bil tudi zadnji cesar celotnega Rimskega imperija, uradno in na temelju nicejskega koncila (iz leta 325) uzakonil krščansko vero kot edino dovoljeno veroizpoved v državi – torej kot **državno vero**. Prepovedal je poganstvo v Rimskem imperiju. Krščanska vera se je torej povzpela v uradno državno vero Rimskega imperija šele 80 let po zmagovitem prihodu cesarja Konstantina leta 312 v Rim. Tako postane krščanska vera del politike.

Cesar Teodozij je bil prijatelj milanskega škofa sv. Ambroža, ki je zelo vplival nanj. Po Teodozijevo smrti je rimsko cesarstvo razpadlo na Zahodno in Vzhodno rimsko cesarstvo s sedežema v Raveni in Konstantinoplu.

EKSKURZIJA NA DOLENJSKO

Udeleženci ekskurzije

Kot vsako leto smo se člani društva podeželske mladine tudi letos odpravili na ekskurzijo. Tokrat smo jo izorganizirali 13. oktobra in kljub pozni izvedbi izvedeli in videli veliko zanimivih stvari. Na pot smo se odpravili z avtobusom, na katerem pa kljub dolgi vožnji ni bilo časa za dolgčas, saj smo imeli s seboj tudi harmoniko. Dogovorili smo se, da bo letošnja ekskurzija usmerjena na Dolenjsko, kjer smo prvi večji postanek naredili v Šentjerneju.

Muzej na prostem – Pleterje

Krajši ogled smo naredili na kmetiji Potočar. Razkazal nam jo je znanec, ki je bil pripravljen postati naš vodič na nadaljnji poti. Ustavili smo se na Šentjernejskem sejmu, na katerem pa zaradi novih zakonov nismo uspeli videti živali. To nas ni preveč

zamorilo, saj smo imeli v načrtu še veliko drugih ogledov. Eden izmed njih je bil tudi na Kostanjevici. Ogledali smo si preko 100 lesenih skulptur na prostem, ki so rezultat kiparjev vsega sveta. Malce nam je ponagajalo vreme, saj je deževalo, a nas tudi to ni ustavilo.

Naše prazne želodčke smo napolnili na turistični kmetiji »pr Martinovih«, kjer so nas prijazno sprejeli in nam ponudili svoje dobrote. Razkazali so nam svojo kmetijo. Od vseh živali so nas najbolj pritegnili prašiči, ki imajo možnost biti na prostem v veliki ogradi.

Pot nas je vodila do samostana Pleterje, kjer nam je prijazen tamkajšnji vodič razkazal hišo iz 18. stoletja, v kateri je ob soju sveč potekala tudi degustacija vin. Prijazni vodič nam je opisal tudi življenje kartuzijancev in odgovoril na vsa naša vprašanja. Lahko smo si ogledali tudi ostala gospodarska poslopja skupaj z manjšo kmetijo. Ker ogled samostana ni možen, so za nas pripravili posnetek v stari gotski cerkvi, s katerim smo si lažje predstavljali življenje in delo v samostanu. Večina izmed nas se je prvič seznanila z enim izmed najstrožjih redov na svetu.

Veliko udeležencev ekskurzije se je najbolj veselilo naše zadnje postojanke – kobilarne Hosta. V neposredni bližini samostana Pleterje se nahaja kobilarna, v kateri imajo okoli 50 lipicancev. V času našega obiska je bila večina še na pašnikih, nekaj pa smo jih vseeno lahko videli v hlevih, ki so bili urejeni in čisti. Uspelo nam je izvesti še eno ekskurzijo, s katero

Glavni plemenjak kobilarne Hosta

smo bili vsi udeleženci več kot zadovoljni. Želja po odkrivanju in spoznavanju novih krajev in podatkov je bila po končanem izletu več kot zadovoljena.

Vsa zahvala pa gre tudi tokrat našemu predsedniku Jakobu Indiharju, ki je zaslužen za to, da je izlet potekal tako, kot je potrebno.

Katja Levstek, članica DPM Velike Lašče

RAZSTAVA JASLIC V SKRITIH KOTIČKIH GRADEŽA

OD NEDELJE, 16. DECEMBRA DO NEDELJE, 6. JANUARJA

NEDELJA, 16. DECEMBRA, ob 17. uri

Otvoritev razstave jaslic pri Sušilnici sadja Gradež, mali pevski koncert božičnih pesmi, ogled razstave pod vodstvom vodnikov, praznična tržnica za darila in okrepčila

NEDELJA, 23. DECEMBRA, ob 17. uri

Mali pevski koncert božičnih pesmi, predbožični ogled razstave jaslic pod vodstvom vodnikov, praznična tržnica za darila in okrepčila

NEDELJA, 6. JANUARJA, ob 17. uri

Zaključek razstave jasli v skritih koticah Gradeža in zadnji ogled razstave pod vodstvom vodnikov, stojnice za okrepčila

RAZSTAVA JASLIC V SKRITIH KOTIČKIH GRADEŽA

Razstavo jaslic v hribovski vasi Gradež pri Turjaku, vsega 25 kilometrov iz središča Ljubljane proti Kočevju, letos že petič zaporedoma pripravlja Društvo za ohranjanje dediščine z Gradeža v občini Velike Lašče.

Odprtje razstave bo 16. 12. 2012 ob 17. uri z malim pevskim božičnim koncertom in vodenim ogledom razstavljenih jaslic v skritih, a z baklami osvetljenih koticah Gradeža. Po pričakovanjih organizatorjev bo po celi vasi razstavljenih okrog 100 jaslic, nastalih v različnih obdobjih, izdelanih iz vseh mogočih materialov, ki so jih ustvarili domačini, izdelovalci iz različnih delov Slovenije, med njimi pa bodo razstavljene tudi starejše jaslice neznanih avtorjev, ki jih bodo lastniki odstopili za razstavo. Lani so bile najstarejše jaslice stare več kot dve stoletji. Pravljичni ogled ob petju božičnih pesmi in soju bakel se bo zaključil na praznični tržnici pri Sušilnici sadja Gradež, kjer se bo mogoče okrepčati in kupiti tudi praznična darila iz zbirke ekoloških živil, napitkov in domačih izdelkov.

Predbožični ogled je napovedan tudi za nedeljo, 23. 12. 2012, ob 17. uri z vsebinsko podobnim programom kot ob otvoritvi. Jaslice bodo razstavljene vse do 6. januarja 2013, ko bo ob 17. uri še zadnji organizirani ogled. Kakšne jaslice bomo lahko videli? Od miniaturnih do človekove velikosti, izdelane iz lesa, papirja, betona, mavca, stekla, kamna, gline, porcelana, čebeljega voska, testa, suhe robe, tkanin, koruze, slame, buč in drugih plodov, kvačkane, pletene, narejene iz nitk in še na mnoge druge načine in iz mnogih drugih materialov ter tudi žive jaslice v nekdanjem Koroščevem hlevu. Postavljene bodo na prostem in v objektih ohranjene dediščine, kot so sušilnica sadja, zbirka starega orodja pod kozolcem, staro vaško središče, črna kuhinja, gostilniška klet, hlevi, skednji, kozolci, vodnjaki, kašče, kapelice in še marsikje.

Društvo za ohranjanje dediščine vedno pripravi poseben program ogleda za organizirane skupine v vnaprej dogovorjenem obsegu in terminu. Seveda si s pomočjo razporeda razstavljenih jaslic, prikazanem na posebnem letaku (ki bo na razpolago pri sušilnici sadja), lahko vsak ogleda razstavo tudi sam. Le tistih jaslic, ki so v zaklenjenih prostorih tako ni mogoče zanesljivo videti, z malo sreče pa se vedno najde nekdo, ki omogoči dostop tudi do teh.

Zdenka Zabukovec

POSVET PREDSEDNIC KOMISIJ ZA ČLANICE GASILKE V GASILSKIH ZVEZAH

V petek in soboto, 16. in 17. novembra, sva se v Dobrni dve članici PGD Velike Lašče kot predstavnici naše GZ udeležili posveta za predsednice komisij za članice pri gasilskih zvezah. Tudi letos se nas je nabralo okrog 150 z vse Slovenije, da bi delile izkušnje. Vsako leto opažamo porast članic operativk, kar pomeni, da dekleta v gasilstvu postajajo enakovredna fantom, niso več le čistilke gasilnega doma, ampak dejavne v intervencijah pri požarih in, žal, čedalje pogosteje tudi pri naravnih nesrečah.

Program posveta je obsegal predavanja o novostih na administrativnem in operativnem področju gasilstva, veliko smo izvedele o odmevnejših intervencijah, kot sta bili požar na Črnem Kalu in zastrupitev z ogljikovim oksidom na Rogli. Predavanja o zdravi hrbtenici in o medgeneracijskem sožitju nam bosta koristila tako v »gasiljeriji« kot v vsakdanjem življenju, o uporabnosti delavnic reševanja iz višin, taktične mokre vaje, prve pomoči in ostalih pa najbrž niti ni potrebno razlagati. V družabnem delu je nastopil gasilski pevski zbor Gorišnica, ki je primer dobre prakse sodelovanja gasilk tudi izven »operativnega« časa. Posvet je po mnenju organizatorjev dobro uspel, nama pa se bo vtisnil v spomin tudi zato, ker sva spoznali ogromno novih ljudi in ugotovili, da je pri nas stanje, kar zadeva števila žensk v gasilstvu, na zavirljivo dobri ravni, predvsem v odnosu članov do članic. Na tem mestu se tudi zahvaljujemo GZ Velike Lašče, da nama je omogočila udeležbo na tem posvetu. Na pomoč!

Zala Žužek, Alenka Vasič

*Ndj bo novo leto obzarjeno
z ljubeznijo in prijetelstvom,
polno malih presenečerj in radosti,
drobnih nepričakovanih daril,
ganljivih in čudovitih objemov,
zašepetanih zahval in otroških poljubov.*

Društvo podeželskih žena Velike Lašče
želi vsem svojim članicam,
občankam in občanom občine Velike Lašče

**blagoslovljene božične praznike
ter zdravja, miru in medsebojnega sodelovanja
v novem letu 2013,
vsem članicam in članom folklorne skupine
pa tudi mnogo lahkih in veselih korakov
ter dobre volje.**

DRUŠTVO UPOKOJENCEV VELIKE LAŠČE

V zadnjih treh mesecih smo bili člani našega društva zelo aktivni. Za vse tiste, ki niste bili z nami, pa nekaj utrinkov.

Dne 24. septembra smo na povabilo poslanke stranke SDS gospe Alenke Jeraj, ki se ji ob tej priliki še enkrat lepo zahvaljujemo, obiskali naš Državni zbor v Ljubljani. Lahko rečemo, da je bilo to enkratno doživetje. Najprej smo si z vodičem ogledali stavbo in izvedeli stvari, ki jih še nismo vedeli. Ker je bila ta dan seja DZ, smo z balkona lahko gledali in poslušali naše poslance. Tako smo videli in občutili utrip delovanja poslancev med sejo in odmorom. Povsem nekaj drugega je gledati seje po televiziji kakor v živo. Po ogledu smo se ustavili v prostorih stranke SDS, kjer sta nam poslanki razložili svoje delo in postregli s kavico. Naše popoldne smo zaključili s kratko vožnjo po Ljubljani.

Pred Državnim zborom v Ljubljani

Letošnji jubilanti

Dne 1. oktobra pa smo organizirano skupaj obiskali Cankarjev dom v Ljubljani, kjer se je odvijal Festival tretjega življenjskega obdobja. Ogledali smo si razstavne prostore, potem pa smo zaradi pravočasne rezervacije kart skoraj tri ure uživali ob pesmi in plesu društev upokojencev iz različnih koncev Slovenije in na koncu še iz Makedonije. Polni vtisov smo se zvečer odpeljali proti domu in se dogovorili, da drugo leto zopet pojdemo v Ljubljano. Dan starejših občanov na gradu Turjak – 6. oktober. Letos smo se zbrali, da skupaj praznujemo okrogle obletnice naših članov in to 80, 90 in navsezadnje 100. Bilo nas je mnogo in bilo nam je lepo. Spored so popestrili učenci Glasbene šole Ribnica s svojimi profesorji. Zahvaljujemo se gospe Majdi Kokošinek za vso nesebično pomoč. Za hrano in pijačo je poskrbel Joško Ahac, za

Stoletnica Julka Zakrajšek je zaplesala tudi z županom

dobro voljo in ples pa naš ansambel Krpani. Seveda pa je bila glavna pozornost namenjena naši slavljenci JULKI ZAKRAJŠEK, ki je 28. 10. praznovala svoj 100. rojstni dan v krogu svojih najbližnjih. Julka skriva svoja leta in vsi prisotni smo videli, kako je še čila in vesela. Nekaj povedo pa tudi slike.

Od 15. do 19. oktobra se je 14 članov našega društva udeležilo SIMBIOZE, tj. računalniškega izobraževanja v OŠ Primoža Trubarja s pomočjo mladih. Vsi udeleženci so bili zadovoljni in izrazili željo, da bi se spomladi organiziral v okviru medgeneracijskega sodelovanja nadaljevalni tečaj. Zahvaljujemo se gospe Metodi KOLAR, da nam je omogočila uporabljati učilnico. Predvsem pa zahvala vsem mladim, tj. Niki Hren, Marku Škulju, Marku Grudnu, Urši Zalar, Sari Lipovec, Matjažu Klančarju in Juretu Stariču, ki so imeli z nami potrpljenje pri učenju.

Na povabilo firme IGO-Relasx smo 22. in 24. oktobra obiskali Rimske Toplice. Nekateri so dan izkoristili za kopanje v zelo zdravilni vodi, nekateri pa za ogled domačije Antona Aškercarja in sprehod po t. i. Ruski poti energijskih točk. Eni in drugi so se vračali domov polni energije.

V decembru, in sicer 15., pa vse člane vabimo na prednovoletno srečanje v Športni dvorini OŠ Primoža Trubarja v Velikih Laščah.

Marija Trotovsšek

DRUŠTVO UPOKOJENCEV VELIKE LAŠČE

ŠOLSKA ULICA 18
1315 VELIKE LAŠČE

KO SE PRIŽIGAJO PRAZNIČNE LUČI,
MISLI POTUJEJO MED ISKRENE LJUDI
IN OBIŠČEJO STARE PRIJATELJE.
VAM JE NAMENJENO
VELIKO DOBRIH ŽELJA,
NAJ BOŽIČ RADOST V HIŠO PRINESE,
NOVO LETO PA OBILO
ZDRAVJA IN SREČE.

SREČNO 2013
VSEM ČLANOM IN ČLANICAM
DRUŠTVA UPOKOJENCEV IN
VSEM OBČANOM IN OBČANKAM.

DU VELIKE LAŠČE
MARIJA TROTOVŠEK, predsednica

MARTINOVANJE

Društvo upokojencev Velike Lašče je nekaj dni po uradnem dnevu sv. Martina povabilo svoje člane na potep, med drugim tudi preko Save na Štajersko.

Z obetajočim lepim vremenom, kar je v resnici tudi bilo, smo se v jutranjih urah zapeljali s polnim avtobusom do Škofljice in desno po cesti »Bratstva in enotnosti«, ki so jo vso ročno zgradili do Skopja brigadirji nekdanje skupne države Jugoslavije, za katero smo si prav Slovenci po prvi svetovni vojni leta 1918 najbolj prizadevali.

V Trebnjem smo zapeljali na lokalno cesto, več ali manj ob železniški progi do večjega naselja Mirna. Tu se levo odcepi cesta do mirskega gradu »Speča lepota«. Kmalu je ponovni levi odcep do Vesele Gore, gradu Škrlevo in v Šntrupert. Te kraje smo že vse obiskali. Desno je odcep v Kazensko poboljševalni zavod Dob, ki je veliko premajhen, kajti zunaj je še veliko takih, ki bi si zaslužili, da bi bili za temi zidovi. Zapeljemo se skozi Bistrico, kjer imajo ob cesti več muzejsko zaščitene slovenske kozolceve – toplerjev, ki so jih pokupili po naših krajih, ker so nam bili v napoto, oni pa z njimi služijo.

Vozimo se dalje in skozi Mokronog, ki je dobilo ime po domorodcih, ker so imeli vedno mokre noge zaradi zamočvirjene zemlje. Ustavimo se na avtobusni postaji Tržišče, kjer nas je čakala vodnica Renata. Pod cesto je na primernem prostoru imitacija nekaj stokrat povečanega »flaškona« iz eluksiranih jeklenih trakov, ki je nagnjen v smer vinske ceste skozi vinorodni Malkovec s posejanimi zidanicami in vikendi. Med cesto ob Tržišču in reko Mirno je razgledni hrib Sv. Juri (366 m) z istoimensko cerkvijo. Nekoliko dalje je obcestno naselje Mostec, kjer zapeljemo levo preko Mirne in železniške proge in skozi Krmelj, kjer so od leta 1797 pa vse do zaprtja leta 1962 kopali rjavi premog.

Po stisnjeni dolini, kjer je prostor samo za potok Kamenco in cesto, nas spremljajo strma pobočja, porasla z bukovim gozdom. V vasi Gomila se odpre povsem nov svet. Pripeljemo v Šentjanš »Pušč Dolenjske«. Kamor koli se ozreš, je valovito, kot ženska nedra obdelano gričevje. Zapeljemo do gostilne in trgovine Repovž, ki je dobro založena z ekološko pridelano hrano: jabolka, domači kis, vino, ajda, ajdova kaša, ajdova moka in vse druge poljščine. Župnijska cerkev iz 16. stoletja je posvečena zavezniku sv. Janezu Krstniku. Tu je živel in umrl Janez Evangelist Krek (1865–1917), za katerega vemo, od kod je bil doma.

Potovanje nadaljujemo proti Radečam, ki so še na Dolenjskem, in nekoliko prej zapeljemo preko Save na Štajersko. Vozimo nizvodno po levem bregu Save in skozi Loko pri Zidanem Mostu, kjer je v letih 1527–1542 maševal naš rojak Primož Trubar. Pripeljemo v Breg

in ob Liškem potoku z do 20 % vzponom na Razbor (479 m), ki leži na samem temenu razborskega hriba s terasastimi njivami in vinogradi. Iz objema gručaste vasi se dviga zvonik župnijske cerkve sv. Janeza Krstnika, zgrajene v neogotskem slogu. Čakal nas je že domači vodnik na dvorišču stare ljudske šole, ki je sicer obnovljena, a služi terapevtski skupnosti don Pierino Gelmini, kjer se zdravijo od zasvojenosti z drogami. V tej skupnosti, ki je edina v državi za zdravljenje žensk, se zdravi osem deklet, ki se sicer po navodilih centra za neodvisnost od mamil zdravijo same. Oglejmo si še cerkev, nato pa se napotimo v lep in skrbno urejen Dom krajanov, v katerem se vedno nekaj dogaja. Aktivne so zlasti pevke: »Ljudske pevke z Razborja«, ki prepevajo že 20 let.

V spodnji dvorani nas je čakala pogostitev s toplim čajem, domačim vinom in ocirkovno potico. Z Razborja je čudovit razgled na del Štajerske, kopasti hrib Sveti Lovrenc (722 m) z istoimensko cerkvijo in nekoliko bolj desno na dobrih 200 metrov višjo Lisco, kjer v svojih gozdnatih nedrih razkazuje na pobočju dobro vidno cerkev sv. Jošta.

Zapeljemo se navzdol, nato pa ves čas strmo navzgor po asfaltirani kozji stezi v objemu bukovega gozda na Lisco do Tončkovega doma, ki je le nekaj pod vrhom na razgledni polici. Dom je zgradila tovarna Lisca iz Sevnice za svoje delavce in zanj tudi skrbela do osamosvojitve. Trenutno je v oskrbi Franca Kraševca. Tu je bila tudi že od vsega začetka žičnica in zelo lepo in vzdrževano smučišče. Na samem robu, zaradi ugodnega vzgonskega vetra, pa je tudi vzletišče zmajarjev. Povzpeli smo se na vrh skrbno pokošene travnate Lisce in sprehodili po slemenu, ki je nekako v obliki podkve. Na kar nekaj mestih so intimni prostorčki v senci nekaj mogočnih bukev z zidanim žarom, mizo in klopmi. Pod domom na primernem prostoru smo si ogledali rastlinsko čistilno napravo, da ne onesnažuje okolice. Zanimiva je sicer manjša planinska kočica »Pod nebesi« iz leta 1903. Pri otvoritvi je bil navzoč tudi znani župnik Jakob Aljaž.

Vsega lepega je tudi enkrat konec. Zapeljali smo se tokrat ves čas strmo navzdol, po isti kozji stezi, po kateri smo se povzpeli, da je bila v avtobusu ves čas kot v cerkvi stroga tišina. Verjetno je med nami tudi kdo molil, a nam tega ni nihče priznal. Po spustu smo si za krajši čas ogledali zanimivosti mesta Sevnica, ki ima, zavidljivo, okoli 5000 prebivalcev. Svoje čase jim je samo tovarna Lisca nudila 2700 delovnih mest, da ne omenjam takrat cvetočih podjetij. Oglejmo si tudi lepo urejen park s spomenikom svobodi in doprskim kipom heroja.

Ponovno smo zavzeli avtobus in se zapeljali preko Save med dolenjske gorice s posejanimi zidanicami ob vinski cesti. Vedno višje in višje do verjetno novejšega naselja Marin Dol, ki ga še ni na zemljevidu. Lepe velike nove hiše, vsaka pa ima vse, kar si poželita srce in duša poezije. Kmetija odprtih vrat Celestina nas sprejme odprtih dlani s kozarčkom žganja in pravo pogačo. Prostora bo dovolj tudi za ples, kajti mladenič že razteguje svoj meh z »govejo« glasbo, da te zasrbe pete. Kmalu zadiši juha, da vse obmolkne, gospodar pa nosi na mize litre domače kapljice. »Ta je še lanski, bomo pa žegnali tudi novega, da ga boste probali.« Ko je bilo že vsega dovolj, smo pričeli popuščati pasove, harmonikar pa je vlekli svoj meh, da se med plesom nekako porazdeli hrana. Zasljšalo se je cingljanje in gospodar je na vozičku pripeljal sod mošta, za njim pa je vstopil župnik, nuna in ministrant, da so spremenili mošt v vino. Med tem pa je gospodinja prinašala na mize še domače koline, ki so sprostile v telesu slast po novem vinu.

Zagotovo si upam trditi, da se je po toliko letih prebudil Dolenjec in z vsemi pljuči zadihal v čase, ko je potrebno dobro delati, da se mu vrača, kar je vložil, z obrestmi, v katerega delo je vložil poleg denarja tudi samega sebe.

OB PARTIZANSKIH SPOMENIKIH

ZARJA SPOMINOV Velike Lašče, Turjak in Rob

Po 67 letih svobode smo se ponovno zbrali ob dnevu mrtvih pred spomeniki junakov: borcev, talcev in mrtvih po koncentracijskih taboriščih, ki so na oltar domovine položili svoja življenja. Žalni slovesnosti je dalo svoj pomen veliko prisotnih pred spomeniki

skupnih grobišč in morišč v Robu, Turjaku in v Velikih Laščah. Pri vseh spomenikih pa so s strumnostjo ob praporih obogatili slovesnost praporščaki.

Spregovorili so slavnostni govorniki, recitatorji in glasbeniki. Predvsem pa najmlajši učenci, da ne moreš verjeti, če ne vidiš in slišiš teh ubranih glasov, ki so pod

mentorstvom učiteljic s takim zanosom recitali in zapeli partizansko pesem »Bratje, le k soncu svobode«, pesem, ki govori o svobodi, a borci so si peli: »svobodo si vzamemo sami«. Živelimo smo svobodno, z roko v roki, tako in toliko časa, kot smo hoteli.

Jože Škulj

KOMEMORACIJA V VELIKIH LAŠČAH 26. OKTOBRA 2012

Kot vsako leto ob dnevu mrtvih je bila prireditev v spomin padlim – komemoracija v sodelovanju z Osnovno šolo Velike Lašče – dne 26. 10. 2012. O pomenu takih spominskih svečanosti veliko pove govor na tej komemoraciji, ki ga je pripravil Rok Borštnik. Njegov lepo pripravljeni nastop, za katerega smo mu Društvo Zarja spominov zelo hvaležni, objavljamo v nadaljevanju.

Spoštovani,

čas nam je ponovno prinesel pozno jesen, v kateri se narava umiri in se pripravi na zimski počitek. Nam ta čas prinaša obdobje notranje umiritve. Vsako leto si v teh dneh vzamemo nekaj trenutkov za poklon našim dragim, ki so legli k večnemu počitku. To je čas prebiranja spominov, čas zbiranja misli in čas za premislek o nas samih, o naši poti.

Večini spomin v leto 1941, ko sta nemška in italijanska vojska okupirali slovensko ozemlje, ne seže. A nekateri se še dobro spominjajo tistih bridkih let, ko sta nacizem in fašizem kruto zarezala v Evropo in v slovensko ozemlje. To je bil čas vojne, čas umiranja. Padli, ki počivajo v grobovih, so neme priče, katere nas, ki nimamo spomina na tedanje čase, opominjajo, da ne smemo nikoli pozabiti tega, kar se je zgodilo. Tu ležijo junaki, ki jih je vojna vihra prisilila v najtežje odločitve, za katere so plačali najvišje plačilo, svoja življenja.

Ko so ti junaki privekali na svet, so bili navadni, vsakdanji otroci. Otroci, ki so v podeželskem svetu, kjer sta bila delo in poštenje največji vrednoti, zrasi v poštene in delavne fante in dekleta. Postali so možje in žene, ki so pridno in trdo delali, ki so skrbeli za svoje otroke, ki so pomagali sosedom, hodili v cerkev in v gostilno. Bili so navadni ljudje, ki so jih pestile vsakdanje skrbi in ki so jih veselili lepi trenutki življenja. Kako so ti ljudje, ti kmetje in obrtniki, te žene, možje, matere, dekleta in fantje postali junaki in danes počivajo v teh grobovih?

Zgodovina nas uči, da sta nacizem in fašizem v Evropi tlela že v 20. letih prejšnjega stoletja. Pravega razmaha med navadnimi, preprostimi in poštenimi ljudmi nista doživela, saj so bile njune radikalne ideje v nasprotju z ljudsko vero v moralo, poštenje in občutkom za sočloveka. Nacizem in fašizem najbrž ne bi nikoli prevzela oblasti in zapeljala svet v pogubo 2. svetovne vojne, če bi preprosti, vsakdanji ljudje lahko zadovoljno in srečno živeli. A leta 1929 je svet in Evropo zajela velika gospodarska kriza. Ekonomske razmere so postajale vse slabše. Pridni, delavni in preprosti ljudje so ostajali brez služb, vsakodnevno življenje je

za ljudske množice postajalo vse težje. Preprostih, navadnih ljudi so se vse bolj polasčali obup, beda in jeza zaradi usode, ki jih je doletela. Pešalo je gospodarstvo, pešala je volja ljudi. V bitki za golo preživetje so moralne vrednote in čut za sočloveka vse bolj bledele. Strah pred prihodnostjo in jeza zaradi nastalih razmer sta postajala vse močnejša. Nacistični in fašistični politiki so skupaj s pohlepniimi vplivneži v teh razmerah videli priložnost za lasten uspeh. Obupane in jezne ljudske množice so obrnili v svojo korist. Poiskali so notranje sovražnike in iz dneva v dan ponavljali laži, dokler te niso postale resnica. Nacizem in fašizem sta ljudem obljubljala spremembe in boljši jutri ter se kot ogenj razširila med obupane množice. Pohlep bogatih in vplivnih ter obup in jeza ljudskih množic sta v Evropi pognala vojaški stroj, ki ga ni bilo mogoče ustaviti. Leta 1941 je nacistični in fašistični vojaški stroj postavil naše fante in dekleta, naše možje in žene pred najtežjo odločitev njihovega življenja. Ali se odpovedo svobodi in se vdajo v nacistično usodo ali pa v sebi zberejo moč in pogum za boj za svobodo. Tok svetovne zgodovine je tako prisilil naše preproste ljudi, da postanejo junaki. Podali so se v krut, srdit in dolgotrajen boj za svobodo. Za premnoge je bila borba, dolga štiri leta, predolga.

Po zaslugi teh padlih junakov danes živimo v svobodni in združeni Evropi. A ravno v teh časih se vse bolj zdi, da nam svoboda, ki so jo izborili padli junaki, počasi polzi iz rok. Dnevno poslušamo o krizi, brezposelnosti, o dolgovi, o odpuščanjih, rezih, zmanjševanjih in odpovedovanjih. Ob tem se marsikomu nehote naslika odsev evropske preteklosti 20. in 30. let prejšnjega stoletja. Preprosti, vsakdanji ljudje so vse bolj obupani, vse bolj jezni, nemočni, vse bolj ujeti. Peščica pa postaja vse bogatejša in vse vplivnejša. Po Evropi se zbira nepredstavljive količine denarja, ki ne bodo namenjeni za lačne, za brezdomce, za brezposelne, za otroke pri nas ali v Afriki. Te nepredstavljive vsote so namenjene najbogatejšim, bankirjem, finančnim špekulantom, gospodarstvenikom in drugim vplivnežem. V nasprotnem primeru nam grozijo, da ne bomo več svobodni, da ne bomo več sami gospodarji svoje usode. Le kaj bi na to porekli padli za svobodo? Zato je še toliko bolj pomembno in prav, da se tudi tisti, ki nam spomin ne seže v leto 1941, v času poklona in spomina mrtvim poklonimo tem padlim junakom. Prav je, da si vzamemo trenutek za premislek in da se zavemo, kako težak je bil boj za svobodo, za jezik in za ohranitev temeljnih človeških vrednot. Prav je, da nas padli borci za svobodo opominjajo, da to, kar imamo, ni samoumevno, pač pa je bilo izbrano s krvjo in življenji. In prav je, da nas ti padli opominjajo na nevarnosti in na posledice, do katerih lahko pride, če v ekonomskih in osebnih stiskah elite in posamezniki zaradi lastnega pohlepa izkoristijo obupane in prestrašene množice.

Prav je, da nas padli junaki opominjajo, in prav je, da se jih spominjamo zaradi nas samih, da se kaj takega ne bi nikoli več ponovilo.

Naj počivajo v miru. Slava jim.

KOMEMORACIJA V SPOMIN PADLIH

Društvo Zarja spominov Velike Lašče je v sodelovanju z osnovno šolo Primoža Trubarja iz Velikih Lašč dne 19. oktobra pripravilo komemorativno slovesnost pred dnevom mrtvih, s katero so se poklonili spominu na vse žrtve odpora proti okupatorju med NOB - skupaj je na spominskem obeležju zabeleženih s področja Roba 108 žrtev.

Otroci s prinesli prižgane svečke k obeležju žrtev.

Slovesnost je potekala v dvorani KUD Rob.

Kot je bilo izpostavljeno v govoru, smo tudi danes - tako kot med NOB - pred resno preizkušnjo in odločitvijo, kako s skupnimi močmi pomagati težko pridobljeni domovini na poti iz gospodarske in moralne krize.

Učiteljice so z učenci nižjih razredov OŠ Primoža Trubarja pripravile zelo lep in ganljiv program, ki se je dotaknil vseh udeležencev slovesnosti.

Ob tej priložnosti se zahvaljujemo učiteljicam in ravnateljici OŠ Primoža Trubarja iz Velikih Lašč za njihov trud, praporščakom za pozdrav žrtvam, tovarišicama Majdi Peterlin in Veri Gorjup pa za ureditev obeležij.

Za Zarjo spominov Srečo Knafelc,
foto Srečo Knafelc

PREŠERNOVCI NA OBISKU V VELIKIH LAŠČAH

Tradicija NOB se ohranja predvsem v društvih in eno od njih - Skupnost borcev 7. slovenske narodnoosvobodilne brigade France Prešeren iz Kranja - je bilo v petek, 19. septembra 2012 gost društva Zarja spominov iz Velikih Lašč. Med njimi je bilo tudi pet še živečih borcev Prešernove brigade (tudi prav na ta dan 98-letni Anton Bušljeta-Cveto!). Najprej so si ogledali prizorišče znane bitke Prešernovcev med 2. svetovno vojno na Turjaku, nato pa so si na Robu ogledali spomenik bitki na Kuclju. Tu je predsednik Zarje spominov Božo Kovačič orisal potek borbe in njen vpliv na kasnejše dogajanje na področju Roba. Res lepo jesensko vreme je udeležence pospremlilo tudi do Krvave Peči, kjer so si ogledali Dom veteranov slovenske osamosvojitvene vojne in bili nad videnim zelo zadovoljni. Prešernovce vežejo na Krvavo Peč tudi vojni spomini, saj so bili med vojno gostoljubno sprejeti ob prenosu devetih ranjencev do Podstenic tako v Krvavi Peči kot tudi v vseh ostalih vaseh, skozi katere se je pomikala kolona z ranjenci - na vsakem ranjencu se je menjalo 12 borcev.

Gostje Prešernove brigade pred spominskim obeležjem bitki na Kuclju leta 1943.

Skupina osmih borcev pred Domom veteranov v Krvavi Peči, od leve proti desni: Ivan Pavlin (Cankarjeva brigada), Jože Bohinc (za brigado ni podatka), Ivan Kokalj, Ivo Miklavčič, Stane Dolenc, Anton Bušljeta-Cveto, Bogdan Javor-Peter (Prešernova brigada) in Andrej Babič (Gorenjsko vojno območje).

Srečanje se je zaključilo s pogostitvijo udeležencev v gostišču Škrabec v Robu in z obljubo, da se še vidimo.

Tekst in foto: Srečo Knafelc

Srečanje se je zaključilo s pogostitvijo v gostišču Škrabec na Robu.

JAGA BREZ MEJA

V nedeljo, 4. 11. 2012, smo se lovci, člani lovskih družin: LD Sodražica, LD Martin Krpan, Nova Vas, LD Loški Potok in LD Velike Lašče ter povabljeni gostje iz drugih lovskih družin udeležili tretjega organiziranega skupnega lova, poimenovanega tudi JAGA BREZ MEJA. Na že tradicionalnem zbornem mestu, blizu tromeje – stičišča administrativne meje treh LD, na križišču cest ob naseljih Kotel–Novi Pot, se nas je zbralo preko 70 lovcev.

V pozdravnih nagovorih vseh starešin in gospodarjev ter vodij lova iz vseh štirih LD je bil poudarek na medsebojnem sodelovanju pri ohranjanju narave in skupnega sobivanja na vseh področjih tudi v prihodnje. Samo snidenje na zbornem mestu so obogatili pevci pevskega zbora Martin Krpan iz Blok.

Lovovodje so nas seznanili o planu poteka lova, opozorili na varnostne ukrepe pri izvajanju lova in nas razporedili v skupine.

Po končanem lovu, na katerem je bilo videti kar nekaj divjadi: jelenjad, srnjad, medved in lisice, smo se zbrali na skupnem družabnem srečanju in dobri malici pri našem bivaku na Novem Potu. Tu smo opravili tudi pozdrav lovini, saj nas boginja Diana ta dan ni zapustila.

Ob malici je bil čas za pogovor med »starimi znanci«.

Na zaključek skupaj preživetega dne pa so bili povabljeni tudi vsi trije župani občin, katerim LD teritorialno pripadamo. Prišla sta Anton Zakrajšek, župan Velikih Lašč, in Blaž Milavec, župan občine Sodražica. Nagovoril nas je župan občine Sodražica in poudaril

potrebo po medsebojnem sodelovanju na veliko področjih, saj nas druži mnogo skupnih interesov. Na koncu smo si rekli na svidenje na ponovnem skupnem lovu prihodnje leto.

Za organizacijo se zahvalimo vsem starešinam in lovovodjem, še posebej pa lovovodji Francetu Zakrajšku.

Besedilo in slike pripravil Tomaž Marolt, član LD Velike Lašče

LOVSKA HUBERTOVA MAŠA NA LUŽARJIH

Na sobotno popoldne, 13. oktobra 2012, smo se lovci lovske družine Velike Lašče z družinskimi člani in okoliški krajani, predvsem iz vasi Lužarji, zbrali v naši najvišje ležeči podružnični cerkvi župnije Velike Lašče, cerkvi svetega Ožbalta in Marije Snežne, v vasi Lužarji, kjer smo imeli že tradicionalno, vsakoletno »**lovsko Hubertovo mašo**«.

Ob lepo okrašenem oltarju z lovskim motivom je sveto mašo daroval in nas vse nagovoril naš velikolaški gospod župnik Vlado Jaksetič.

Po končani sveti maši pa smo imeli pred cerkvijo še prijateljsko srečanje z golažem, ki ga je pripravil Janez Krašovec ob dostavi in postrežbi Janeza Ogrinca iz Podstrmeca, ki nas je pogrel tudi s toplimi napitki ter z ustvarjalnimi sladkimi dobrotami lovskih žena. Zahvala vsem, ki so pomagali pripraviti to srečanje, predvsem gospodu župniku Jaksetiču za darovano sveto mašo.

Besedilo in slike pripravil Tomaž Marolt, član LD Velike Lašče

ODDELEK ZA KMETIJSKO SVETOVANJE
Izpostava Ribnica
Stritarjeva cesta 8, 1315 Velike Lašče
Tel.: 01/788 88 42, 041/310-197
peter.indihar@lj.kgzs.si; www.lj.kgzs.si

VABILO

Glede na naravne pogoje kmetovanja, ob primerni ureditvi hlevov in vzpodbudni finančni podpori, je na vaši kmetiji sedaj pravi čas za seznanitev in odločitev za **EKOLOŠKO KMETOVANJE**. Prijavo za vključitev v ekološko kmetovanje v letu 2013 je potrebno oddati do konca letošnjega leta, zato za vas organiziramo predavanje, ki bo

**v torek, 11. 12. 2012 ob 9.00 uri,
v sejni sobi KZ Velike Lašče,
Stritarjeva cesta 8, 1315 Velike Lašče**

z naslednjim programom:

1. Ali je ekološko kmetovanje naš novi izziv? (predavatelj Janez Ocepek)
2. Prilagoditev hlevov ekološki reji – indeks ustreznosti reje živali (predavatelj Lojze Lokar)
3. Predstavitve permakulture HOLZER (Peter Indihar)

Vabljeni!

Obvezna elektronska oddaja obračuna pavšalnega nadomestila

Skladno s spremembo (Ur. l. RS št. 82/11) 166. člena Pravilnika o izvajanju Zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS št. 141/06, 52/07, 120/07, 21/0/, 123/08, 105/09, 27/10, 104/10 in 110/10) mora imetnik dovoljenja za uveljavljanje pavšalnega nadomestila »pavšalist«
obračun pavšalnega nadomestila za preteklo leto predložiti davčnemu organu do 31. januarja v elektronski obliki. Obračun predloži prek sistema eDavki ne glede na to, ali je opravil katero dobavo na podlagi dovoljenja ali ne. V prihodnje tudi ne boste več prejeli dovoljenja po pošti, ampak bodo morali vaši kupci sami preverjati veljavnost dovoljenja v registru, dostopnem v sistemu eDavki.

Oddajanje obračuna pavšalnega nadomestila in vpis vseh sprememb v register »pavšalistov«
za vas opravimo na naših izpostavah KSS. Za nemoteno in pravočasno oddajanje obrazcev vam svetujemo, da se pozanimajte in uredite vse potrebno že sedaj.

Vodenje knjigovodstva in drugih poslovnih evidenc

Na KGZS – Zavodu Ljubljana opravljamo za kmetije, dopolnilne dejavnosti na kmetiji in društva tudi obračune DDV, vodimo knjigovodstvo za potrebe obdavčitve dohodka, knjigovodstvo po metodologiji FADN ter pripravljamo razna finančna poročila in druge davčne obračune. Vse podrobnejše informacije dobite pri Barbari Prosen, tel.: 01/513 07 04 ali se pozanimajte pri svojem terenskem kmetijskem svetovalcu.

Glede na naše dolgoletno delo v kmetijstvu in aktivno spremljanje ter vključevanje v sprejemanje predpisov na področju kmetijske in davčne politike zagotovo dobro poznamo posebnosti dejavnosti, ki se odvijajo na kmetiji. Zato bodo tudi te storitve opravljene pri nas z visoko mero strokovnosti in s ciljem optimizacije davčne obremenitve kmetij.

Pripravil: Peter Indihar

Vodja oddelka za kmetijsko svetovanje, Tomaž Močnik

ZAVOD za GOZDOVE SLOVENIJE

Območna enota Kočevje
Krajevna enota Velike Lašče

JAVORJEV RAK

Gorski javor je drevesna vrsta, ki je glede na prodajne cene ena najbolj zaželenih v gozdu. Žal se tudi na tej drevesni vrsti pojavlja obolenje, ki razvrednoti les ali povzroči, da se drevo posuši, prelomi.

Javorjev rak je glivična bolezen, ki je bila v Evropo prinesena iz Severne Amerike okoli leta 1960. V Sloveniji smo bolezen prvič zabeležili leta 2005. Obolenje so do sedaj zaznali na gorskem javorju in maklenu. Okužba se na drevo prenese s trosi po zraku. Običajno se drevo okuži ob odmrli veji ali ranjenem delu debla. Na področju, kjer se bolezen pojavi, je okuženih do 5% drevja. V strokovni literaturi je naveden podatek, da je lahko okuženih tudi do 50% drevja.

Gliva uničuje rastoči del celic pod lubjem. Drevo se s pospešeno rastjo na okuženem mestu (izboklina) želi ubraniti okužbe. Toda gliva svoje uničevanje (propadanje celic) nadaljuje tudi v času izven vegetacije (zimskem času). Zato je drevo obsojeno na propad. Drevo do premera 10 cm se po napadu glive hitro posuši. Na starejših in debelejših javorjih pa boj drevesa z glivo lahko traja tudi več deset let.

Okužbo z glivo, ki povzroča raka na javorju, je v zgodnji fazi težko prepoznati. Lažje so prepoznane stare rakave rane, saj je deblo pri njih deformirano, na sredini je les lahko že razgrajen. Pri okužbah starejših od 7 let se na skorji pojavijo trosišča, ki so obarvana črno. Ko lastnik odkrije tako drevo v gozdu, je potrebno o tem obvestiti pristojnega gozdarja, ki bo drevo označil za posek in preveril, ali se bolezen ne pojavlja na javorju, ki raste v bližini. Naslednji ukrep je, da lastnik drevo poseka, rakovo okužbo izreže vsaj 50 cm pod rano in nad njo. Ta del drevesa je najbolje takoj na mestu sežgati. Druga možnost je, da ta okužen del, ki smo ga izrezali, obrnemo z rano proti tlom in tako pustimo v gozdu. S tem preprečimo, da bi se trosi lahko v večjem številu razširili po zraku.

Franc Oražem

Vir:

- Javorjev rak-Eutypella parasitica; dr. Nikica Ogris, Gozdarski inštitut Slovenije.
- Rak kore javora; Mr. sc. Boris Liović, Hrvatski šumski inštitut.

Javorov rak na maklenu. (foto Nikica Ogris).

KMN VELIKE LAŠČE ZMAGOVALCI POKALNEGA TEKMOVANJA MNZ LJUBLJANA V FUTSALU

V nedeljo, 15. septembra 2012, je v Športnem Centru v Ribnici potekalo pokalno tekmovanje MNZ Ljubljana v futsalu. Na tekmovanju je nastopilo 5 moštev, in sicer Fragmat Extrem, Fragmat Extrem U-21, Futsal klub Dobropolje, KMN Velike Lašče in KMN Velike Lašče U-21.

Žreb je določil, da se v predtekmovanju pomerita ekipi KMN Velike Lašče U-21 in FK Dobropolje. Zmagovalec obračuna je bila naša ekipa KMN Velike Lašče U-21 z rezultatom 5 : 2 (2 : 1) in se s to zmago uvrstila v polfinale tekmovanja.

V prvem polfinalu je članska ekipa KMN Velike Lašče premagala ekipo Fragmat Extrem U-21 iz Sodražice s 4 : 2 in se tako kot prva uvrstila v finale.

V drugem polfinalu so domačini Fragmat Extrem

*Najboljši vratar Tomaž Avžlahar – Logarčani (na sliki levo)
Pokal mu je podelil starosta velikolaških golmanov Tadej Marolt (v sredini).*

igrali proti naši ekipi mladi zasedbi KMN Velike Lašče U-21. Zmagali so domačini z rezultatom 7 : 0 (6 : 0).

V velikem finalu je sta se pričakovano srečala lokalna rivala KMN Velike Lašče in Fragmat Extrem. Po odlični predstavi obeh moštev se je redni del končal brez zmagovalca 2 : 2 (Strelca za KMN Velike Lašče Kličič Elvis in Jandrič Nikola). Po strelih iz 6metrovk in odličnih obrambah vratarja KMN Velike Lašče Gašperja Puciharja je zmaga odšla v Velike Lašče.

Ekipa KMN Velike Lašče je nastopila v naslednji postavi: Gašper Pucihar, Emil Begič, Aleš Pirman, Elvis Kličič, Nikola Jandrič, Peter Andolšek, Mark Pintarič, Tadej Zevnik in Roman Klarič.

Zmagovalna ekipa KMN Velike Lašče se je s to zmago tudi uvrstila v osmino finala Slovenskega pokala v futsalu.

REZULTATI TEKMOVANJA:

Predtekmovanje:

KMN Velike Lašče U-21 : FK Dobropolje 5 : 2 (2 : 1)

Polfinale:

KMN Velike Lašče : Fragmat Extrem U-21 4 : 2 (2 : 1)

Fragmat Extrem : KMN Velike Lašče U-21 7 : 0 (6 : 0)

FINALE:

KMN Velike Lašče : Fragmat Extrem 7:5* (2 : 2, 1 : 2)

* – po strelih šestmetrovk

FUTSAL

Najboljši igralec turnirja Peter Andolšek (na sliki desno)

Občinski prvaki in pokalni prvaki občine Velike Lašče v malem nogometu v sezoni 2012 (Klemen Škrabec, Aleš Pirman, Goran Njenjič, Peter Andolšek, Rok Vidic in Roman Klarič) Na fotografiji manjkata Centa Mitja in Elis Sarhatlič.)

OBČINSKO PRVENSTVO DVOJIC V BALINANJU

Na balinišču Gostilne Škrabec se je v torek, 11. septembra, v organizaciji TVD Partizan Velike Lašče, končalo občinsko tekmovanje dvojic v balinanju. Letos se je tekmovanja udeležilo samo 12 tekmovalcev. Končni rezultati so podobni lanskim, le drugo mesto si je priborila nova dvojica.

Rezultati občinskega tekmovanja so:

1. mesto
Milan Kadunc in Darko Rupar
2. mesto
Tone Intihar in Srečo Knafelc
3. mesto
Cveto Peterlin in Janez Škrabec

Zapisal: Niko Samsa

KMN VELIKE LAŠČE ČETRTRFINALISTI SLOVENSKEGA POKALA TERME OLIMIA V FUTSALU

Ekipe KMN Velike Lašče je 6. novembra 2012 v domači športni dvorani v Velikih Laščah odigrala tekmo osmine finala Slovenskega pokala Terme Olimia v futsalu proti ekipi KMN Slemen iz Maribora.

Po začetni nervozni in vodstvu gostov z 0 : 1 in 1 : 2 je domača ekipa že do polčasa povedla s 4 : 2. V drugem polčasu je vsaka ekipa dosegla še po dva zadetka, tako da je bilo na koncu 6 : 4 za KMN Velike Lašče.

KMN VELIKE LAŠČE : KMN SLEMEN 6 : 4
(4 : 2)

Športna dvorana Velike Lašče: 30 gledalcev, sodnika Igor Bubulj (Kranj) in Jan Janžekovič (Ptuj).

Strelci za KMN Velike Lašče: Mark Pintarič (14.), Nikola Jandrič (18.), Roman Klarič (18.), Aleš Pirman (20.), Milan Kojadinovič (37.), Rok Vidic (39.).

S to zmago smo se uvrstili v četrtfinale Slovenskega pokala Terme Olimia v futsalu, kar je NAJVEČJI uspeh v zgodovini kluba.

V četrtfinale, ki bo 15. 1. in 29. 1. 2013, so se uvrstili: Predilnica Litija, Dobovec ŠIC Meteorplast, KMN Bronx Škofije, KMN Nazarje Glin, KMN Oplast Kobarid, KMN Puntar, KMN Sevnica in KMN Velike Lašče.

Sponzorji ekipe KMN Velike Lašče: Intralite, d. o. o., Avtovleka, vulkanizerstvo in avtoservis Goran Njenjič, s. p., Pneumatic B&F, d. o. o., Šipca Steklarstvo, d. o. o., Tenis Cereja, Mina Café Roman Klarič, s. p., in Pizzeria Adam.

Posebno se zahvaljujemo Občini Velike Lašče in županu g. Antonu Zakrajšku za podporo klubu.

KMN Velike Lašče

KMN VELIKE LAŠČE POKALNI PRVAKI OBČINE VELIKE LAŠČE V MALEM NOGOMETU

Tudi v letošnji tekmovalni sezoni je na šolskem igrišču v Velikih Laščah potekalo pokalno tekmovanje Občine Velike Lašče v malem nogometu. Tekmovanja se je udeležilo 9 občinskih ekip, ki so tekmovali tudi v Občinski ligi v malem nogometu.

Tekmovanje je najprej potekalo v treh skupinah, iz katerih so se v nadaljnje tekmovanje uvrstili KMN Velike Lašče, Dream Team, Logarčani in MLP United.

V prvem polfinalu so po neodločenem rezultatu po rednem delu igralci ekipe MLP United po kazenskih streljih premagali ekipo Logarčani, v drugem polfinalu pa so igralci KMN Velike Lašče premagali Dream Team z rezultatom 2 : 1.

Finale je potekal med ekipama KMN Velike Lašče in MLP United. Pokalnega naslova se je drugič zapored veselila ekipa KMN Velike Lašče, ki je prepričljivo zmagala z rezultatom 9 : 1 in s tem prejela tudi velik prehodni pokal. Ekipe MLP United pa je pripadlo končno 2. mesto.

Po izvajanju kazenskih streljev je 3. mesto osvojila ekipa Dream Team, 4. mesto pa so osvojili Logarčani.

Najboljši igralec turnirja je postal Peter Andolšek (KMN Velike Lašče), najboljši vratar pa je bil Tomaž Avžlahar (Logarčani). Vse tekme je odlično sodil Mark Pintarič iz Velikih Lašč.

V lepem popoldnevu se je ob igrišču zbralo lepo število gledalcev, ki so spremljali zanimive boje skozi celotno tekmovanje.

Končni rezultati tekmovanja:

1. KMN VELIKE LAŠČE
2. MLP UNITED
3. DREAM TEAM
4. LOGARČANI

OBČINSKA LIGA VELIKE LAŠČE V MALEM NOGOMETU 2012 PRVI NASLOV ZA EKIPO KMN VELIKE LAŠČE

Z odigranim 22. krogom se je 10. oktobra končala letošnja občinska liga v malem nogometu občine Velike Lašče v organizaciji ŠD NK Velike Lašče. To je bila že trinajsta izvedba tega ligaškega tekmovanja.

Kot je v navadi, je bilo tekmovanje izvedeno v dveh delih, in sicer spomladi in jeseni. Redni krogi tekmovanja so bili odigrani ob ponedeljkih in sredo zvečer na igrišču v Velikih Laščah. V letošnji ligi je tekmovalo enajst ekip, s čimer je bil izenačen lanski rekord največjega števila udeleženi ekip. Nastopili so: Logarčani, KMN Velike Lašče, MLP United, Komarji, Komarčki, FC Simpaticus, ZPJD, ŠMD Turjak, RBŽ, Dream Team in Slemena (kot edina gostujoča ekipa, katere igralci niso iz naše občine). Naslov prvaka letošnje občinske lige je osvojila ekipa KMN Velike Lašče. Drugi so bili ŠMD Turjak, ki jim tako ni uspelo ubraniti lanskega prvega mesta. Tretje mesto je osvojila ekipa ZPJD, kar je njihov prvi pokal, odkar nastopajo v občinski ligi. Pokal za najboljšega strelca lige je prepričljivo osvojil Roman Klarič (KMN Velike Lašče), drugi je bil lanski najboljši strelec Jani Levstik (ŠMD Turjak), tretji pa Rok Vidic (KMN Velike Lašče). Pokal za najbolj športno ekipo tekmovanja je osvojila ekipa RBŽ.

Letošnja liga je bila po večinskem prepričanju udeležencev najbolj kakovostna do sedaj. Tekmovalnost je bila tako izrazita, da se je v zadnjih krogih to žal odrazilo tudi v nekaj posamičnih primerih nešportnega obnašanja. Vseeno lahko letošnjo občinsko ligo v malem nogometu ocenimo kot eno najpomembnejših in najboljših športnih tekmovanj naše občine.

Marko Žužek

	Moštvo	T	Z	N	P	DG	PG	Točke	GR
1.	KMN VELIKE LAŠČE	20	18	0	2	159	: 66	54	93
2.	ŠMD TURJAK	20	17	0	3	107	: 34	51	73
3.	ZPJD	20	12	2	6	66	: 52	38	14
4.	MLP UNITED	20	10	5	5	58	: 59	35	-1
5.	LOGARČANI	20	11	2	7	73	: 48	35	25
6.	SLEMENA	20	9	3	8	54	: 50	30	4
7.	FC SIMPATICUS	20	6	2	12	61	: 67	20	-6
8.	DREAM TEAM	20	6	2	12	63	: 88	20	-25
9.	KOMARJI	20	5	2	13	61	: 71	17	-10
10.	KOMARČKI	20	4	5	11	72	: 107	17	-35
11.	RBŽ	20	0	1	19	31	: 163	1	-132

	NAJBOLJŠI STRELCI	Golov
1.	Roman Klarič (KMN Velike Lašče)	43
2.	Jani Levstik (ŠMD Turjak)	35
3.	Rok Vidic (KMN Velike Lašče)	34
4.	Aleš Pirman (KMN Velike Lašče)	31
5.	Gal Škulj (Komarčki)	30
6.	Luka Blažič (ŠMD Turjak)	24
7.	Peter Andolšek (KMN Velike Lašče)	22
8.	Rok Marolt (Dream Team)	21
9.	Jan Trhljen (ZPJD)	20
10.	Goran Njenjič (KMN Velike Lašče)	19
11.	Anže Levstek (Slemena)	19

	FAIR PLAY	KT
1.	RBŽ	47
2.	KOMARJI	53
3.	KOMARČKI	67
4.	ZPJD	68
5.	FC SIMPATICUS	73
6.	KMN VELIKE LAŠČE	75
7.	DREAM TEAM	75
8.	MLP UNITED	76
9.	LOGARČANI	95
10.	ŠMD TURJAK	128
11.	SLEMENA	133

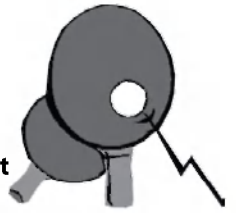
Zavod za prostorsko,
komunalno in
stanovanjsko urejanje
Grosuplje, d.o.o.

PRI GRADNJI VAŠEGA NOVEGA ALI REKONSTRUKCIJI OBSTOJEČEGA OBJEKTA VAM NUDIMO:

- izdelavo "urbanističnega dela" posebnega dela projekta (lokacijska dokumentacija po starih predpisih, vodilna mapa po novih predpisih)
- izdelavo projektne dokumentacije za vse vrste objektov
- pridobitev gradbenega dovoljenja
- izdelavo geodetskega posnetka in parcelacijo zemljišča

Najdete nas na
Taborski c. 3 v Grosuplju
in po telefonu
(01) 7810-320 ali (01) 7810-329

2. KROG DRŽAVNEGA VETERANSKEGA PRVENSTVA V NAMIZNEM TENISU

TVD Partizan je 17. novembra organiziral 2. krog Državnega prvenstva v namiznem tenisu za rekreativce in veterane za računalniško lestvico. Udeležba kar 103 tekmovalk in tekmovalcev iz celotne države je posledica pomembnosti same tekme in pa tudi dobre organizacije našega društva. Tekmovanje je potekalo v 9 posamičnih kategorijah in 4 kategorijah dvojic. Najprej se je igralo v skupinah 3–5 igralcev, kjer sta se prva dva uvrstila v nadaljnje finalne dvoboje na izpadanje, preostali pa igrali v tolažilni skupini. Seveda so na koncu vsi najboljši prejeli zaslužene medalje. Pohvala pa gre tudi domačim igralcem za osvojene medalje. Med vsemi nastopajočimi igralci smo izžrebali tudi več praktičnih nagrad naših sponzorjev, za kar se jim v imenu organizatorja zahvaljujem. Sponzorji tekmovanja so bili: Trgoup, d. o. o., Naveza, d. o. o., HappyPek Pekarna Blatnik, Art-les Igor Sever, s. p., ter glavni pokrovitelj tekmovanja Občina Velike Lašče.

Rezultati po kategorijah:

Ženske do 49 let

1. Tanja Ban
 2. Barbara Jančič
 3. Mojca Smolej
 3. Špela Milat Smolej
- Tolažilna skupina: 1. Mirjana Ramšak

Ženske nad 50 let

1. Živa Prezelj
 2. Dragica Lapajna
 3. Jasna Šebjanič Pupič
 3. Milana Krmelj
- Tolažilna skupina: 1. Vida Mlinar

Moški do 39 let

1. Luka Mlakar
 2. Simon Gradišar
 3. Dragan Rikanovič
 3. Blaž Šarlah
- Tolažilna skupina: 1. Aleksander Poropat

Moški od 40 do 49 let

1. Tone Komar
 2. Robert Kukavica
 3. Aleš Smrekar
 3. Andrej Potrbin
- Tolažilna skupina: 1. Igor Rebrc

Moški od 50 do 59 let

1. Erih Gunther
 2. Igor Vinčec
 3. Franci Strnišnik
 3. Rajko Veronik
- Tolažilna skupina: 1. Darko Makovec

Moški od 60 do 64 let

1. Boris Škoberne
 2. Igor Varl
 3. Drago Trbovc
 - 3 Miro Šemrov
- Tolažilna skupina: 1. Marjan Vitanc

Moški od 65 do 69 let

1. Miha Torkar
 2. Maks Burger
 3. Janez Močan
 3. Dario Beroč
- Tolažilna skupina: 1. Muzik Janez

Moški 70 do 74 let

1. Jože Hafner
 2. Robert Stropnik
 3. Janez Obštetar
 3. Tone Lebar
- Tolažilna skupina: 1. Lado Urbanč

Moški nad 75 let

1. Boris Kosovel
2. Lado Petrovič

Ženske dvojice

1. Jančič – Mojca Smolej
2. Dragica Lapajna – Jasna Šebjanič Pupič
3. Krmelj – Špela Smolej Milat
3. Kričaj Andreja – Mirjana Ramšak

Moške dvojice do 39 let

1. Gradišar – Vokal
2. Žgank – Poropat
3. Mlakar – Rikanovič
3. Šarlah – Rostohar

Moške dvojice od 40 do 59 let

1. Robert Kukovica – Tone Komar
2. Aleš Smrekar – Zoran Podlesnik
3. Erih Gunthet – Igor Vinčec
3. Boris Škoberne – Bojan Maselj

Moške dvojice nad 60 let

1. Igor Varl – Zdenko Čargo
2. Ciril Kozjek – Brane Rakovec
3. Dario Beroč – Janez Muzik
3. Drago Trbovc – Jože Pogačar

Besedilo: Igor Sever
Foto: Niko Samsa

PRIČETEK TEKMOVANJA V SEZONI 2012/13

V ŠD NK Velike Lašče, smo uspešno pričeli z nogometno šolo v novi sezoni.

Srečujemo se med tednom, ob torkih, sredo in četrtek. Vikendi pa so namenjeni tekmovanju.

V nedeljo 18.11. smo se srečali najmlajši, letnik 2003 in mlajši.

Turnir v kategoriji U-9 je bil odigran v Ribnici.

Mlade nogometaše iz Kočevja smo premagali z 3:0, druga tekma s sosedi iz Extrem Sodražica pa se je končala brez zmagovalca. Neodločeno.

Spodbuden začetek za letošnje tekmovanje pod okriljem MNZ Ljubljana.

V nedeljo 25.11. pa je bilo prvo srečanje za malo starejše (U-11). Tudi ta turnir je bil odigran v Ribnici, zabeležili pa smo dve zmagi.

Nogometaše kluba Extrem Bloke smo premagali z rezultatom 14:0, Extrem Sodražica pa z 3:1.

Rezultate celotnega tekmovanja lahko spremljate na:

<http://www.mnzljubljana-zveza.si/index.cfm?Akc=tekmovanja&liga=657>

Nedelje so torej namenjene tekmovanju. Vzemite si čas in jih preživite z vašimi mladimi nogometaši: sinovi, vnuki, nečaki ali sosedi.

Ob tej priložnosti želim vsem članom in simpatizerjem ŠD NK Velike Lašče veliko lepega v letu ki prihaja. Predvsem veliko osebnih zmag.

Za ŠD NK Velike Lašče zapisal:
Mitja Pintarič

DAVID ŠAVLI ODSLEJ ZA AD KLADIVAR CELJE

Sredi junija si je David poškodoval gleženj in tako izpustil nekaj tekem. Doma je tudi navijal za svoje prijatelje, ki so nastopali na mladinskem svetovnem prvenstvu v Barceloni in na olimpijskih igrah v Londonu. Poškodba je bila konec avgusta sanirana s pomočjo fizioterapevtov Simona Boleta in Ane Kranjc. Tako je David lahko nastopil septembra na Troboju mlajše članske reprezentance na Češkem, kjer so Slovenci skupaj dosegli tretje mesto.

Od 20. oktobra pa do 10. novembra imajo atleti možnost, da zamenjajo klub. Tako je David zamenjal klub, in sicer je prestopil k AD Kladivar Celje, kjer deluje njegov trener Andrej Hajnšek. Novi klub mu bo tudi omogočil treniranje v Ljubljani, kar mu bo prihranilo tudi nekaj časa, saj je David letos maturant in je pred njim še veliko učenja.

V naslednji sezoni si David želi čimprej osvojiti normo za mladinsko evropsko prvenstvo v Italiji, na začetnih tekmah pa izboljšati svoj rekord.

Ob tej priliki se želi ponovno zahvaliti Županovemu skladu, Bordax, d. o. o, Simonu Boletu in Ani Kranjc, saj je z njihovo pomočjo lažje trenirati.

Beti Šavli

Športno društvo
NK Velike Lašče

V letu 2013 vam želimo veliko zdravja,
obilje sreče in mnogo sprostitve
v športu in rekreaciji!

**Naj se Vam v letu 2013
izpolnijo vse želje!**

TŠD Rašca

STEKLARSTVO PETER HREN, s. p.

Gradež 14, 1311 Turjak
gsm: 031/35 66 68
tel.: 01/788 13 66

Brušenje stekla
Fazetiranje stekla in ogledal
Peskanje stekla
Izdelava izolacijskega termopan stekla
Kaljeno steklo
Tuš kabine (po meri, s tesnili)
Ogledala
Izdelava taljenega stekla z vzorci (fusing tehnika)
Montaža vsega navedenega
Ostale steklarske storitve

IZREDNI TEKMOVALNI USPEHI TURJAŠKIH LOKOSTRELCEV

Na odprtem državnem prvenstvu v disciplini 3-D, ki je bilo 22. septembra 2012 v idiličnem okolju gradu Snežnik, smo prijavili 10 tekmovalcev in dve ekipi izpolnjeno normo za udeležbo na najpomembnejšem letnem tekmovanju. Finalni boji so se zavlekli vse do mraka.

Državni prvaki, ekipa Turjak 2 v sestavi: Božo Kovačič, Edvard Goršič in Nejc Goršič

Najbolj je presenetila naša druga ekipa, saj se je v izločilnem delu prvenstva uvrstila na tretje mesto in s tem pridobila pravico nastopa na finalnem delu. Tam pa je v ekipnem dvobojevanju najprej izločila ekipo VLR Vilijem in nato še ekipo LK Šenčur.

Člani LK Turjak v finalu za zlato medaljo v absolutni ekipni konkurenci

Absolutne zmage po vrsti loka in s tem naslove državnih prvakov pa so osvojili:

Koritnik Blaž z lovskim lokom, drugo mesto Goršič Edvard, z instiktivnim lokom Koren Maks in še v dolgem loku tretje mesto absolutno Kovačič Božo.

Vse navedene uvrstitve prinašajo državno kategorizacijo športnika v letu 2013 pri OKS.

Absolutni državni prvak z lovskim lokom Blaž Koritnik, drugo mesto Edvard Goršič, oba LK Turjak

To pa še ni vse. Za nastop v finalih si moral imeti odličen rezultat v izločilni tekmi po kategorijah in vrsti loka.

Tako smo dosegli pomembne rezultate:

- Lovski lok – člani 2. mesto Edvard Goršič
- Instiktivni lok – veterani 1. mesto Maks Koren
- Dolgi lok – veterani 1. mesto Božo Kovačič
- Goli lok – kadeti 2. mesto Matic Štrukelj

Drugo mesto med kadeti je dosedaj največji uspeh mladega obetavnega Matica Štruklja

Skoraj vsi naši tekmovalci so najmanj enkrat stali na tekmovalnih stopničkah. Državnega prvenstva v 3-D so se udeležili tekmovalci 26 klubov v skupnem številu 164.

Energijske vaje – vadba, ki napolni telo in sprosti um

SAMO EN TRENUTEK JE POMEMBEN IN VSE SE NAM LAHKO SPREMENI!

Vaje za fleksibilnost združujejo vaje za telo in dušo. Izvajamo jih v stanju popolne sprostitve, v vseh položajih, z zavedanjem mehkih delov mišičevja, v kombinaciji s kontrakcijo. Ti hoteni gibi se izvajajo preko možganske skorje, dražljaj potuje preko sklopa centrov (bazalnih ganglijev, malih možganov, možganskega debla in preko hrbtenjače iz spodnjih motoričnih nevronov) do motoričnih ploščic na mišicah, da izvedejo gib. Glede na notranjo kemijo in porabo kalcija je dovolj, da se ustvari energija, se sproži toplota po hitrih in počasnih mišičnih vlaknih, ki so oživčena. V njih zaznamo dobro počutje, napolnjenost baterij, vitalnost in mladostnost. Lahko pa zaznamo tudi mikro poškodbe, ki počasi ustvarjajo nered in utrujenost, hlad po telesu, omrtvičenje in odrevenelost udov. Vse to lahko vpliva na zmanjšanje motoričnih ukazov in prenosov vzdraženja in krčenja mišic, mišica lahko ostane v ohlapnosti, saj so sposobnosti naših mišic pri krčenju različne. Deluje pa tudi v drugo smer – lahko pridemo v pretreniranost oz. mišično potenciranje, kadar tečemo preko svojih zmognosti, kolesarimo ali pa fizično delamo ... Utrujenost zaznamo na nivoju živčno mišičnega stika ali na celotnem živčnem sistemu. Ko zaznamo preutrujenost, nam dejavnosti, ki smo jih prej opravili hitro, postanejo breme, na koncu nas drugi opozorijo na pozabljivost ali se nam zgodi, da nam »celo žlica pade iz roke«. Zato z vajami in vsemi mehanizmi poskrbimo za povečanje mišične sposobnosti in vseh prenosih akcijskih potencialov, ki spijo v nas samih. Preverimo tudi delovanje velikih možganov in možganskega debla. To pa je že nova in zelo obsežna tema, pripravljena za nadaljevanje.

Energijska vaja: razteg zaupanja

Razlaga: osnovni položaj (OP): nogi v širini bokov, poravnana stopala, prsti na nogah so obrnjeni malo navznoter, da čutimo dotik treh točk na stopalu, sproščeni boki in lopatice, pretok energije preko ramenskega obroča in lahkotnost okrog glave in nad glavo, globok vdih in pozoren izdih ponovimo vedno trikrat), jezik se dotika neba, grlo je sproščeno.

- Stabiliziramo in umirimo stoječi položaj. Pričnemo se dvigati na prste na nogah in ob tem počasi stiskamo skupaj čeljusti in iščemo najboljši gib, da se čeljusti stikajo in nežno dotikajo skozi celo vajo, vendar niso napete.

- Prepletamo prste na rokah in roki počasi stegnemo nad glavo ter jih obrnemo proti nebu, stopimo še bolj na prste.

- VDIH. Rahlo sproščene roke v komolcih obdržimo nad glavo in si zamislimo, da dihamo s telesom v širino.

- IZDIH. Iztegnemo roki v komolcih in raztezamo hrbtenico od trtice in tudi v vratnem delu, dihamo s telesom v višino.

Različica A: pri izdihu se v končnem položaju še dodatno rahlo dvignemo na prste na nogah, z zavedanjem naredimo izteg hrbtenice od trtice.

- Pričnemo z vdihom, telo je na sredini, se rahlo spustimo s končnega položaja (še vedno pa stojimo na prstih na nogah, vendar napetost stopal delno popustimo), poudarimo gib s komolci in stisk prstov ter dlani, stisnemo trebušne mišice.

Različica B: ob počasnem izdihu se v sredinskem položaju še rahlo dvignemo na prste na nogah in se pričnemo rahlo nagibati stran (podaljšan izdih ali zadržek), z vdihom se vrnemo v sredino, tako da rahlo pokrčimo noge v koljenih, potegnemo trup, v sredini naredimo izteg s poudarkom na prstih in se v končni položaj trdno spustimo na pete, roke ostanejo nad glavo.

VPLIV vaje: zaupanje, upoštevanje vrstnega reda, zmogljivost natančnosti, koncentracija, priprava živčevja, da se razteguje in krči.

Preizkusite se. Vaja je velik izziv za notranje ravnesje in seveda zaupanje v samega sebe. Lahko jo izvajate popolnoma sproščeno. Ali se zavedate vseh naštetih mišičnih sklopov in kit? Potujete z gibanjem v mislih, v mislih lahko celo preverite, ali ste zadovoljni z izvedbo in učinkom, ki nastane po vaji. V vsakem primeru aktivirate živčni in limfni sistem in s tem pripravite telo za delovanje v prihajajočih zimskih dneh. Kombinirajte vajo z gibanjem v naravi in prostoru. Preverite vse stresne sprožitelje in ne bodite preveč strogi do sebe in svojih bližnjih. Vzemite si čas – tako za opravljanje vseh obveznosti, za redno delo in skrb. Prav tako tudi za sprostitve, ki si jo lahko pričarate doma z raznimi vonjavami ali pa greste v savno ali wellness center. Prižgete si kdaj tudi dišavno svečko, razvajajte se z masažo.

Še vedno se nam lahko pridružite ob Energijski vadbi in sproščanju, se razgibate, napolnite z energijo, odpravite prenekatero navado in izveste kaj novega ali pa svoje znanje posredujete vsem nam. Energijsko vadbo in sproščanje organizira Zavod za razvijanje ustvarjalnosti na več lokacijah, lahko se obrnete na vaditeljico in terapevko Tino Sešek za podrobnejše nasvete in navodila za izvajanje vaj tudi preko elektronske pošte sesek.tina@gmail.com. V mesecu decembru bomo pripravili dodatne nove vaje in masažne tehnike, ki vas bodo pripravile, da boste masažo izvajali tudi doma.

Lepe prihajajoče dni, mnogo zdravja, ravnovesja in ustvarjalnosti v prihajajočem novem letu 2013, predvsem pa vam želimo obilo dobre volje pri vsem, česar se lotevate! Zaupajte vase in svet bo prijetejši.

Za vas pripravila vaditeljica in terapevka
Tina Sešek (041 745 363).

FIZIOTERAPIJA

Spoštovane občanke, spoštovani občani!

Vstopam v deseto leto zasebnitva s področja fizioterapije v Občini Velike Lašče. Po dvajsetih letih dela v Univerzitetnem Kliničnem Centru v Ljubljani sem leta 2003 pridobila koncesijo Občine Velike Lašče, podpisala pogodbo z ZZS in pričela z izvajanjem zasebne zdravstvene dejavnosti – fizioterapije v osnovnem zdravstvenem varstvu.

Kljub vsem izpolnjenim pogojem so pri prevzemu prostorov nastopile dodatne zahteve. Brez osebne prisotnosti gospoda Župana Antona Zakrajška, ki je takrat zastavil svojo besedo, bi težko pridobili vsa soglasja in dovoljenja za delovanje v obstoječih prostorih. Septembra 2006 so pacienti začeli prihajati v prenovljene prostore, ki sem jih dodatno opremila in s tem ponudila širši izbor storitev.

Fizioterapija je dejavnost, ki mora biti ljudem čim bolj dostopna. S svojim znanjem fizioterapevti rešujemo gibalne težave, odpravljamo bolečino in pomagamo pacientom, da se čim prej in v dobri splošni kondiciji vrnejo v svoje delovno okolje, v običajen ritem življenja.

Žal ni vedno tako, kot bi si vsi želeli. Tudi fizioterapija ima s strani ZZS omejitve – omejeno je število zavarovancev, ki jih lahko sprejmemo v

koledarskem letu in določeno število storitev, ki jih krije ZZS. To pomeni, da moram sprejem pacientov točno planirati, hkrati pa upoštevati krajšo čakalno dobo za poškodovane in operirane zavarovance. Iz navedenega je torej razvidno, da na čakalno dobo ne morem neposredno vplivati, saj je sprejem odraz števila napotenih in možnosti, da znotraj pravil ZZS zavarovanca lahko sprejemem na terapijo. Poleg pravil ZZS in dela koncesijske pogodbe, sem dolžna upoštevati še Zakon o pacientovih pravicah, ki ne omogoča prioriteta pri naročanju.

Kot sem že omenila, me pogodba z ZZS tudi zavezuje, da v koledarskem letu opravi določeno število storitev, ki imajo svojo točkovno vrednost. Včasih tako po krivem obsojamo fizioterapevtsko obravnavo, saj sistem obračunavanja in normativ ne dopušča, da bi si fizioterapevt pri pacientu »privoščil« drugačno obravnavo, ne glede na svoje znanje in strokovnost. Na žalost ni pomembno, katere tehnike poznamo in katera dodatna znanja imamo, saj jih zaradi zastarelega sistema obračunavanja po zeleni knjigi ne moremo obračunati.

Vodilo pri mojem delu je še vedno občutek, da sem za pacienta naredila nekaj koristnega, da je znanje, ki ga nabiram vrsto let z dodatnimi izobraževanji, koristno uporabljeno, da vračam nekaj, kar sem sama pridobila. Kot fizioterapevtka si želim, da bi se v ambulantni lahko popolnoma posvetila poklicu. Fizioterapija namreč ni zgolj to, kar

omogoča ZZZS. S pomočjo sodobnih manualnih in aparaturnih tehnik lahko ponudimo širši izbor storitev, ki pa so seveda izven programa, ki ga plačuje ZZZS.

Ker je trend oz. zahteva današnjega časa pisanje in poročanje, sem za vas pripravila še nekaj podatkov in obvestil:

- število prebivalcev v Občini Velike Lašče: 4.162 (Statistični urad RS, 2010)

- 1 fizioterapevt / 1 koncesija

- od 1.10. 2003 – 1. 10. 2012 prvih pregledov: 2.854

- od 1. 10. 2003 – 1. 10. 2012 ponovnih pregledov: 22.418

- od 1. 10. 2003 – 1. 10. 2012 opravljenih storitev: 67.837

Od 1. 11. 2012 je v veljavi nov delovni čas:

ponedeljek–petek: 06.30 – 13.30 (brez odmora za malico)

naročanje:

– z delovnim nalogom v prostorih fizioterapije/v času uradnih ur

– samoplačniki po dogovoru

Vse, kar vas zanima v zvezi s fizioterapijo v ZP Velike Lašče, lahko najdete tudi na spletni strani

FIZIOTERAPIJA LUCIJA MARIJA LENIČ/infolife.si (www.infolife.si/lenic).

Na koncu bi se rada še enkrat zahvalila Občini Velike Lašče za vsa obnovitvena dela, Janezu Erjavcu za ideje pri prenovi fizioterapije, Zvezi paraplegikov Slovenije in gospodu Zlatku Bernašku, na čigar pobudo se je izvedla sanacija dostopa do vhoda v fizioterapevtske prostore in odstranitev robnikov na parkirišču pred ZP Velike Lašče, mojim stanovskim kolegicam ter vsem pacientom, ki so mi zaupali v tridesetih letih mojega delovanja.

V prihajajočem letu vam želim čim več optimizma, lepih trenutkov in trdnega zdravja!

Lucija Marija Lenič, višja fizioterapevtka

OB SVETOVNEM DNEVU LUSKAVICE LUSKAVICA – SVETOVNI ZDRAVSTVENI IZZIV

Luskavica je pogosta bolezen kože, ki običajno poteka kronično, dolgotrajno. Njenega vzroka natančno ne poznamo, vemo pa, da ni nalezljiva. Bolniki z luskavico, ki naj bi jih bilo v Sloveniji okrog 40–60.000, po svetu pa več kot 125 milijonov, se srečujejo s številnimi ovirami pri zdravljenju in družbenem sprejemanju svoje bolezni. Organizacije bolnikov – v Sloveniji je to Društvo psoriatikov s sedežem v Mariboru in številnimi podružnicami po vsej državi – od leta 2004 obeležujejo 29. oktober kot svetovni dan luskavice. S to obeležitvi naj bi tako pomagali ozavestiti splošno javnost o luskavici kot pripomogli bolnikom k učinkovitejšemu zdravljenju, pa tudi povezali bolnike in njihove svojce med seboj in jim omogočili izmenjavo izkušenj. Luskavica se lahko pojavi v kateri koli starosti in pri komer koli. Običajno se kaže s pordelimi, zadebeljenimi, s srebrnkastimi luskami pokritimi, od okolišnje zdrave kože ostro omejenimi spremembami. Najpogosteje prizadene kožo nad komolci, kolena, križem in v zatilnem delu lasišča. Pri večini bolnikov poteka v omejeni obliki, na manjši površini, razmeroma nemoteče, a trdovratno in vztrajno. Spremembe lahko obsegajo tudi velike površine kože in včasih močno srbijo. Luskavica se lahko pokaže tudi na nohtih, ki se rjavo ali rumeno obarvajo, zadebelijo in odstopajo. Včasih, zlasti na dlaneh in podplatih, se lahko kaže tudi z rumenimi ali rjavkastimi mehurčki, ki so videti gnojni, čeprav v njih ni bakterij. Pri 10–30 % bolnikov luskavica prizadene tudi sklepe. Luskavični artritis se lahko kaže zgolj z blagimi bolečinami ali s hudim, hitro napredujočim vnetjem, ki deformira sklepe. V zadnjih 10 letih raziskave ugotavljajo tudi, da bolnike z luskavico bolj ogrožajo srčno-žilne bolezni; pri njih se pogosteje pojavljajo debelost, sladkorna bolezen, depresija, visok krvni tlak, kajenje in alkoholizem.

Da gre za luskavico, običajno ugotovimo klinično, kar pomeni, da vidne spremembe s pomočjo izkušenj, brez preiskav, prepoznamo kot luskavico. Krvne preiskave, ki bi nam bila pri tem v pomoč, ni. Včasih si pomagamo s histološko preiskavo, to je izrezom manjšega koščka prizadete kože in pregledom pod mikroskopom.

Luskavica se včasih pojavlja družinsko, večinoma pa ne. Dejavniki iz okolja, ki jo lahko sprožijo ali poslabšajo, so v nekaterih primerih okužbe, npr. angina, hormonske spremembe, npr. menopavza, alkohol, nekatera zdravila in hud psihični stres. Pri večini bolnikov sprožilni dejavnik ostane neznan. Prehrane, ki bi sprožila luskavico, ali diete, ki bi jo zdravila, žal ne poznamo.

Bolniki s kroničnimi boleznimi kože se pogosto srečujejo s strahom in nerazumevanjem svoje okolice. Zaradi presenečenih ali celo zgroženih pogledov okolice skušajo kožne spremembe

prikriti ali se izogibajo situacijam, ko bi morali razgaliti ali uporabljati skupne objekte (bazene, garderobe, savne), včasih pa se celo popolnoma umaknejo iz družabnega življenja. Dolga desetletja je veljalo prepričanje, da je pri luskavici smiselno in potrebno le lokalno zdravljenje, to je zdravljenje s kremami in mazili, ali fototerapija, to je obsevanje z ultravijoličnimi žarki. Te metode zdravljenja res večinoma zadoščajo pri blagih oblikah luskavice in na voljo imamo številne različne pripravke. Vemo pa tudi, da pri bolj razširjenih, trdovratnih ali zapletenih oblikah luskavice samo uporaba krem ni dovolj in da je potrebno sistemsko zdravljenje. Če je prizadetih več kot 10 % površine kože – ena bolnikova dlan predstavlja približno 1 % telesne površine – ali pri nekaterih drugih oblikah luskavice, tudi če je prizadeta manjša površina, vedno razmišljamo o sistemskem zdravljenju.

Dermatologi imamo danes na voljo več različnih učinkovitih in varnih zdravil, s katerimi lahko obvladamo ali močno olajšamo skoraj vse oblike luskavice. Običajno najprej poskusimo z zdravljenjem s tabletami, ki vsebujejo eno od treh zdravilnih učinkovin: metotreksat, ciklosporin ali acitretin. Vsako od teh zdravil ima tudi svoj profil neželenih učinkov, vendar ker gre za zdravila, ki jih v medicini uporabljamo že dolgo in jih tudi dobro poznamo, imamo odlično izdelano shemo spremljanja varnosti zdravljenja, ki vključuje redne laboratorijske preiskave krvi.

Če z običajnimi sistemskimi zdravili (metotreksatom, ciklosporinom ali acitretinom) in fototerapijo luskavice ne obvladamo, tudi v Sloveniji že več kot 5 let obstaja možnost zdravljenja z biološkimi zdravili. Biološka zdravila so izjemno učinkovite beljakovinske molekule, pridobljene s pomočjo zahtevnih tehnoloških postopkov, ki jih bolniki prejemajo v obliki injekcij v razmikih od enega do dvanajst tednov. Ob upoštevanju predpisanih previdnostnih ukrepov je zdravljenje z biološkimi zdravili, kot ga vidimo v praksi, zelo učinkovito in varno.

V Sloveniji so na voljo praktično vse oblike zdravljenja luskavice, kot jih poznajo drugje po svetu, in dostopne so vsem bolnikom, ki jih potrebujejo. Dogodkiss, kot je Svetovni dan luskavice, nam lahko pomagajo dodatno informirati tiste bolnike, ki bi morda potrebovali učinkovitejše zdravljenje, pa ne vedo, da obstaja, in pa splošno javnost, ki bi morala poznati to pogosto bolezen in jo sprejemati z razumevanjem.

Vesna Tlaker Žunter, dr. med., zdravnica specialistka dermatovenerologije, Dermatovenerološka klinika, Univerzitetni klinični center Ljubljana

NA RAŠCI V BRINJU SE VEDNO NEKAJ DOGAJA

Letošnje poletje, zlasti avgusta, je bilo eno od dveh najbolj vročih poletij v zadnjih 100 letih. Na vrtu Brinske Mimi – Grebenc raste drevo jablane, ki se mu je zaradi suše, kot pravi Mimi, »zmešalo«. V desetih dneh smo na njem opazili štiri vegetacijska obdobja: odpadlo je listje, obrli so plodove, drevo je ponovno ozelenelo in bogato zacvetelo.

To pa še ni vse. Sosed Anton je na »jagi« v hribih, kot pravi okolici Črnega potoka – V Štangarjih, kjer je doma uplenil pravo gobarsko trofejo. Tri zraščene jurčke v enem kosu. Kakšen teden prej pa nenavadno oblikovanega jurčka v kepi za veliko moško pest, ki je bil v zemlji kot tartuf. Lansko leto pa lepega jurčka, iz katerega klobuka

je rasel drug manjši jurček. A tudi njegova žena Mimi ni od muh. Večkrat se z mopedom odpelje v raški Kraj do svojih prostorčkov, kjer

vedno najde kakšnega jurčka. Tudi sicer je aktivna v Društvu podeželskih žena Velike Lašče. Zelo rada speče kaj posebnega tudi za doma in kot pravi: »Za Antona«. Pripravi tudi najrazličnejše marmelade za laško tržnico ali pa buče kot okras tržnice. Zelo je aktivna v društvu Nitka pod mentorstvom Danice Vrh, ki se sestajajo v prostorih Društva upokoencev. Ob prvem snegu, ko smo bili pri njej na jutranji kavici, nam je pokazala prt za glavni oltar zaveznika sv. Jerneja raške cerkve s »skromno« dolžino 2.7 m, ki je ves »oštikan«, in ga počasi, a vztrajno zaključuje. Motiv za izdelek pa ji je preskrbel Antonov nečak Brane na računalniku. V letošnjem letu je tako in tako vse narobe. S premaknitvijo urnih kazalcev za eno ura nazaj smo dobili tudi prvi sneg, ki je bil zelo moker in težak, da nam je naredil kar nekaj škode po sadovnjakih. Obilno deževje pa je povzročilo katastrofalne poplave in veliko škode že v tako kriznemu času, v katerem se nahaja žal tudi Slovenija. Kaj bo še, se pa ne ve!

Jože Škulj

S KOLESOM NA KRIM

Po dvaindvajsetih letih upokojitve in prav toliko letih ljubiteljskega kolesarjenja sem povsem naključno pred nekaj leti spoznal človeka, ki si ravno tako skoraj vsak dan vzame čas za kolesarjenje, a težje bi dejal, kdo se je komu približal. Večkrat sva se srečala med vožnjo in se pozdravila, kot je to običaj med kolesarji, da le iztegneš prste leve roke na »balanci« med vožnjo, a do prve skupne kolesarske vožnje na Krim pred nekaj leti je prišlo povsem naključno. Janez Mohorič je sicer deset let mlajši, a dovolj star, da pozna življenje tudi z notranje strani, da nama ni potrebno izbirati besed. Znavo se tudi smejati. Ko je kolesaril še sam, je izbiral drznejše in daljše poti običajno od osme do pete popoldne, tako da je svetlejši del dneva preživel na kolesu.

Dejal mi je: »Sem pa že raje na kolesu, kot pa da visim doma pred televizijo ali na računalniku. Dan mi hitreje mine pa tudi več vidim, za kar ni bilo priložnosti v mladosti.« Sam sem sicer redno vozil le po nekaj ur, a sem se v trenutku odločil za njegov način, kajti o tem sem že sam razmišljal, a nekako nisem mogel nikogar navdušiti. Je pa res, da se sedaj za daljše ture odločiva skupaj in jih je tudi manj. Tiste vsakodnevne vožnje po nekaj ur pa sem obdržal, kajti upokoencem dela nikoli ne zmanjka doma. Za skupne kolesarske poti me je predvsem navdušil njegov sorodni odnos do narave in njenih lepot, ki jih enostavno moraš videti in spoštovati. Zlasti zato, ker je vztrajen in skromen, kajti kar potrebuje, ima na kolesu. Med vožnjo išče zanimivosti in vse, kar ga pritegne, fotografira, tako da v sezoni naredi po nekaj tisoč posnetkov, kar ni nič posebnega, kajti v sezoni prekolesari po devet tisoč in več kilometrov. Za kolesarjenje obstajajo tudi pravila, ki si jih postaviš sam. Na vožnjo se odpraviš okoli osmih, in če te med vožnjo dobi dež, voziš dalje, najbolje pa je proti domu. Z Janezom sva na kolesu že po večkrat osvojila Slivnico (1114 m), s katere so nekoč na brezovih metlah letale coprnice nad Cerknjškim jezerom. Krim (1107 m), ki je po vrhu posejan s številnimi antenami in zaradi aktivne prisotnosti vojske še vedno z omejenim gibanjem. Vozila sva tja do Babnega polja, ki mu rečejo »Mali Tibet« in do vasi Babno Polje, kjer imata mráz in zima mlade. Najraje voziva po celotni valoviti Bloški planoti, ki je vsa lepo pokošena z na redko posejanimi vasmí. Ceste so lepo speljane in z malo prometa, da večinoma voziva skupaj, da se pogovarjavo in smejeva. Potočke, ki se vijejo po ravnini, moraš dobro pogledati, da opaziš, v katero smer tečejo. Zanimiva je Vidovska planota po imenih vasi, ki se vse končujejo na »-e«: Polšeče, Jeršiče, Ravne, Korošče, Koščake, Otave, Pirmane, Hribljane, Hruškarje, Cajnarje ... Vasi okoli Svete Trojice pa se končujejo na »-o«: Pajkovo, Hiteno, Bočkovo, Lovranovo, Jeršinovo, Štorovo, Mramorovo, Gradiško ... Vse do tu pa je segala oblast grofov Aurspergov iz Turjaka. Cerkev sv. Trojice je bila zgrajena sredi druge polovice 17.

stoletja po ukazu grofa Ivana Andreja Turjaškega. Na hribu Sveti Urh (857 m) nad Zavrhom je svoje čase stal grad – tabor Nadlišek, namenjen kmetom za zavetje pred Turki. Lastniki grofje iz Turjaka ga opustijo in nekoliko nižje zgradijo nov dvorec Pajkovo s štirimi stolpi, za katerega naj bi skrbel Martin Krpan, literarni junak Frana Levstika. Krpan naj bi imel svojo bajto v bližini cerkve sv. Urha in bil tudi njen «mežnar».

V letošnjem letu še nisem opazil štiriperesne deteljice, za katero pravijo, da prinaša srečo. Kaj pa je sreča? »Sreča je razmeroma trajno stanje velikega duševnega ugodja«. Srečen si lahko tudi brez deteljice, kajti srečo si ustvarjaš sam, ko najdeš notranji mir v dobrih stvareh, zlasti v medsebojnih odnosih.

Po napovedih vremenoslovcev naj bi se po 11. septembru vreme ohladilo in celo zapadel sneg do 1100 metrov. To pa je Krim. Zaradi te napovedi sva se dan prej tokrat za spremembo zapeljala do Turjaka in navzdol po grofovskih »ridah«, ki so bile pred nekaj leti končno asfaltirane, v Podturjak in po dolini že kmalu prepeljeva najnižjo geografsko višino (340 m), ki je še v posesti velikolaške občine. Voziva skozi Želimplje in Ig, ki je zadnji dve leti neverjetno lepo urejeno naselje in skozi Staje v Iško vas. Ko po mostu prečkava reko Iško, preprosto ne moreš verjeti, da je struga popolnoma suha, kot da je v vročini vso vodo nekdo popil. Na koncu Iške vasi se asfaltirana cesta stegne vse do Doma Iški Vintgar. Midva zapeljeva desno po zelo lepi in široki asfaltirani cesti z 10 % vzponom, ki pleza ves čas skozi gozd z gosto posejanimi skalami do sončne jase s senožeti in ježastih njiv, ki pa jih le še kosijo. Torej so se tudi tu prilagodili trgovini. Med krošnjami sadnega drevja se pokažejo strehe hiš manjše vasi Gornji Ig (650 m), ki se prvič omenja leta 1300 in se lepo staplja s Krimsko-Mokrškim hribovjem. Na začetku vasi je manjša cerkva sv. Lenarta, zaščitnika zapornikov, vse od leta 1498 porušena, danes pa lepo obnovljena, ima še nekaj ohranjenega obrambnega zidu. Nekoč so bile cerkve sv. Lenarta okovane z verigo. V Sloveniji sta le še dve okovani cerkvi. Na koncu vasi preide cesta v makadam. Ta s svojo lepo speljano traso ves čas pleza navzgor. Tu nekje naju z mladostno zagnanostjo prehitijo Primož Jakše iz Malih Lašč, a raških korenin. Ponovno ga srečava malo pod vrhom, ko se je vračal. Med krajšim pogovorom tudi sam pove, da si je za danes vzel dopust, da bo še zadnjič pred snegom osvojil Krim.

Po nekaj kilometrih se cesta prelomi in spusti do asfaltne ceste Preserje–Rakitna–Cerknica. Še prej pa se po osmih kilometrih iz Gornjega Iga odcepi zelo slaba kaldrma strmo navzgor še tri kilometre do praga planinske kočice na samem vrhu Krima. Ko si na vrhu, je z enkratnim razgledom na vse strani poplačan ves trud.

Najprej objameš domače vrhe: Turjak z gradom, Goro s cerkvijo sv. Ahaca, ki je zaščitnik Kranjske po letu 1593, ko je grof Andrej Turjašk na dan sv. Ahaca pri Sisku premagal Turke ob pomoči

grofa Adama Ravbarja z gradu Krumperk. Nato objameš vse vrhove do Kureščka: Mokrec, Veliki Malinjek, Krvavški vrh, Sveti Lenart nad Krvavo Pečjo in zadaj v daljavi Velika gora. Nato pogled poišče sredi gozda cerkvico sv. Nikolaja iz 13. stoletja s fresko, ki jo je obnovil slikar Matej Sternen iz Verda. Hkrati je to še edinstvena obnovljena taborska cerkev na Slovenskem. Pogled usmeriš levo in ponudijo se Grosuplje z vso okolico. Z očmi še kar iščeš in že opazuješ značilno Grmado s Šmarno goro, na kateri ob poti lahko pozvonite na zvonček želja, ki ga je postavil še župnik Aljaž, ki je bil doma v Zavrhu pod Šmarno goro in še edini pravni lastnik vrha Triglava. Značilne stolpnice in športni dvorani v Stožicah in bližje Ljubljanski grad. Kako velika in lepa je Ljubljana, ki mi je nudila 41 let dom. Spomini na prvo ljubezen in mnoge prijatelje. Še danes po 22 letih se rad vračam v njen objem, kjer mi je ostalo srce. Panoramski razgled daleč proti severu zaključujejo Karavanke in nekoliko bolj levo Šmarjetna gora nad Kranjem, na katero me veže toliko lepih spominov iz otroštva, kjer sem preživel pri teti šolske počitnice, in Jošt z mogočno značilno cerkvijo. Čas beži, a do doma je še veliko brcanja, zlasti od Iške vasi do Podturjaka, in še nekaj plezanja v »Turjaške ride«. Proti peti popoldne, ko voziva proti domu, mimo naju švigajo avtomobili, kot bi spustil iz panja razdražene čebele. Kako se vsem mudi domov, a še dobro, da imajo službe. Za zadnjim ovinkom uzreva zvonik svetega Jerneja na »Rašci«. Ta se ves obnovljen blesti v popoldanskem soncu.

Jože Škulj

ZAHVALA

Podpisani Matjaž Pavlič z družino se zahvaljujem gospodu Antonu Zakrajšku in gospodu Igorju Adamiču ter seveda tudi odboru za ceste za posluš pri naših težavah dostopa do hiše Prazniki 10, saj so bile v zimskem času izredne težave zaradi pluženja ceste. Zato se vsem skupaj lepo zahvaljujemo za asfaltiranje ceste.

Družina Pavlic, Pavlic Matjaž, Simona, Žan

RENAULT KLANČAR

pooblaščen servis na lokaciji LJ-Rudnik

nadomestni deli in dodatna oprema
avtoplašči, premontaža, shranjevanje
ličarsko-kleparska dela
popravila elektrike
nadomestno vozilo

Groznikova 11, 1000 Ljubljana
Tel: 01/42 72 001
Gsm: 041 710 151
Email: klanacar@dealer.renault.si
Delovni čas: pon - pet: 8.00 - 16.30

Živahen... kot barve!

GRADBENIK

d.o.o., Ribnica

Knafljev trg 16, 1310 Ribnica

GSM: 041 679 427, 051 692 550, 041 503 513

E-POŠTA: bs-gradbenik@sini.net

Priporočamo se za izvedbo:
stanovanjskih hiš, industrijskih objektov, poslovnih objektov, adaptacij vseh vrst, ureditev okolice, nadzor pri gradnji.

Poslajte nam povpraševanje in izdelali vrnimo bomo predračun.

NOVA TEHNOLOGIJA V POMOČ INVALIDOM

Polona Kresal Bizaj je bolezen ustavila na delovni poti arhitektke, zaradi njene trdne volje pa ni mogla ustaviti njene ustvarjalne poti. Polono smo bralci Troble in obiskovalci Trubarjeve domačije lahko že spoznali kot umetnico – slikarko na svilo in kot avtorico knjige Narava zdravi s hrano. Tokrat nam predstavlja novo programsko opremo za tipkanje po ekranu.

V. V.

Smarti – računalniško orodje

Ob sodobnem razvoju računalniške tehnologije načrtovalci oblikujejo tudi orodja, ki pomagajo invalidom pri enostavni uporabi osebnih računalnikov. Invalidska oprema je deloma vgrajena v vsak računalnik. Ena od njih, namenjena več uporabnikom, je na kontrolni plošči pod ukazom On-Screen Keyboard, tam se odpre tipkovnica na ekranu.

Pripomoček, uporaben je za invalide, ki ne morejo uporabljati rok, imajo pa gibljivo glavo, se imenuje Smart Navigator – vsaj eno od

razvojnih faz so poimenovali tako. Razvili so ga v Veliki Britaniji. Ob ustrezni programski opremi (na CD) dobi uporabnik lasersko kamero, ki jo pritrdi na ekran. Na svoja očala prilepi odsevnik (bleščečo nalepkico), ki prestreza laserjev žarek in ga usmerja na ekran. Z njim usmerja kurzor po ekranu ali tipkovnici, ki je na njej. S kurzorjem tako pišemo po tipkovnici na ekranu, saj na določen razmak računalnik opravi udarec (klik) na podlago – npr. napiše črko.

Seveda je potrebno – kot za vsako novost, tudi za Smartija – malo vaje in potrpljenja. Ker pa orodje omogoča popolno svobodo in suverenost osebam, ki so v vsakodnevem življenju popolnoma odvisne od tuje pomoči, je to čudovit pripomoček.

Polona Kresal Bizaj

ZAHVALA ZA ELEKTRONSKE PROTEZE URBANU SO SE URESNIČILE SANJE

*Ta svet je lep, če nekomu nekaj daš.
Ta svet je lep, če nekoga rad imaš,
če stisneš roko komu, ki ga kaj boli.
Ta svet je lep, če si človek do ljudi.*

Minilo je ravno eno leto, odkar smo začeli z zbiralno akcijo starega papirja in zamaškov, da bi omogočili Urbanu lažje življenje. Z vašo pomočjo smo zbrali dovolj denarnih sredstev, da je razigrani fant že poleti dobil elektronske proteze, se z njimi na Soči naučil hoditi ter z novimi močmi zakorakal v deveti razred osnovne šole.

ISKRENO SE ZAHVALJUJEM O VSEM ZBIRALCEM ZAMAŠKOV

IN PAPIRJA, VSEM VAM, DRAGI OTROCI, UČENCI, KI STE ZBIRALI ZAMAŠKE V ŠOLSLEM LETU 2011/2012, VSEM VAM, DOBRIM LJUDEM, KI STE ZBIRALI STAR PAPIR.

PRISRČNA IN ISKRENA ZAHVALA TUDI VSEM DONATORJEM, DAROVALCEM, SORODNIKOM, PRIJATELJEM, KI STE Z DENARNIM PRISPEVKOM PRISPEVALI ZA ELEKTRONSKE PROTEZE, KI URBANU OMOGOČAJO VARNEJŠO HOJO IN GIBANJE BREZ INVALIDSKEGA VOZIČKA.

Posebna zahvala pa velja Urbanovim bratrancem in sestričnam in vsem sorodnikom, ki ste z nesebično pomočjo skrbeli za organizacijo in prevoze zbranih zamaškov in papirja ter vsa ostala skrita dobra dela.

Bog naj vam vsem bogato povrne in še enkrat ISKRENA HVALA!

Družina Babič

LINIS SAT - antenski sistemi
Peter Kučevan s.p. Merharjeva 2. Ribnica, gsm 041 761-769

NOVO

Končno na SAT tudi POP TV, Kanal A in TV 3!

UGODNO:
državne subvencije pri nakupu SAT sistemov,
v primeru slabega sprejema SLD-1 in SLD-2.

OBNOVLJENO VAŠKO KORITO V SRNJAKU

Vaščani vasi Srnjak so se odločili, da letos, ob 70-letnici postavitve vaškega korita le-to obnovijo.

Po opravljenem delu so se zbrali na krajšem srečanju ob katerem je gospa Marinka Pajnič predstavila kratko zgodovino.

Iz nagovora:

Po pripovedovanju mojega strica Rudija Klančarja, rojenega leta 1921 v Srnjaku – danes je star 91-let – in živi v Podpeči. Stric Rudi, se živa priča iz Srnjaka, nam je v nedeljo pred prvim novembrom povedal, kar se je še lahko spomnil, kako je bilo, ko se je betoniralo vaško korito v Srnjaku... Med Srnjačani je bila dolgoletna želja, da bi napravili betonsko korito, da bi vsaka hiša imela dovolj vode za napajanje živine ter za potrebe gospodinjstva. V vasi je bilo vedno preko 30 glav živine in preko 30 vaščanov. Tri hiše so do takrat imele štirne. Vsaj za gospodinjstvo so vodo iz njih delili s sosedi. V sušnih letih jo je tudi v štirnah dostikrat zmanjkovalo. Potem so hodili po pitno vodo h koritu pri Studencu. Tisto korito so koristile tri vasi, Srnjak, Škamevec in tudi par hiš iz Javorja. Vodo so ženske nosile s pomočjo svitkov v škaftih na glavi. Tja so vodili napajati tudi živino.. V času košnje in žetve so si pomagali z banko s katero so nosili vodo koscem in ženicam na travnike in njive. Tu je bil do leta 1942 izvir vode, ki ni nikoli usahnil. Vaščani so imeli izkopano jamo, ograjevali so jo z velikimi kamni, da bi ujeli čimveč vode...

Tistega medvojnega leta so se lotili dela. Milan Klančar je bil glavni organizator, napravil je »šolngok«, nato so več dni na roke mešali beton. Pomagali so mu Ivan Zgonc - Štefinov, Ludve Marinček - Kajžarski, Jože Zakrajšek - Hiščen in še živa priča, Rudi Klančar - Kaščen...

V tistem času je bila to res velika pridobitev za vso vas. Vsi vaščani so imeli enake pravice. Vanj se je neprestano natekala čista pitna voda, bilo jo je dovolj za vse hiše in vso živino. Za čistočo so redno skrbeli. Večkrat na leto so ga ročno spraznili, ženske so ga oribale in drugi dan je bilo studenc že spet poln čiste vode. H koritu so ženske hodile tudi prati perilo. Na levi strani je bil v ta namen pripeljan velik gladek kamen, kamor se je postavil škaft. Cunje so spirale, ovijale in odstavljale na zgornjo zaščitno ploščo. Ženske, ki so h koritu prišle prat perilo, so s sabo prinesla žajfo, ribežen in sirkovo krtačo, da so najprej oribale odlagalno mesto. Na koritu je bil vedno lesen korec za zajemanje vode, ki ga je izdelal Milan Klančar.

Tako je življenje teklo vse tja do leta 1974, do prihoda vodovoda. To je bilo šele olajšanje. Pitna voda je tekla v vsako kuhinjo in do vsakega hleva. Korito je vsako leto bolj samevalo in ni več služilo svojemu namenu. Okrog in okrog se je začelo zaraščati, vanj se je nabiral mulj in razni odpadki, ki tja ne sodijo.

Letos je spet padla odločitev in dan za akcijo. V poletnih mesecih smo se zbrali, okrog korita posekali drevje, odpeljali več prikolic blata in odpadkov, od stekla do železa. Ženske smo ga tako kot nekoč oribale in naše korito je ob svoji 70 letnici dobilo svojo staro podobo. Naša naloga je, da ga ohranimo in poskrbimo, da bo korito ostalo tudi za naslednje rodove, tako kot je.

SOCIALNI DEMOKRATI

Drage občanke, spoštovani občani

**Iskreno vam čestitamo
ob DNEVU SAMOSTOJNOSTI.**

**Želimo vam
srečne in zadovoljne
božične praznike.**

**V prihajajočem letu 2013
želimo vsem
izpolnitev osebnih in
skupnih pričakovanj,
osebne sreče in
zadovoljstva v družini in
naši širši skupnosti.**

Občinski odbor SD Velike Lašče
Predsednica: mag. Polona Cvelbar

MALI OGLASI

Mucke iščejo nov dom

Ker prihaja zima, mraz in v tačke zebe nas, iščemo si novi dom pri dobrih ljudeh, ki bi za nas imeli prostor in čas.

Če ste pripravljeni
vzeti katero od ljubkih
muck, pokličite na tel.
041 514 410.

Na voljo je še ena **enota v dvojčku**, 155 m² bivalne površine na lepi lokaciji v Puščah v 3. gf. Vse inštalacije so že pripeljane do objekta. Možnost dograditve po vaših željah in kompenzacije z drugo nepremičnino (041 751 266).

Prodam staro hišo v Dvorski vasi. Hiša se nahaja v centru vasi, v neposredni bližini cerkve. Cena: po dogovoru. Za vse dodatne informacije pokličite 031 777 519.

VARSTVO PRI DELU V VELIKIH LAŠČAH

Termin:

torek, 29. januar 2013, ob 16. uri
v **Gostilni Škrabec, Rob.**

Prijave in informacije: Andrej Stritar, tel.: 01/788-19-77

Ali po e pošti: andrej.stritar@siol.net

Prosimo tudi za navedbo dejavnosti.

Tečaj s preizkusom znanja traja 3 šolske ure.

Za člane Območne obrtne zbornice Ljubljana Vič
po sklepu izvršilnega odbora brezplačno.

Društvo PZO Velike Lašče

*Naj bo v prihajajočem letu uspeh
vaše vodilo, sreča vaš spremljevalec
in zdravje vaš sopotnik ter naj vas toplina praznikov
popelje k novim zmagam naproti.*

**Spoštovani obrtnice in obrtniki, podjetnice in
podjetniki občine Velike Lašče, bralci Troble:**

**Blagoslovljen božič, čestitke
ob dnevu samostojnosti in enotnosti
ter mnogo zdravja,
sreče ter poslovnih uspehov v letu 2013**

Društvo podjetnikov in zasebnih obrtnikov
občine Velike Lašče

NOVE POŠTNE ZNAMKE

Konec novembra so izšle nove priložnostne znamke in zanimivi filatelistični izdelki. Čas ob koncu leta je tudi čas, ko si voščimo ob slovesu starega in prihodu novega leta. Letošnja voščila bodo lahko potovala s kar štirimi novimi rednimi znamkami, ki so izšle v seriji Božič in novo leto. Na znamkah tako najdemo motive novoletne vile, prašička, pojočega angela in najstarejše kmečke jaslice v Sloveniji.

Zelo priljubljeno serijo znamk Z žlico po Sloveniji tokrat dopolnjujeta dve znamki s še dvema značilnima slovenskima kulinaricnima biseroma: to sta kranjska klobasa in pražen krompir. V lanskem letu je Pošta Slovenije izdala prva znamko v seriji Slovenski filmi, ki jo letos dopolnjujejo z novo znamko. Kot drugi celovečerni slovenski film je nastal film Triglavske strmine.

Serija znamk Slovensko industrijsko oblikovanje je z novembrom bogatejša z znamko, ki prikazuje telefon ETA 80 podjetja Iskra. Gre za telefon, ki je postal po svoji značilni obliki prepoznaven po vsem svetu.

Novembrska izdaja pa ponuja tudi nekaj novih filatelističnih izdelkov, ki bodo popestrili marsikatero filatelistično zbirko ali bodo izvirno darilo ob praznikih. Tako je ponovno izšla knjiga znamk – tokrat bo v knjigi predstavljena oblačilna dediščina posameznih slovenskih pokrajin. Knjigo barvito dopolnjujejo in bogatijo znamke, ki so izšle v seriji znamk Ljudske noše med leti 2003 in 2012.

Z novembrsko izdajo je v prodaji tudi letna mapa z vsemi posameznimi rednimi in priložnostnimi poštnimi znamkami, izdanimi v letu 2012. Mapa je lahko odlično darilo ali spominek, nepogrešljiva pa je za tiste zbiratelje, ki ranijo celotne letnike znamk.

Povzeto po obvestilu za javnost Pošte Slovenije.

PODJETNIŠKE IN DRUGE INFORMACIJE

Pripravil RC Kočevje Ribnica d.o.o.. Za natančne podatke si oglejte celotne razpise v uradnih listih ali na spletnih straneh www.podjetniski-portal.si. Vse, ki bi želeli na svoj elektronski naslov prejemati tedensko sveže informacije o podjetniških razpisih, sejnih, novostih iz poslovnega sveta, ponudbe - povpraševanje po izdelkih in storitvah vabimo, da pokličete na št. 01/8950-610, 031/647-793 ali pišete na e-naslov: info@rc-koceveribnica.si. Posredovanje informacij po e-pošti je brezplačno.

1. **Javni razpis PUREE1 - Nepovratne finančne spodbude za ukrepe v večjo energijsko učinkovitost pri pravnih osebah in podjetnikih ter javnem sektorju.** Razpisnik: Energija plus d.o.o. Predmet razpisa: so nepovratne finančne spodbude za nove naložbe pravnim osebam in podjetnikom ter javnemu sektorju, ki zagotavljajo prihranke energije pri končnih odjemalcih na območju Republike Slovenije za naslednje ukrepe: A) Vgradnja toplotnih črpalk; B) Vgradnja sprejemnikov sončne energije; C) Obnova in izboljšanje notranje in zunanje razsvetljave; D) Izvedba energetskih pregledov; E) Programi informiranja in strokovnega svetovanja. Rok: do 27. 12. 2012. Več: <http://www.energijaplus.si/projekti-iz-prispevka-puree1-javni-razpis-za-pravne-osebe-in-podjetnike.html>

2. **Javni razpis raziskovalni vavčer.** Razpisnik: Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport. Predmet razpisa: je sofinanciranje upravičenih stroškov industrijskih raziskav, ki jih za podjetja izvajajo raziskovalne organizacije preko raziskovalnega vavčerja. Rok: do porabe sredstev oziroma do vključno 1. marca 2013. Več: [http://www.mizks.gov.si/si/okroznice_razpisi_in_javna_narocila/javni_razpisi/?tx_t3javni_razpis_pi1\[show_single\]=1213](http://www.mizks.gov.si/si/okroznice_razpisi_in_javna_narocila/javni_razpisi/?tx_t3javni_razpis_pi1[show_single]=1213)

3. **Javni razpis za Ukrep I: finančna pomoč za nadomestilo škode zaradi požara ali strele na kmetijskem gospodarstvu v letu 2012.** Razpisnik: Ministrstvo za kmetijstvo in okolje. Predmet razpisa: je finančna pomoč za blažitev poslabšanja ekonomskega položaja kmetijskih gospodarstev, zaradi nepredvidljivega škodnega dogodka na kmetijskem gospodarstvu, ko gre za škodo na kmetijskih objektih, nastalo zaradi požara ali strele. Rok: do zaprtja razpisa, ki se objavi na spletni strani MKO. Več: [http://www.mko.gov.si/si/javne_objave/javni_razpisi/?tx_t3javni_razpis_pi1\[show_single\]=1017](http://www.mko.gov.si/si/javne_objave/javni_razpisi/?tx_t3javni_razpis_pi1[show_single]=1017)

4. **Javni razpis za neposredno sofinanciranje kadrovskega štipendij delodajalcem za šolsko/študijsko leto 2012/2013.** Razpisnik: Javni sklad Republike Slovenije za razvoj kadrov in štipendije. Predmet razpisa: je neposredno sofinanciranje kadrovskega štipendij, ki jih bodo delodajalci (štipenditorji) izplačevali od vključno šolskega/študijskega leta 2012/2013 do zaključka izobraževanja po javno veljavnih izobraževalnih programih poklicnega in srednješolskega izobraževanja in študijskih programih. Rok: do vključno 29. 3. 2013. Več: <http://www.sklad-kadri.si/si/razpisi-in-objave/naslovnica/razpis/n/neposredno-sofinanciranje-kadrovskega-stipendij-delodajalcem-142-1r/>

5. **Javni razpis za pridobitev sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj – ESRR za sofinanciranje tehnoloških investicij, ki so v neposredni navezavi na rezultate razvojno-raziskovalnih aktivnosti.** Razpisnik: Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo. Predmet razpisa: je sofinanciranje tehnoloških investicij za proizvodnjo novih ali bistveno izboljšanih produktov, ki so jih podjetja razvila v okviru lastne razvojno raziskovalne dejavnosti. Rok: odpiranje 10. januarja 2013. Nadaljnja odpiranja vsake tri mesece 10. v mesecu (začenši z aprilom 2013) do dodelitve vseh sredstev. Več: http://www.mgrt.gov.si/si/o_ministrstvu/javne_objave/javni_razpisi/?tx_t3javni_razpis_pi1%5Bshow_single%5D=932

6. **Javni razpis za krepitev razvojnih oddelkov v podjetjih 2012.** Razpisnik: Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo. Predmet razpisa: je krepitev razvojne funkcije v podjetjih z zaposlovanjem in usposabljanjem raziskovalcev in za polni delovni čas v novih ali razširjenih interdisciplinarnih razvojno raziskovalnih skupinah in s tem podpora podjetjem pri krepitev njihovih raziskovalnih, razvojnih ter inovacijskih sposobnosti. Rok: Roka za oddajo vlog: 9. januar 2013, 21. maj 2013 oba do 12. ure oz. do porabe sredstev. Več: http://www.mgrt.gov.si/si/o_ministrstvu/javne_objave/javni_razpisi/?tx_t3javni_razpis_pi1%5Bshow_single%5D=931

7. **Javno povabilo delodajalcem za izvedbo projekta v okviru programa »Zaposli.me / Spodbujanje zaposlovanja težje zaposljivih brezposelnih**

oseb«. Razpisnik: Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje. Predmet povabila: Zbiranje ponudb delodajalcev za izvedbo projekta v okviru programa »Zaposli.me / Spodbujanje zaposlovanja težje zaposljivih brezposelnih oseb« ki obsega vključevanje brezposelnih oseb iz ciljne skupine v subvencioniranje zaposlitev težje zaposljivih brezposelnih oseb. Rok: od objave do porabe razpoložljivih sredstev, vendar najdlje do 30. 10. 2013. Več: http://www.ess.gov.si/delodajalci/financne_spodbude/razpisi/razpisi?aid=465

8. **Javni poziv za predložitev vlog za sofinanciranje operacij iz naslova prednostne usmeritve »Regionalni razvojni programi« razvojne prioritete »Razvoj regij« operativnega programa krepitve regionalnih razvojnih potencialov 2007–2013 za obdobje 2012–2014.** Razpisnik: Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo. Predmet razpisa: je izbor operacij, katerim se dodeli nepovratna sredstva Evropskega sklada za regionalni razvoj razvojne prioritete »Razvoj regij«, prednostne usmeritve »Regionalni razvojni programi« v okviru Operativnega programa krepitve regionalnih razvojnih potencialov 2007–2013. Rok: 31. 12. 2012 do 11. ure. Več: http://www.mgrt.gov.si/si/o_ministrstvu/javne_objave/javni_razpisi/?tx_t3javni_razpis_pi1%5Bshow_single%5D=918

9. **Javni razpis UREZRKO nepovratne finančne spodbude za ukrepe za povečanje energijske učinkovitosti v industriji, storitvenem in javnem sektorju.** Razpisnik: Elektro energija, d.o.o. Predmet razpisa: je dodelitev nepovratnih sredstev za sofinanciranje naložb za povečanje učinkovitosti rabe električne energije, s ciljem zmanjšanja rabe električne energije in energije pri končnih odjemalcih. Rok: do porabe sredstev oziroma najkasneje do 31. 12. 2012. Več: <http://www.elektro-energija.si/2/Podjetja/Razpisi.aspx>

10. **Javni poziv za kreditiranje okoljskih naložb 48PO12.** Razpisnik: Eko sklad, Slovenski okoljski javni sklad. Predmet poziva: so krediti Eko sklada za okoljske naložbe pravnih oseb, samostojnih podjetnikov posameznikov in zasebnikov na območju Republike Slovenije. Rok: do porabe sredstev oziroma najkasneje do 31. 1. 2013. Več: <http://www.ekosklad.si/html/razpisi/main.html>

11. **Javno povabilo »Usposabljanje na delovnem mestu 2012/2013«.** Razpisnik: Zavod RS za zaposlovanje. Predmet javnega povabila: je zbiranje ponudb za izvedbo projektov usposabljanja v okviru Programa »Usposabljanje na delovnem mestu 2012/2013«. Rok: do porabe razpoložljivih sredstev, najdlje pa do 1. 6. 2013, do 13. ure. Več: http://www.ess.gov.si/delodajalci/financne_spodbude/razpisi/razpisi?aid=385

12. **Javni razpis za izbor izvajalcev vseživljenjske karijerne orientacije v okviru programa »Vseživljenjska karierna orientacija za delodajalce in zaposlene«.** Razpisnik: Javni sklad Republike Slovenije za razvoj kadrov in štipendije. Predmet razpisa: je izbor kakovostnih izvajalcev vseživljenjske karijerne orientacije (izvajalci VKO), ki jim sklad na podlagi javnega razpisa prizna sposobnost za izvajanje vseživljenjske karijerne orientacije (VKO) za delodajalce in zaposlene v okviru programa »Vseživljenjska karierna orientacija za delodajalce in zaposlene« in jih uvrsti na seznam izvajalcev VKO. Roka: 1. 9. 2013 in 1. 3. 2014. Več: <http://www.sklad-kadri.si/si/razpisi-in-objave/naslovnica/razpis/n/javni-razpis-za-izbor-izvajalcev-vsezivljenjske-karijerne-orientacije-v-okviru-programa-vsezivlje/>

13. **Javni razpis za sofinanciranje daljinskega ogrevanja na lesno biomaso za obdobje 2011 do 2015.** Razpisnik: Ministrstvo za gospodarstvo. Predmet razpisa: je dodelitev nepovratnih sredstev za sofinanciranje projektov daljinskega ogrevanja na lesno biomaso (DOLB). Rok: do porabe sredstev oziroma do 5. 9. 2013, morebitni ostali roki za oddajo vlog bodo objavljeni v Uradnem listu RS in na spletni strani MG na naslovu:, najmanj 45 dni pred datumom oddaje vloge. Več: http://www.mg.gov.si/si/o_ministrstvu/javne_objave/javni_razpisi/?tx_t3javni_razpis_pi1%5Bshow_single%5D=905

14. **Javni razpis za sofinanciranje individualnih sistemov ogrevanja na lesno biomaso za obdobje 2011 do 2014 (KNLB 3).** Razpisnik: Ministrstvo za gospodarstvo. Predmet razpisa: je dodelitev nepovratnih sredstev za sofinanciranje projektov vgradnje kotlovskega naprav na lesno biomaso. Rok: do porabe sredstev oziroma najkasneje do 5. 9. 2013. Več: http://www.mgrt.gov.si/si/o_ministrstvu/javne_objave/javni_razpisi/?tx_t3javni_razpis_pi1%5Bshow_single%5D=901

Smrt treh turjaških grofic

V petek, 26. oktobra 2012, je v okolici Salzburga umrla Antonia baronica Müller-Dithenhof, rojena grofica Auersperg. Rodila se je 13. februarja 1913 in so ji torej do dopolnjenega 100. leta zmanjkali slabi štirje meseci. Čeprav je bil njen rojstni kraj

Slovenska Bistrica, kjer je kot častnik služboval njen oče, je otroštvo in mladost preživela na turjaškem gradu, matičnem gradu svoje rodbine, skupaj s štirim brati in dvema sestrama, od katerih je bila Karoline njena sestra dvojčica. To je bila zadnja generacija Auerspergov, ki je še živela v turjaškem gradu. Oče Herward je bil turjaški graščak do svoje prezgodnje smrti leta 1925; za njim je posest nekaj časa vodila njegova vdova Marie (rojena pl. Adamovich de Csepin, 1887–1979), pozneje pa je Turjak ob svoji polnoletnosti prevzel najstarejši sin Herward (Ardi, 1912–1985). Antonia, ki je bila znan pod vzdevkom Tinette, se je dobro leto pred koncem druge svetovne vojne v Čatežu ob Savi poročila z Evgenom baronom Müller-Dithenhofom, sedem let po poroki pa je rodila dvojčka Eugena in Angeliko. Njena sestra dvojčica Karoline (Lolotte), ki je bila kratek čas poročena z Marsilom grofom Geldern-Egmondom in je imela hčer Elisabeth (danes poročeno grofico Hoyos), je umrla že pred letom in pol – 25. januarja 2011 v Garmisch-Partenkirchnu. Prav tako letos – 21. junija 2012, pa je v Montrealu v Kanadi umrla tudi njuna svakinja Ruth Auersperg, rojena kot baronica Gagern na Mokricah leta 1919, ki je bila žena njenega najmlajšega brata Karla (1920–2004). S smrtjo treh turjaških grofic se je nepovratno končalo neko obdobje v dolgi zgodovini slavnega turjaškega gradu – Auerspergov, ki so dejansko še živeli v gradu, tako ni več.

Miha Preinfalk

ZAHVALA

Za vedno je zaspala in odšla k Bogu po večno plačilo naša mama

Anka KOVAČIČ

roj. Jelenc

Hvala tistim, ki ste jo imeli radi, jo spoštovali in ji v njeni bolezni prijazno ponudili roko.

Zahvaljujemo se vsem, ki ste ob njeni smrti sočustvovali z nami, darovali za svete maše in za cerkev, prinesli sveče in cvetje ter za pokojno mamo molili. Iskrena hvala duhovnikom g. Vladu Jaksetiču, g. Antonu Masniku in g. Edu Škulju za tolažilne besede in svečano opravljeno pogrebno slovesnost. Hvala pevcem cerkvenega mešanega in moškega pevskega zbora za dovršeno petje, ki je ublažilo bolečino ob slovesu.

Za prijaznost in pomoč v najtežjih trenutkih se zahvaljujemo tudi osebju zdravstvenega doma in g. Marku Zakrajšku. Bog povrni vsem.

Vsi njeni

*Srce tvoje več ne bije,
bolečin več ne trpiš,
nam pa žalost srce trga,
solza lije iz oči,
dom je prazen in otožen,
ker te več med nami ni.*

ZAHVALA

Mnogo prezgodaj nas je po težki bolezni zapustil dragi mož, oče in dedek

Jernej MAVEC

1938–2012
iz Velikega Ločnika.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, sosedom in prijateljem za izrečeno sožalje, darovano cvetje in sveče. Še posebej se zahvaljujemo gospodu župniku Edu Škulju za lepo opravljen cerkveni obred, sosedi Cirili Marinčič za lep poslovljni govor, pogrebniemu zavodu Zakrajšek, pevcem in vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci vsi njegovi

Tvoja vzgoja ni potrebovala velikih besed in učenih moralnih napotkov. Vse si nam dala z zgledi delavnosti, skromnosti, dobrosrčnosti, optimizma ...

Hvala ti, da si nam bila tako dobra mama, stara mama, prababica, tašča ...

Ponosni smo, da smo bili tvoja družina.

ZAHVALA

V 100. letu starosti je odšla v večnost k Bogu po plačilo

Ivana PETRIČ

Iz Medvejeka, nazadnje živeča v Dolnjih Retjah.

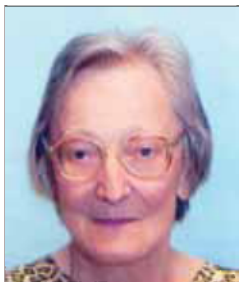
Hvala sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste našo mamo v zadnjih letih obiskovali, ji pisali ali z njo poklepotali po telefonu. Hvala osebju zdravstvene postaje in patronažni sestri za skrb v težkih dneh pred odhodom v večnost.

Hvala duhovnikom, pevcem, pogrebni službi in drugim, ki ste jo slovesno pospremili na zadnji zemeljski poti.

Hvala vsem za poslednje darove v obliki cvetja, sveč in predvsem sv. maš ter molitev za srečno večnost njene duše.

Mama, pogrešamo te.

*Našla si večni mir.
Našla si svoje drage.
Ko pride čas,
se snidemo ...
(Irena)*

ZAHVALA

V 79. letu življenja je omagalo srce naše zlate mame, tiho nas je zapustila

Angela VIRANT, roj. SAMSA

STOPE 2.

Zahvaljujemo se vsem, ki ste se od nje poslovili in jo spremili na njeni zadnji poti, jo zasuli s cvetjem in svečami. Hvala osebju ZD Velike Lašče, Pogrebni službi Zakrajšek, gospodu župniku in pevcem. Hvala za izrečena sožalja in sočutje z nami. Zahvala vsem, ki ste jo spoštovali in imeli radi.

V globoki žalosti
Vsi njeni
Stope, Buenos Aires

*Tiho odpade list, ostane
radostno upanje v novo vzklitje.
Ko se ustavi srce, obmolkne vse,
ostaneta le tišina in večna bolečina.*

ZAHVALA

Po hudi in težki bolezni nas je zapustil ljubljeni mož, ati, stric, svak in zet

Franci GOLOB

1957–2012
iz Uzmanov.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, sodelavcem in znancem za pomoč v najtežjih trenutkih slovesa, za vsak stisk roke, sočutne objeme, izrečena sožalja, darovane svete maše, cvetje in sveče. Zahvala vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi prezgodnji zadnji poti.

Hvaležni smo zdravstvenemu osebju Onkološkega inštituta, zdravnici dr. Mariji Štefančič Gašperšič in sestrama iz ZD Ig za vso skrb v času bolezni. Posebna in iskrena zahvala patronažnima sestrama Martini in Marjani iz ZD Velike Lašče, ki sta ga obiskovali na domu in mu nudili vso potrebno oskrbo in nego. Hvala Nini Kovačič in Ireni Kastelic za ganljive besede slovesa. Hvala gospodu župniku Antonu Dobrovoljcu za lep pogrebni obred, pevcem za lepo in čustveno zapete pesmi, trobentaču za zaigrano Tišino in pogrebnemu zavodu Zakrajšek za vso organizacijo pogreba.

Žalujoci vsi njegovi

*Solza kane mi iz očesa,
pred menoj je tvoj obraz,
odšla si tiho, brez slovesa,
mirno spiš in čakaš nas.*

ZAHVALA

Anica ŽUŽEK

1947–2012
iz Karlovice.

Radi bi se zahvalili vsem sorodnikom, sosedom, sodelavcem, prijateljem, znancem, ki ste ob nenadni izgubi naše mame, babice in sestre spremljali našo družino.

Zahvaljujemo se za vaše misli in molitve, podarjeno cvetje, sveče in sv. maše. Hvaležni smo, da ste se pokojni Anici poklonili in jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Vsaka vaša beseda tolažbe, vsaka misel je bila kot obliž čez našo bolečo rano.

Posebno bi se radi zahvalili doc. dr. Barbari Salobir in patru Andreju, ki sta v zadnji uri življenja najine mame skrbela za zdravstveno in duhovno oskrbo in nama dala oporo v najinem najtežjem trenutku. Prav lepo se zahvaljujemo domačemu župniku g. Jaksetiču za lepo pripravljeno pogrebno sv. mašo. Zahvaljujemo se tudi gospe Sonji Zakrajšek in gospe Mateji Rusec za vso pomoč.

V srcu ste nam ostali prav vsi in hvaležni smo, da obstajajo ljudje, ki so pripravljene podariti delček svojega srca za tolažbo drugega.

Žalujoci: sestra Ivica, hčerki Nataša in Irena z družinama

*Truplo tvoje zemlja krije,
v hladnem grobu mirno spiš,
srce tvoje več ne bije,
bolečin več ne trpiš.
Nam pa žalost srce trga,
solza lije iz oči,
dom je prazen in otožen,
ker tebe več med nami ni.*

ZAHVALA

Ob mnogo prerani in nenadni izgubi drage žene, mamice in babice

Alenke HOČEVAR

1958–2012
iz Male Slevice.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, vaščanom in znancem za izrečena sožalja, darovane sv. maše, cvetje in sveče ter vsem, ki ste Alenko pospremili na njeni zadnji poti.

Posebna zahvala patronažnima sestrama Martini Bavdek Nedeljkič in Marjani Vesel ter zdravnici dr. Darji Modic Likar za vso nego, pomoč in spodbudo v času bolezni, hvala gospodu župniku Vladimirju Jaksetiču za lepo opravljen obred, pevcem, trobentaču in pogrebnemu zavodu Zakrajšek.

Vsi njeni

**SAMOPLAČNIŠKA
ZOBNA ORDINACIJA**
V Centru Dolfke Boštjančič na IGU

PRENADENT, D.O.O.

Nudimo vam:

estetske plombe, prevleke,
mostičke, protetiko na implantatih, proteze,
zdravljenje parodontalne bolezni in
lasersko zobozdravstvo.

Naročanje po telefonu 040/934-000

vsak delavnik med 8. in 18. uro

www.zobozdravstvo-prenadent.si

Boutique » Vlasta «

- prodaja in šivanje ženskih oblačil
- svetovanje in šivanje po naročilu
- popravila razna
- obiščite našo spletno stran:
www.boutique-vlasta.com ali FB stran:
[ustvarjalnica Boutique Vlasta](#)

Nahajamo se na Rašici 24b nad Trubarjevo
domacijo.

Odpiralni čas:

- četrtek in petek: od 15.00 do 18.00
- sobota: od 09.00 do 12.00

Vse ostale informacije na tel: 040/19 30 80

Vabljeni!

Vlasta Bohčič s.p., Zdraviliška 1, Laško PE
Rašica 24b, Velike Lašče

RAČUNOVODSKI SERVIS

PROJEKTIVNI BIRO

RMA - projektivni biro, računovodski servis - Andrej RUS s.p., Hrovača 81, 1310 Ribnica | tel.: 01 83 62 188 | e-pošta: rma@amis.net

Prepusite Vaše računovodstvo nam!

- več kot 20-letna tradicija
- individualni pristop
- profesionalnost
- urejena cenovna politika

- Vodimo računovodstvo za podjetnike, zasebnike, male družbe in društva
- svetujemo in urejamo postopke za registracijo s.p. ali družbe
- svetujemo glede prenosov lastništva s.p.

več informacij na: www.rma.si

Dejavnost projektivnega biroja:

- izdelavo projektne dokumentacije za vse vrste objektov (industrijski, poslovni, stanovanjski objekti) z vodenjem postopka do pridobitve gradbenega dovoljenja
- 3D projektiranje z vizualizacijo objekta
- strokovni in finančni nadzor nad gradnjo objekta

Primer vizualizacije stanovanjskega objekta

OKREPČEVALNICA ROZIKA PIZZERIA

OKREPČEVALNICA - PIZZERIA ROZIKA
TURJAK 17, 1311 TURJAK

SKARPA d.o.o., Gradež 44 a, 1311 Turjak

DELOVNI ČAS

Ponedeljek - četrtek

6.00 - 22.00

Petek

6.00 - 02.00

Sobota

7.00 - 02.00

Nedelja

7.00 - 22.00

Vsaka 10 pizza in vsaka 10 kava gratis!

AKCIJA

IZ DREVES PADA LISTJE,
PRI NAS

PADAJO CENE!

Avtotrade d.o.o., Vrhnika,
Sinja Gonca 11, Vrhnika,
tel: 01 750 51 99,
www.avtotrade.si

FIAT DOBLO

Fiat Doblo City 1.8 Multis
Servisni vozilo - 11.800,00 €
skupna cena vključno z DDV
skupna cena vključno z DDV
elektroni pomik vzvratnih ogledal, vzdržni
strelci / asist. zavora - 2300 € v APR BLAG
deli in zaupni štop. Povzeta cena: 15.100,00 €
Emission CO2 139 g/km

**DO 3580 EUR
PRIHRANKA**

FIAT PUNTO

Fiat Punto 1.2 8v Four
Dolžinsko centralno zaklepanje, robna kromska
naprava, električni pomik stekel, servo volan
Dvaletni vs. 2 x av. brzo. delave zadnja klap.
avtorisic 10 MP3, ABS+EBD. Povzeta cena
8.411,00 €, Emission CO2 135 g/km

**DO 3000 EUR
POPUSTA**

FIAT 500

Fiat 500 POP AIR (omrežna varja vozil)
Robna kromska naprava, dolžinsko centralno
zaklepanje, servo volan Dynamic ABS+EBD,
161.100 € povzeta cena 4 x AIR B&W, avtorisic
MP3, Pomika gorav. 5,1 l/100km,
Emission CO2 118 g/km

**DO 3100 EUR
PRIHRANKA**

FIAT SEDICI 4X4

Fiat Sedici 4x4 Dynamic
ABS+EBD, avtorisic CD, robna kromska
naprava, magnetika, vzdržni strelci nosilci,
enja in zavora Mag, električni pomik vzvratnih
ogledal. Povzeta cena: 16.511,00 €
Emission CO2 148 g/km

**DO 5000 EUR
POPUSTA**

KOLENDAR PRIREDITEV

ČETRTEK, 6. DECEMBRA, ob 19. uri
Knjižnica Frana Levstika Velike Lašče
Literarni večer z Mihaelo Andromako Rihar
Vlady Kociancich: Plitvine strahu
(Knjižnica Frana Levstika Velike Lašče)

SOBOTA, 8. DECEMBRA, ob 10. uri
Turjak
Otvoritev začasnega zbirnega centra Turjak
(Občina Velike Lašče)

SOBOTA, 8. DECEMBRA, ob 19.30
Dom krajanov Rob
Gledališka predstava ASFALT
(KUD Rob)

PONEDELJEK, 10. DECEMBRA, ob 19. uri
Knjižnica Frana Levstika Velike Lašče
Potopisno predavanje ALJASKA (Andrej
Morelj)
(Knjižnica Frana Levstika Velike Lašče)

SREDA, 12. DECEMBRA, ob 18. uri
Športna dvorana, Velike Lašče
DOBRODELNI KONCERT
(OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče)

ČETRTEK, 13. DECEMBRA, ob 19. uri
Knjižnica Frana Levstika Velike Lašče
STROKOVNO PREDAVANJE NA TEMO ZADRUG
(Knjižnica Frana Levstika Velike Lašče)

NEDELJA, 16. DECEMBRA, ob 16. uri
Dom krajanov, Turjak
17. TRADICIONALNI BOŽIČNO-NOVOLETNI
KONCERT DOBREPOLJSKE GODBE
(KUD Marij Kogoj Turjak)

OD NEDELJE, 16. DECEMBRA DO NEDELJE,
6. JANUARJA
RAZSTAVA JASLIC V SKRITIH KOTIČKIH
GRADEŽA
(več na strani 39)

TOREK, 18. DECEMBRA, ob 19.30
Levstikov dom, Velike Lašče
ABONMAJSKA PREDSTAVA: Sljehernik
v izvedbi SNG Nova Gorica
(Občina Velike Lašče)

ČETRTEK, 20. DECEMBRA, ob 17. uri
Prostori stare trgovine Kmetijske zadruge,
Velike Lašče
RAZSTAVA BOŽIČNEGA KRUHA, POPRTNIKOV
(DPŽ Velike Lašče)

PETEK, 21. DECEMBRA, ob 17. uri
Športna dvorana, Velike Lašče
PRAZNIČNO DRUŽENJE ZA PREDŠOLSKE
OTROKE z Damjano Golavšek, Snežno vilo in
Božičkom
(Občina Velike Lašče in kolektiv Vrtca Sončni
žarek)

PONEDELJEK, 24. DECEMBRA, ob 20. uri
Grad Turjak
POLNOČNICA
(Župnija Škocjan)

SREDA, 26. DECEMBRA, od 9. ure dalje
Pod Murnom, Turjak
BOŽIČNI TURNIR
(LK Turjak)

SREDA, 26. DECEMBRA, po 10. sv. maši
Pred gasilnim domom, Velike Lašče
ŠTEFANJI DAN
(Konjerejsko društvo Velike Lašče)

ČETRTEK, 3. JANUARJA, ob 19. uri
Knjižnica Frana Levstika Velike Lašče
Literarni večer z Mihaelo Andromako Rihar
(Knjižnica Frana Levstika Velike Lašče)

PETEK, 7. JANUARJA, ob 18. uri
Knjižnica Frana Levstika Velike Lašče
Pravljica s Slavo Petrič
(Knjižnica Frana Levstika Velike Lašče)

Organizatorji si pridržujejo pravico do morebitnih sprememb.

OBVESTILO ORGANIZATORJEM PRIREDITEV

Spoštovani!

Vse organizatorje prireditev (društva, knjižnico, šolo in druge organizacije) prosimo, da se pri načrtovanju in pripravi prireditev predhodno obrnejo na Javni zavod Trubarjevi kraji, da uskladimo datume (najemi prostorov ...) in se tako izognemo prekrivanju prireditev. Pri sestavi in uskladitvi letnega koledarja imajo prednost prireditve, ki so občinskega pomena. Še enkrat pa vas pozivamo, da svoje načrtovane prireditve sporočite do 9. decembra za pripravo letnega koledarja prireditev, ki bo objavljen v naslednji številki Troble.

Javni zavod Trubarjevi kraji